

Evaluatierapport kernenbeleid 2005-2011

en

Nota van uitgangspunten kerngericht werken 2012-2015

Stuurgroep Evaluatie Kernenbeleid

Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder kernenbeleid, Gera Koopmans-Jacobs

Gedelegeerd ambtelijk opdrachtgever: Algemeen manager kernenbeleid, Raymund Peters

Projectgroep Evaluatie Kernenbeleid

Projectleider: Stafadviseur bestuurlijke zaken, Maaike Wijngaards

Dorps- en wijkcoördinator, Carin Wüstefeld

Communicatieadviseur, Herman Schimmel

Programmaregisseur Wonen, Stefan Tempelman

Programmaregisseur Samenleven, Marjon Stellingwerf

Projectassistent: Josselien van Grootel

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord.....	4
Hoofdstuk 1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Onderzoeksopzet.....	5
1.3 Leeswijzer.....	6

DEEL I EVALUATIE KERNENBELEID 2005-2011

Hoofdstuk 2 Kernenbeleid Overbetuwe 2005-2011	10
2.1 Nota kernenbeleid 2005.....	10
2.1.1 Doelstelling nota kernenbeleid 2005.....	10
2.1.2 Definitie kernenbeleid 2005.....	10
2.1.3 Doelstelling kernenbeleid 2005.....	10
2.1.4 Randvoorwaarden kernenbeleid 2005.....	10
2.1.5 Uitgangspunten kernenbeleid 2005.....	11
2.2 Dorpsontwikkelingsplannen (DOP's).....	12
2.3 Kernprojecten dorpsraden en wijkplatforms	12
Hoofdstuk 3 Effecten van en ervaringen met het kernenbeleid.....	13
3.1 Algemeen.....	13
3.2 Doelen kernenbeleid.....	14
3.2.1 Definitie kernenbeleid.....	14
3.2.2. Doelstelling kernenbeleid.....	14
3.3 Randvoorwaarden voor en rollen binnen het kernenbeleid.....	17
3.3.2 Portefeuillehouder kernenbeleid	19
3.3.3 Dorps- en wijkcoördinatoren	20
3.3.4 Overige gemeentelijke organisatie.....	21
3.4 Proces kernenbeleid	23
3.4.1 DOP's.....	23
SAMENVATTING Evaluatie kernenbeleid 2005-2011.....	26
BIJLAGE 1 Waarderingssubsidie dorpsraden en wijkplatforms.....	29
BIJLAGE 2 Resultaten beoogde werkwijze kernenbeleid 2005	30
BIJLAGE 3 Afspraken rondom DOP's.....	32
BIJLAGE 4 Conclusies en aanbevelingen Evaluatie Valburg	34
BIJLAGE 5 Resultaten enquête leden dorpsraden en wijkplatforms	37
BIJLAGE 6 Resultaten inwonersenquête	38

DEEL II NOTA VAN UITGANGSPUNTEN 2012-2015

Hoofdstuk 4 Uitgangspunten kerngericht werken 2012-2015	41
4.1 Algemeen.....	41
4.2 Doelen kerngericht werken	41
4.2.1 Definitie kerngericht werken	41
4.2.2. Doelstelling kerngericht werken.....	42
4.3 Randvoorwaarden voor en rollen binnen het kerngericht werken	43
4.3.1 Dorpsraden en wijkplatforms	43
4.3.2 Inwoners.....	44
4.3.3 Portefeuillehouder kerngericht werken.....	44
4.3.4 De kernenadviseur	44
4.3.5 Overige gemeentelijke organisatie.....	47
4.4 Proces kerngericht werken.....	48
4.4.1 DOP's.....	48
4.4.2 Communicatie	50
SAMENVATTING Nota van uitgangspunten kerngericht werken 2012-2015	52

Voorwoord

In de Toekomstvisie+ gaven wij u al aan: *“als onze belangrijkste opdracht zien wij het verbinden van mensen”*. Uit de vele gesprekken die bij het opstellen van de Toekomstvisie+ zijn gevoerd, kwam heel duidelijk naar voren dat u de sociale samenhang in de kernen erg belangrijk vindt. Daarom hebben wij aangegeven dit graag zo te houden en waar het kan zelfs te verbeteren.

In het coalitieakkoord 2011-2014 is “Ruimte voor wensen uit de kernen” dan ook niet voor niets een belangrijk speerpunt. Het kernenbeleid is voor ons een wezenlijk instrument om ervoor te zorgen dat wij ons voldoende verbinden met u als inwoners uit onze kernen. Het zorgt ervoor dat wij de kracht en het bindend vermogen vanuit onze kernen zo goed mogelijk benutten bij het opstellen en uitvoeren van ons beleid. Bovendien helpt het kernenbeleid ons om in de gaten te houden of we bij het opstellen en uitvoeren van dit beleid waar mogelijk maatwerk leveren voor onze dorpen en wijken, afgewogen tegen het belang van de gemeente als geheel.

In deze evaluatienota kijken we terug naar de toepassing van het kernenbeleid in de afgelopen jaren. Het is goed om te constateren wat we zeker moeten borgen. Maar ook benoemen we de lessen die we kunnen trekken uit onze ervaringen met het kernenbeleid. Vervolgens kijken we in de nota van uitgangspunten vooral ook vooruit: wat staat voor ons voorop in het kerngericht werken voor de komende jaren? En hoe kunnen we dit het beste vormgeven?

Het kerngericht werken is een instrument om u als inwoners centraal te stellen bij het realiseren van onze gemeentelijke doelen. Dit kunnen wij niet bereiken zonder onze belangrijke maatschappelijke partners zoals verenigingen, stichtingen, ondernemers en belangenorganisaties en natuurlijk ook de dorpsraden, wijkplatforms en buurtverenigingen. Wij hebben grote waardering voor alle inzet en enthousiasme waarmee deze vrijwilligers zich inzetten voor onze kernen.

Samen zoeken we naar een goede balans tussen de eigen behoeften per gemeenschap en de gedeelde verantwoordelijkheid voor de gehele gemeente. Zodat u zich verbonden kunt blijven voelen met de eigenheid van uw dorp of wijk en met de veelkleurigheid van onze hele gemeente.

Gera Koopmans-Jacobs
Wethouder Kerngericht werken

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Overbetuwe werkt sinds haar ontstaan in 2001 met kernenbeleid. De laatste keer dat dit beleid is geëvalueerd en aangepast is al weer bijna zeven jaar geleden: de nota "Kernenbeleid heeft toekomst in Overbetuwe" dateert van augustus 2005. Dit betekent in ieder geval dat in het kernenbeleid de dorpsontwikkelingsplannen (DOP's) en de manier waarop de gemeente hiermee omgaat nog niet formeel zijn verankerd. Vandaar dat het verstandig is om het kernenbeleid kritisch tegen het licht te houden. Vervolgens kan worden bekeken op welke punten actualisatie nodig is.

Daarbij is het van belang de beperkingen van deze evaluatie al aan de voorkant op te merken: de doelstellingen in de oorspronkelijke nota uit 2005 zijn onvoldoende SMART geformuleerd. Dit betekent dat de evaluatie meer beschrijvend van aard is, op basis van bureauonderzoek en ervaringen met het kernenbeleid, en dat het minder goed mogelijk is de bereikte effecten nauwkeurig in beeld te brengen.

1.2 Onderzoeksopzet

1.2.1 Resultaat

Het projectresultaat van de evaluatie kernenbeleid bestaat uit drie onderdelen:

- I. Evaluatierapport Kernenbeleid 2005-2011
- II. Nota van uitgangspunten, waarin de kaders en uitgangspunten voor het nieuwe kernenbeleid zijn geformuleerd
- III. Beleidsnota Kernenbeleid 2012-2015

In de eerste plaats vindt een evaluatie plaats van de manier waarop de in het kernenbeleid vastgestelde uitgangspunten en voornemens in de afgelopen jaren zijn vormgegeven. Vervolgens kunnen college en raad op basis van deze evaluatie bezien op welke onderdelen de uitgangspunten voor het kernenbeleid en de daarmee samenhangende instrumenten bijstelling behoeven.

1.2.2 Probleemstelling

Bij de evaluatie kernenbeleid is de volgende probleemstelling toegepast:

Hoe is het gemeentelijke kernenbeleid sinds vaststelling van de beleidsnota kernenbeleid 2005 vormgegeven en op welke onderdelen verdienen de uitgangspunten en bijbehorende instrumenten van het kernenbeleid derhalve bijstelling?

1.2.3 Doelstelling

Met de evaluatie kernenbeleid wordt de volgende doelstelling beoogd:

Het op basis van een gedegen evaluatie vaststellen van bijgestelde kaders (met als vertrekpunt de politieke doelstellingen) voor het gemeentelijke kernenbeleid, waarbij de uitgangspunten en daarmee samenhangende instrumenten een wezenlijke bijdrage leveren aan een goede relatie van de gemeente met de inwoners en het in stand houden cq. versterken van de leefbaarheid in de kernen en wijken.

1.2.4 Kaders

In de Toekomstvisie+ "Overbetuwe verbindt" is nadrukkelijk aangegeven dat de verscheidenheid aan kernen een belangrijk onderdeel uitmaakt van de Overbetuwse identiteit. Er wordt aldus gesteld dat bij het uitwerken van de opgaven uit de Toekomstvisie+ en bij het opstellen van nieuwe beleidsnota's in ieder geval moet worden bezien of de uitwerking recht doet aan de verscheidenheid aan kernen en gebieden in de gemeenten.

Dit komt dan ook duidelijk terug in de programmacontracten, voortvloeiend uit het collegeprogramma, en dan met name in de programma's Wonen en Samenleven. Daarbij geeft het college aan dat binnen alle programma's expliciet moet worden ingezet op het kwaliteitskenmerk "relatie inwoners-bestuur". Bovendien vermeldt het collegeprogramma dat de dorpsraden en wijkplatforms belangrijke gesprekspartners blijven voor onze gemeente.

In het coalitieakkoord 2011-2014 is "Ruimte voor wensen uit de kernen" tot slot ook een belangrijk speerpunt, waarbij onverkort wordt ingezet op het verbinden met en waar mogelijk faciliteren van de kracht en wensen vanuit de kernen.

De nieuw vast te stellen uitgangspunten en instrumenten moeten zodanig helder worden geformuleerd dat het voor alle betrokkenen duidelijk is wat van hen wordt verwacht. Zo kan ook de uitvoering eenvoudig ter hand worden genomen. De uitgangspunten en instrumenten moeten toekomstbestendig zijn, zodat hiermee kan worden ingespeeld op relevante maatschappelijke ontwikkelingen.

1.2.5 Afbakening

Deze evaluatie is niet bedoeld om een brede discussie te starten over burgerparticipatie en daarbij de gewenste uitgangspunten (zoals de rol van de gemeente) en instrumenten. Alleen voor zover relevant voor deze evaluatie en bijstelling komt dit onderwerp aan de orde, waarbij de bestaande kaders (interactieladder) worden toegepast.

1.2.6 Activiteiten

De evaluatie kernenbeleid en de hieruit volgende nota van uitgangspunten voor het kernenbeleid 2012-2015 zijn tot stand gekomen op basis van:

- Bureauonderzoek (interne stukken, literatuur en vergelijkend onderzoek)
- Interne interviews (college, MT, dorps- en wijkcoördinatoren, betrokken medewerkers)
- Schriftelijke enquête dorpsraden en wijkplatforms
- Schriftelijke enquête wijkagenten, Stuw en woningcorporaties
- Korte telefonische enquête inwoners

Bij het tot stand komen van deze evaluatie en nota van uitgangspunten hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- I. Evaluatierapport kernenbeleid 2005-2011:
 - a. Analyseren doelen, ambities, instrumenten en voorgenomen activiteiten uit beleidsnota kernenbeleid 2005
 - b. Inventariseren en beschrijven feitelijke situatie 2005-2011
 - c. Toetsen feitelijke situatie aan doelen etc. uit beleidsnota 2005
 - d. Trekken conclusies evaluatie 2005-2011
- II. Nota van uitgangspunten:
 - a. Inventariseren en opstellen aanbevelingen op basis van evaluatie 2005-2011
 - b. Inventariseren en formuleren uitgangspunten op basis van huidige inzichten
 - c. Opstellen en laten vaststellen nota van uitgangspunten 2012-2015

1.3 Leeswijzer

Deze nota bestaat uit twee delen: het eerste deel betreft de evaluatie van het kernenbeleid in de periode 2005-2011. Het tweede deel betreft de nota van uitgangspunten voor de jaren 2012-2015.

Deel I Evaluatie kernenbeleid 2005-2011:

In hoofdstuk 2 worden de doelstellingen en bijbehorende instrumenten van het kernenbeleid omschreven, zoals geformuleerd in de periode 2005-2011. Vervolgens komen in hoofdstuk 3 de effecten van en de ervaringen met het kernenbeleid aan de orde, zoals geconstateerd over de afgelopen jaren.

Deel II Nota van uitgangspunten kerngericht werken 2012-2015:

In hoofdstuk 4 komen de belangrijkste uitgangspunten voor het kerngericht werken in de komende jaren aan de orde.

Tot slot treft u een samenvatting aan van zowel de conclusies uit de evaluatie als van de uitgangspunten voor de komende periode.

DEEL I
EVALUATIE KERNENBELEID
2005 – 2011

Hoofdstuk 2 Kernenbeleid Overbetuwe 2005-2011

2.1 Nota kernenbeleid 2005

2.1.1 Doelstelling nota kernenbeleid 2005

In de nota "Kernenbeleid heeft toekomst in Overbetuwe" uit augustus 2005 staat vermeld dat met deze nota wordt beoogd:

- de tot op dat moment gegroeide werkwijze in het kernenbeleid (met name bij ontwikkeling van en samenwerking bij kernenfacetbeleid) vastleggen en daarmee beter bekend maken;
- het bepalen van een toekomstbeeld voor het kernenbeleid;
- vastleggen van een duidelijke structuur en coördinatie binnen de gemeentelijke organisatie voor het kernenbeleid;
- het geven van een duidelijkere plaats aan de afdelingen in het kernenbeleid;
- het verschaffen van helderheid, zowel ambtelijk als politiek, over wat kernenbeleid inhoudt.

2.1.2 Definitie kernenbeleid 2005

In deze nota uit 2005 wordt de volgende definitie gehanteerd voor kernenbeleid:

Definitie kernenbeleid:

Kernenbeleid kan onderverdeeld worden in:

- inhoudelijk beleid ofwel kernenfacetbeleid,
- procesbeleid.

Met *kernenfacetbeleid* wordt bedoeld dat op alle terreinen van het gemeentelijk beleid actief een vertaalslag wordt gemaakt naar activiteiten in de specifieke kernen, binnen de kaders van vastgesteld gemeentebreed beleid. De gemeente wil de ontwikkeling van het kernenbeleid beperken tot de volgende vier thema's: veiligheid, openbare ruimte, jeugd en jongerenbeleid, voorzieningen binnen de kernen.

Het *procesbeleid* bestaat uit het scheppen van randvoorwaarden voor integrale beleidsontwikkeling voor de specifieke kernen, rekening houdend met de eigen identiteit van de kern.

2.1.3 Doelstelling kernenbeleid 2005

Genoemde nota vermeldt de volgende doelstelling voor kernenbeleid:

"Het in stand houden / versterken van de leefbaarheid in de kernen / wijken"

De gemeente Overbetuwe werkt hieraan onder het motto: *"eenheid in verscheidenheid"*.

Dit betekent dat de gemeente gemeentebreed beleid (*eenheid*) ontwikkelt met oog voor de specifieke eigenheden en belangen van de kernen (*verscheidenheid*)

2.1.4 Randvoorwaarden kernenbeleid 2005

Deze nota vermeldt vervolgens onder "procesbeleid" welke randvoorwaarden noodzakelijk zijn voor het ontwikkelen van kernenfacetbeleid:

- dorpsraden en wijkplatforms: zij treden op als aanspreekpunten voor de kernen;
- dorps- en wijkcoördinatoren: zij ondersteunen o.a. de afdelingen bij het ontwikkelen van een integraal kernenfacetbeleid;
- ambtenaar kernenbeleid: zorgt voor de afstemming van de randvoorwaarden waarbinnen het kernenprocesbeleid vorm krijgt;
- wethouder kernenbeleid: bestuurlijk verantwoordelijk voor het proces.

2.1.5 Uitgangspunten kernenbeleid 2005

In de nota uit 2005 komen verder de volgende uitgangspunten terug voor het kernenbeleid:

Dorpsraden en wijkplatforms:

- De gemeente ondersteunt de dorpsraden en wijkplatforms bij hun inzet om de leefbaarheid in hun dorp / wijk te behouden c.q. te bevorderen en op te treden als gesprekspartners voor de gemeente. De dorpsraden en wijkplatforms zijn zelfstandige organisaties, zij zijn geen verlengstuk van de gemeente. Zij hebben het recht gekregen op informatie, overleg en kunnen gevraagd en ongevraagd advies geven aan het college over zaken die hun dorp / wijk aangaan. De dorpsraden en wijkplatforms krijgen een werkbudget (zie bijlage 1) en begeleiding van dorps- en wijkcoördinatoren.
- De dorpsraden en wijkplatforms zijn belangrijke gesprekspartners voor de gemeente. Zij nemen echter geen bevoegdheden over. Zij hebben geen democratische legitimatie om namens de inwoners te spreken maar geven een indicatie van de meningen die er in het dorp / de wijk leven. Overleg met hen betekent niet dat informatie- en inspraakavonden voor alle inwoners kunnen vervallen of direct-belanghebbenden niet meer apart geïnformeerd hoeven te worden. Wel kunnen zij met hun kennis over het dorp / de wijk bij deze activiteiten een adviserende rol spelen.

Wethouder kernenbeleid:

- De wethouder kernenbeleid coördineert bestuurlijk het proces en is aanspreekpunt voor dorpsraden en wijkplatforms voor het kernenbeleid in het algemeen.

Dorps- en wijkcoördinatoren:

- De dorps- en wijkcoördinatoren vormen een brugfunctie tussen de dorpsraden en wijkplatforms en de gemeente. De dorps- en wijkcoördinatoren bevorderen de betrokkenheid van de dorpsraden en wijkplatforms bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid dat specifiek op hun kern is gericht en coördineren de ontwikkeling van kernenfacetbeleid binnen de gemeente. Door het werk van de coördinatoren komen de dorpsraden en wijkplatforms bij de ambtenaren vaker en beter in beeld.

Afdelingen:

- Van de afdelingen wordt ook het initiatief verwacht om beleid of uitvoering van beleid waar nodig en mogelijk te richten op specifieke kernen.
- Kernenfacetbeleid vormt onderdeel van de beleidsontwikkeling bij de afdelingen. Het beleid wordt gefinancierd vanuit de budgetten van de afdelingen. In de toekomst wordt meer inzicht gegeven in de activiteiten die de gemeente in een kern uitvoert. Per kern worden kernactiviteitenplannen gemaakt. Deze plannen bevatten geen nieuwe activiteiten. Het nieuwe ervan is dat de activiteiten uit de afdelingsplannen die zich richten op een specifieke kern per kern geordend zijn. Met deze informatie kan meer samenhang gebracht worden in de beleidsuitvoering per kern.

In het tweede deel van de nota uit 2005 wordt de werkwijze per relevante betrokkene expliciet besproken. In bijlage 2 staat vermeld in hoeverre de belangrijkste afspraken hieruit zijn gerealiseerd in de periode 2005-2011.

2.2 Dorpsontwikkelingsplannen (DOP's)

Bij het vaststellen van de nota kernenbeleid uit 2005 was het fenomeen "dorpsontwikkelingsplannen (DOP's)" in onze gemeente nog onbekend. Vlak na het verschijnen van deze nota werd de kern Valburg-Homoet onthaald als 100ste lid van de Vereniging Kleine Kernen (VKK). Ter gelegenheid hiervan kreeg de dorpsraad Valburg de gelegenheid om met budget dat beschikbaar werd gesteld door de gemeente een DOP te maken. De dorpsraad heeft deze taak samen met de VKK en een dorpswerkgroep op zich genomen. In 2008 was daarmee het eerste DOP een feit.

Voor de gemeente was het DOP Valburg een pilot, aangezien het de eerste keer was dat op deze wijze een DOP is ontwikkeld. In de programmabegroting van 2007 had de gemeente daarom bij dit speerpunt als doelstelling opgenomen dat zij via evaluatie een beeld wilde krijgen van de eenmalige kosten, de noodzakelijke ambtelijke en bestuurlijke capaciteit en de te verwachten uitvoeringskosten ten behoeve van de te volgen koers voor de andere kernen. Na afronding van de pilot is deze geëvalueerd door het bureau Partners en Pröpper. Vervolgens is intern een aantal afspraken gemaakt over de wijze waarop met DOP's moet worden omgegaan (zie bijlage 3 voor de doelstelling voor en interne afspraken over de DOP's en bijlage 4 voor de conclusies en aanbevelingen uit de rapportage van Partners en Pröpper).

2.3 Kernprojecten dorpsraden en wijkplatforms

Vanuit het speerpunt "Kernprojecten dorpsraden en wijkplatforms" binnen het programma Dienstverlening, Bestuur en Organisatie (begroting 2008) heeft een project plaatsgevonden om wensen uit de kernen te honoreren. De dorpsraden en wijkplatforms kregen hierin de gelegenheid plannen in te dienen voor een concreet project in hun dorp voor maximaal € 10.000 per kern.

Hoofdstuk 3 Effecten van en ervaringen met het kernenbeleid

3.1 Algemeen

Zoals in hoofdstuk 1 al is vermeld, kent deze evaluatie zijn beperkingen doordat de doelstellingen uit de oorspronkelijke nota onvoldoende SMART zijn uitgewerkt. Desalniettemin is het op basis van bureauonderzoek en de ervaringen van relevante interne en externe betrokkenen mogelijk een voldoende helder beeld te geven van de wijze waarop het kernenbeleid in de afgelopen jaren is vormgegeven.

Om dit beeld te krijgen, is bij het opstellen van de interne interviews en externe enquêtes ingezoomd op de volgende onderdelen: definitie en doelen van kernenbeleid, randvoorwaarden voor en rollen binnen kernenbeleid en proces kernenbeleid (waaronder DOP's).

Van september tot november 2011 hebben intern interviews plaatsgevonden om de ervaringen met het kernenbeleid zowel bestuurlijk als ambtelijk te vernemen. De collegeleden zijn individueel geïnterviewd en hebben vervolgens gezamenlijk over het kernenbeleid gediscussieerd. Ook met het MT en met een groep betrokken ambtenaren zijn ervaringen besproken en is een aantal discussiepunten doorgepraat. Tot slot hebben de dorps- en wijkcoördinatoren hun bevindingen ingebracht.

In oktober 2011 zijn de leden van de dorpsraden en wijkplatforms in een schriftelijke enquête om hun mening gevraagd over de uitvoering van het kernenbeleid in de afgelopen jaren (zie bijlage 5). Hiervan hebben 43 respondenten deze enquête ingevuld.

De enquête voor de wijkagenten, Stuw en woningcorporaties is in deze periode slechts door één respondent ingevuld. Deze resultaten kunnen we dus helaas niet meenemen bij deze evaluatie. Bij het bespreken van de uitgangspunten voor het kernenbeleid in de komende jaren stelt het college echter aan het presidium voor om vóór de raadsbehandeling tijdens de politieke avond naast de dorpsraden en wijkplatforms ook deze maatschappelijke partners uit te nodigen voor een rondetafelgesprek. Op deze wijze kunnen zij toch nog hun inbreng leveren.

In november 2011 is via een korte telefonische enquête aan 600 inwoners een aantal vragen gesteld over het gemeentelijk kernenbeleid (zie bijlage 6). Bij deze steekproef zijn inwoners uit alle kernen bevraagd.

Al in de eerste interne interviews kwam naar voren dat de uitvoering van het kernenbeleid in de afgelopen jaren niet zozeer gericht was op de doelen van het kernenbeleid uit de nota van 2005. In de praktijk bleek namelijk dat men met het kernenbeleid zelf niet zozeer streefde naar het realiseren van inhoudelijke doelstellingen, zoals leefbaarheid van de kernen, maar naar het organiseren van het *proces* om deze en andere inhoudelijke doelen van de gemeente *samen met de kernen* te realiseren.

Dit betekent dat men bij het uitvoeren van het kernenbeleid vooral gericht was op de wijze waarop men de kernen bij het opstellen en uitvoeren van beleid kon betrekken en op de mate waarin er sprake was van maatwerk voor de kernen. Dit heeft ertoe geleid dat in de externe enquêtes met name is ingezoomd op de ervaringen van de geënquêteerden met deze werkelijke toepassing van het kernenbeleid. In de volgende paragraaf wordt dit verder toegelicht.

3.2 Doelen kernenbeleid

3.2.1 Definitie kernenbeleid

Tijdens de evaluatie is intern, zowel ambtelijk als bestuurlijk, nadrukkelijk de vraag naar voren gekomen wat kernenbeleid nu eigenlijk is. Deze vraag is relevant om in bestuur en organisatie de sturing op het kernenbeleid goed te kunnen organiseren. Daarbij bleek voor alle betrokkenen aanvankelijk niet duidelijk of er binnen het kernenbeleid ook sprake is van het ontwikkelen en uitvoeren van inhoudelijk beleid. Als er bijvoorbeeld beleid wordt gemaakt of uitgevoerd voor een voorziening in een kern, valt dit dan ook binnen het kernenbeleid?

Na uitgebreide discussies is er zowel ambtelijk als bestuurlijk geconcludeerd dat kernenbeleid de afgelopen jaren is gegaan over het organiseren van het *proces*, en dus niet over de *inhoud* van het gemeentelijke beleid. Belangrijke constatering daarbij is wel dat zonder inhoud het proces ook geen waarde heeft. Oftewel: juist doordat wij als gemeente - via de programma's als uitwerking van de Toekomstvisie+ - een nadrukkelijke inhoudelijke koers nastreven, heeft kernenbeleid een duidelijke toegevoegde waarde. Via het kernenbeleid zijn de inwoners immers expliciet bij het opstellen en uitvoeren van (de verdere uitwerkingen van) deze koers betrokken.

Kernenbeleid is de afgelopen jaren gegaan over het organiseren van het *proces*, en dus niet over de *inhoud* van het gemeentelijke beleid. Belangrijke constatering daarbij is wel dat zonder inhoud het proces vanzelfsprekend ook geen waarde heeft.

3.2.2. Doelstelling kernenbeleid

De conclusie dat kernenbeleid niet over inhoud gaat, betekent ook dat de doelstelling uit 2005 niet langer houdbaar is. Het streven naar "versterken van leefbaarheid" is immers een inhoudelijke doelstelling, die met name via het programma Wonen al wordt nagestreefd.

Bovendien betekent dit dat het desbetreffende onderdeel van de doelstelling van deze evaluatie van het kernenbeleid – opgesteld op basis van de oude definitie (zie hoofdstuk 1) – dan ook niet via deze evaluatie kan worden gerealiseerd.

Op de vraag waar het kernenbeleid dan wel op gericht is geweest, geven alle intern geïnterviewden aan dat het respecteren van de eigenheid van iedere kern een belangrijk uitgangspunt is van kernenbeleid. Daarnaast stond het betrekken van inwoners bij gemeentelijke beleidsontwikkeling en het uitvoeren van dit beleid de afgelopen jaren centraal in het kernenbeleid.

In de nota uit 2005 stond vermeld dat de gemeente de ontwikkeling van het kernenbeleid wilde beperken tot thema's veiligheid, openbare ruimte, jeugd en jongerenbeleid en voorzieningen binnen de kernen. In de praktijk heeft deze beperking niet plaatsgevonden. De afspraken uit het kernenbeleid zijn ook toegepast bij andere beleidsontwikkeling en uitvoering die direct raakt aan de kernen, zoals op het gebied van verkeer of wonen.

Financieringsmogelijkheden

Uit de interne interviews volgt dat bij het betrekken van kernen bij gemeentelijke beleidsontwikkeling en uitvoering in de afgelopen jaren steeds als aandachtspunt de vraag naar voren is gekomen of er voldoende financieringsmogelijkheden zijn voor het realiseren van de wensen vanuit de kernen. Dit spanningsveld is nadrukkelijker in beeld gekomen naarmate meer kernen hun wensen expliciet kenbaar hebben gemaakt via de DOP's.

Daarbij is bovendien geconstateerd dat er niet onevenredig veel tijd moet zitten tussen het moment waarop de kern haar wensen bekend maakt en het moment waarop de gemeente hierop inhoudelijk reageert. Dit is in de ogen van de geïnterviewden in de afgelopen periode niet altijd voldoende voortvarend gebeurd. Als de gemeente als doelstelling heeft om de kernen nadrukkelijk bij beleid en uitvoering te betrekken, moeten ook de randvoorwaarden waarbinnen dit gebeurt op orde zijn. Daarbij moeten de verwachtingen vanuit de kernen natuurlijk ook reëel zijn.

Een succesvol voorbeeld van honoreren van wensen uit de kernen heeft de afgelopen jaren plaatsgevonden via het speerpunt "Kernprojecten dorpsraden en wijkplatforms" binnen het programma Dienstverlening, Bestuur en Organisatie (zie begroting 2008). De dorpsraden en wijkplatforms kregen de gelegenheid plannen in te dienen voor een concreet project in hun dorp voor maximaal € 10.000 per kern. Alle kernen hebben plannen ingediend die binnen de vooraf gestelde voorwaarden pasten en aldus zijn gehonoreerd.

Kernenbeleid is de afgelopen jaren gericht geweest op het respecteren van de eigenheid van iedere kern en op het betrekken van inwoners bij gemeentelijke beleidsontwikkeling en het uitvoeren van dit beleid.

Bij het bezien van de mogelijkheden om wensen uit de kernen te realiseren, is het van belang tijdig te reageren op wat er met deze wensen gebeurt. De beschikbaarheid van voldoende financieringsmogelijkheden is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

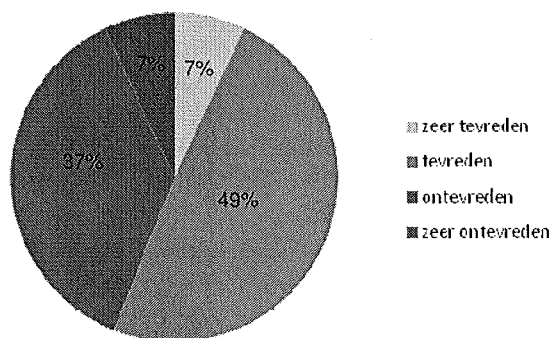
Een succesvol voorbeeld van het honoreren van wensen uit de kernen zijn de zogenaamde "Kernenprojecten".

Ervaringen dorpsraden en wijkplatforms

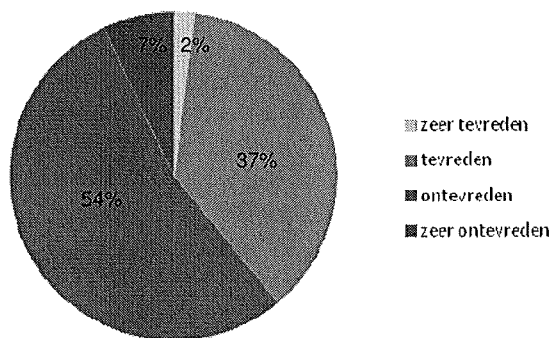
Aan de leden van de dorpsraden en wijkplatforms is de vraag voorgelegd in welke mate de gemeente de genoemde doelstellingen van het kernenbeleid bereikt. Daartoe is hen in de eerste plaats gevraagd hoe zij de mate beoordelen waarin zij door de gemeente worden betrokken bij gemeentelijke projecten en het opstellen en uitvoeren van beleid voor hun dorp.

Ook zijn de leden van de dorpsraden en wijkplatforms gevraagd naar de beoordeling van de mate waarin de gemeente erin slaagt maatwerk te leveren voor hun dorp bij gemeentelijke projecten en bij het opstellen en uitvoeren van beleid, afgewogen tegen het algemeen belang voor de gehele gemeente. In onderstaande grafieken is hun reactie weergegeven.

Tevredenheid over de mate waarin de gemeente dorpsraden en wijkplatforms bij beleid en uitvoering in hun kern betreft

Tevredenheid bij dorpsraden en wijkplatforms over de mate waarin de gemeente maatwerk levert bij beleid en uitvoering in hun kern

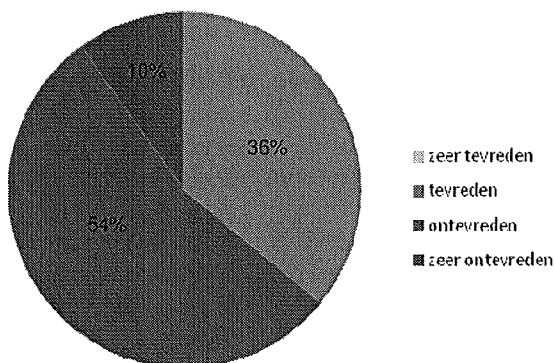
56% van de leden van de dorpsraden en wijkplatforms is tevreden (49%) tot zeer tevreden (7%) over de mate waarin zij door de gemeente worden betrokken bij gemeentelijke projecten en het opstellen en uitvoeren van beleid voor hun dorp. 44% is hierover ontevreden (37%) tot zeer ontevreden (7%).

Van de geënquêteerden die bekend zijn met de interactie- of participatieladder (26%) blijkt het merendeel niet tevreden over de keuzes die de gemeente maakt voor het toepassen van een bepaalde trede op de interactieladder: 67% is hierover ontevreden en 33% tevreden.

Over de mate waarin de gemeente erin slaagt maatwerk te leveren voor hun dorp bij gemeentelijke projecten en bij het opstellen en uitvoeren van beleid, afgewogen tegen het algemeen belang voor de gehele gemeente, blijkt 39% tevreden (37%) tot zeer tevreden (2%). Dit betekent dus dat 61% hierover ontevreden (54%) tot zeer ontevreden (7%) is.

De leden van de dorpsraden en wijkplatforms zijn ook gevraagd welke verbeterpunten zij aan de gemeente kunnen meegeven voor het betrekken van inwoners, dorpsraden en wijkplatforms, buurtverenigingen, maatschappelijke organisaties en overige betrokkenen bij het opstellen en uitvoeren van haar beleid. Samenvattend kan worden gesteld dat de respondenten met name aandacht vragen voor frequentere, tijdigere en adequate communicatie, beter luisteren naar de wensen van inwoners en meer gebruikmaken van de expertise van inwoners, heldere en tijdige vraagstelling aan betrokkenen, beter managen van verwachtingen en duidelijker aangeven van de rol die betrokkenen hebben in het proces.

Tevredenheid over het openstaan voor suggesties en ideeën en het benutten ervan

Van de leden van de dorpsraden en wijkplatforms is 64% ontevreden (54%) tot zeer ontevreden (10%) over de mate waarin de gemeente open staat voor suggesties en ideeën vanuit hun dorp en de mate waarin deze ideeën worden benut. 36% is hierover tevreden.

De leden van de dorpsraden en wijkplatforms zijn niet eensgezind in hun (on)tevredenheid over de mate waarin zij door de gemeente worden betrokken bij gemeentelijke projecten en het opstellen en uitvoeren van beleid voor hun dorp: een krappe meerderheid van 56% is hierover (zeer) tevreden.

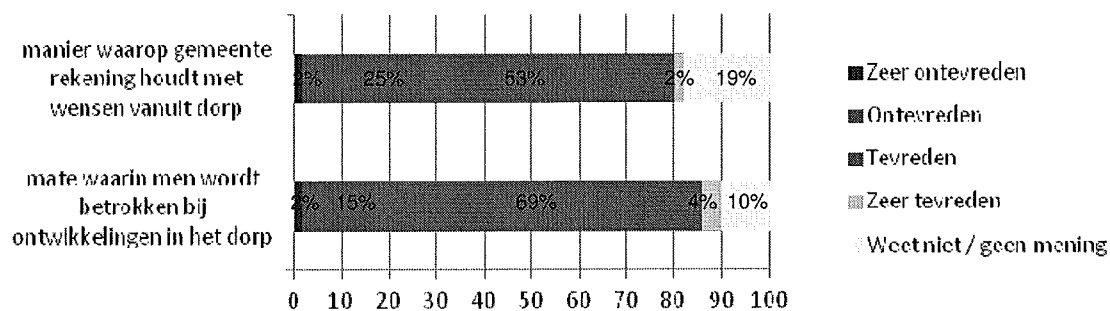
Over de mate waarin de gemeente erin slaagt maatwerk te leveren voor hun dorp bij gemeentelijke projecten en bij het opstellen en uitvoeren van beleid, afgewogen tegen het algemeen belang voor de gehele gemeente, blijkt een meerderheid van 61% (zeer) ontevreden. Een meerderheid van 64% is (zeer) ontevreden over de mate waarin de gemeente open staat voor suggesties en ideeën vanuit hun dorp en de mate waarin deze ideeën worden benut.

Ervaringen inwoners

Ook aan de inwoners is in de telefonische enquête gevraagd in hoeverre men tevreden is over de mate waarin men door de gemeente wordt betrokken bij ontwikkelingen in hun dorp.

Daarnaast is aan hen gevraagd hoe tevreden men is over de manier waarop de gemeente rekening houdt met de wensen vanuit het dorp, afgewogen tegen het algemeen belang. De resultaten staan vermeld in onderstaande grafieken.

Relatief het meest ontevreden is men over de manier waarop de gemeente rekening houdt met wensen vanuit het dorp. Ruim een kwart (27%) van de inwoners is hier (zeer) ontevreden over. De meest genoemde reden hiervoor is dat men geen inspraak heeft / ze niet luisteren / je er niet bij betrokken wordt / te veel op Elst en/of grote dorpen gericht en geen realisatie winkelplan (allen in Heteren). In de rapportage van deze telefonische enquête zijn alle redenen voor ontevredenheid over beide onderwerpen terug te vinden (zie bijlage 4).

In deze rapportage zijn de resultaten ook uitgesplitst per kern. Hieruit blijkt dat men in Elst-Oost, Valburg en Elst-Noord het best te spreken is over de manier waarop de gemeente rekening houdt met wensen vanuit het dorp, afgewogen tegen het algemeen belang van de hele gemeente. Het meest (zeer) ontevreden is men in Heteren, Slijk-Ewijk en Zetten/Hemmen.

Bijna driekwart (73%) van de inwoners is (zeer) te spreken over de mate waarin men wordt betrokken bij de ontwikkelingen in het dorp. Als men ontevreden is, wordt hiervoor vaak als reden genoemd: ik krijg geen / weinig informatie van de gemeente of ik word te laat geïnformeerd, ik weet niets over ontwikkelingen / je wordt niet op de hoogte gehouden en ik voel me er minder bij betrokken door de gemeente.

In Driel, Valburg, Elst-Oost en Elst-Noord is men het meest (zeer) tevreden is over de mate waarin men betrokken wordt bij de ontwikkelingen in het dorp. Het minst tevreden is men in Randwijk en Heteren.

Bijna driekwart (73%) van de inwoners is (zeer) tevreden over de mate waarin men door de gemeente wordt betrokken bij de ontwikkelingen in het dorp. Van de inwoners is 55% (zeer) tevreden over de manier waarop de gemeente rekening houdt met de wensen vanuit het dorp, afgewogen tegen het algemeen belang van de hele gemeente.

3.3 Randvoorwaarden voor en rollen binnen het kernenbeleid

3.3.1 Dorpsraden en wijkplatforms

Binnen zowel het bestuur als de gemeentelijke organisatie bestaat grote waardering voor de inzet van de leden van de dorpsraden en wijkplatforms. Deze vrijwilligers tonen veel inzet bij het behartigen van de belangen van de dorpen en wijken van onze gemeente. De dorpsraden en wijkplatforms zijn in de ogen van de interne geïnterviewden belangrijke

gesprekspartners bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid. Zij geven veel relevante signalen door over de wensen en verwachtingen vanuit de kernen. Ook brengen zij daarbij de nodige deskundigheid in.

Daarbij is het goed in het oog te houden dat deze deskundigheid ook bij andere inwoners, bijvoorbeeld uit buurtverenigingen maar ook individuele inwoners, kan worden gehaald. Ook wordt wel opgemerkt dat de dorpsraden en wijkraden niet de enige weg moeten zijn bij het betrekken van inwoners bij het gemeentelijke beleid en de uitvoering daarvan. In aanvulling daarop worden meestal ook (andere) direct belanghebbende inwoners bij de uitvoering van gemeentelijke taken betrokken.

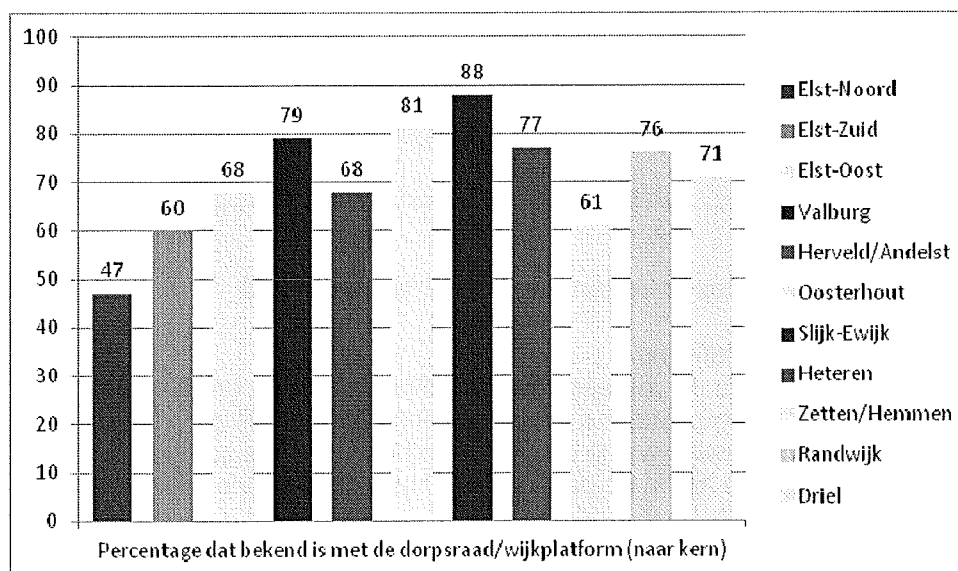
Dorpsraden en wijkplatforms geven een belangrijk signaal af over de heersende opvattingen in een kern over bepaalde onderwerpen. Het kan echter zowel per onderwerp als per kern verschillen hoe representatief deze opvatting is. Daarom moet per geval worden beoordeeld of aanvullende betrokkenheid van inwoners nodig is. Ook is het van de situatie afhankelijk in welke mate betrokkenheid van belanghebbende inwoners nodig is voor het invulling geven aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

De intern geïnterviewden geven aan dat dorpsraden en wijkplatforms in ieder geval niet automatisch spreken namens alle inwoners van een kern. Er is ook nog wel eens onderlinge verdeeldheid en soms te weinig oog voor het algemeen belang. Ook is hun oriëntatie aanvankelijk duidelijk meer ruimtelijk-fysiek geweest en wat minder sociaal-maatschappelijk.

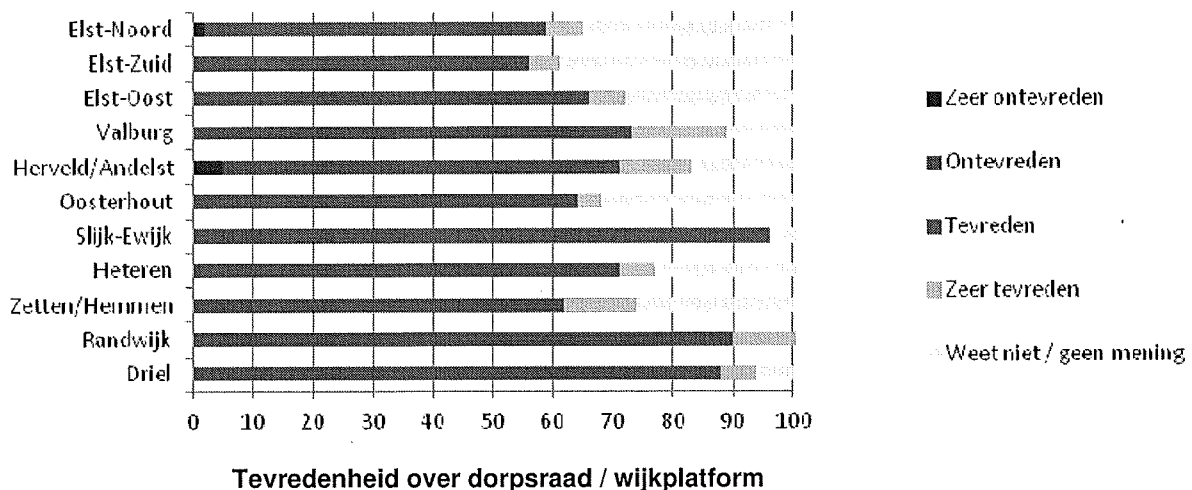
Over het algemeen kan echter worden gesteld dat het belangrijk is dat de gemeente de dorpsraden en wijkplatforms blijft faciliteren. Zo kunnen zij zich met hun kennis en kunde actief inzetten voor de dorpen. Zij kunnen via de interactieladder bij beleid en uitvoering van de gemeente worden betrokken; de beslissingen blijven echter bij de gemeente liggen. Daarbij is het wel zaak hen tijdiger bij planvorming te betrekken, zodat zij hun achterban hier ook tijdig in kunnen meenemen.

Dorpsraden en wijkplatforms worden ook bijzonder gewaardeerd in hun rol als intermediair tussen gemeente en een deel van de desbetreffende kern bij gevoelige kwesties. De dorpsraad of het wijkplatform kan in haar rol als vertegenwoordiger voor de gehele kern in dergelijke gevallen als neutrale derde een bemiddelende rol spelen.

Uit de telefonische enquête onder de inwoners blijkt dat 66% bekend is met de dorpsraad of het wijkplatform. In Slijk-Ewijk zijn de inwoners het meest bekend met de dorpsraad, gevolgd door Oosterhout en Valburg. In Elst-Noord is men het meest onbekend met het wijkplatform, gevolgd door Elst-Zuid en Zetten/Hemmen.

Uit de inwonerenquête blijkt dat 70% van de inwoners (zeer) tevreden is over de bijdrage van de dorpsraad of het wijkplatform. 7% is hierover (zeer) ontevreden en 23% heeft geen mening. In Randwijk, Driel, Valburg en Slijk-Ewijk is het grootste percentage inwoners te vinden dat (zeer) tevreden is over de dorpsraad. Het grootste percentage (zeer) ontevreden inwoners woont echter ook in Randwijk en in Slijk-Ewijk.

De leden van de dorpsraden en wijkplatforms zelf zien hun rol met name als belangenbehartiger voor de inwoners van hun dorp (95%), zo blijkt uit de enquête. Belangrijkste overige taken zijn contact onderhouden met de gemeente (65%), meebeslissen over dorpsontwikkeling (60%), adviseren over ontwikkelingen (51%) en stimuleren van maatschappelijke betrokkenheid van inwoners (48%). Zie voor een totaaloverzicht de resultaten van de enquête (bijlage 5).

De dorpsraden en wijkplatforms vervullen volgens bestuur en organisatie een nuttige rol bij het signaleren van de wensen en verwachtingen uit de kernen en behartigen van de belangen van de kernen. Binnen zowel het bestuur als de gemeentelijke organisatie bestaat grote waardering voor de inzet van de leden van de dorpsraden en wijkplatforms. Wel is geconstateerd dat per onderwerp en de daarbij betrokken kern(en) goed moet worden gezien hoe representatief deze signalen zijn.

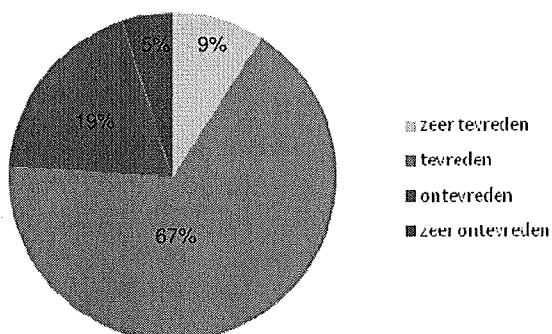
Uit de telefonische enquête onder de inwoners blijkt dat 66% bekend is met de dorpsraad/wijkplatform. 70% van de inwoners (zeer) tevreden is over de bijdrage van de dorpsraad of het wijkplatform.

De leden van de dorpsraden en wijkplatforms zien het behartigen van de belangen van de inwoners van hun dorp als hun belangrijkste taak.

3.3.2 Portefeuillehouder kernenbeleid

De intern geïnterviewden geven allen aan dat een portefeuillehouder kernenbeleid niet gaat over de inhoud; dat is voorbehouden aan de collegeleden met de bijbehorende inhoudelijke portefeuille. Uit de ervaringen blijkt dat dit in het verleden wel eens een zekere competentiestrijd opleverde. De portefeuillehouder kernenbeleid draagt zorg voor het goed organiseren van het proces en voor het onderhouden van contacten met de kernen hierover.

Tevredenheid over de toegankelijkheid van college en raad

De leden van de dorpsraden en wijkplatforms beoordelen de toegankelijkheid van het college van B&W en de gemeenteraad positief: 76% is hierover tevreden (67%) tot zeer tevreden (9%), terwijl 24% hierover ontevreden (19%) tot zeer ontevreden (5%) is.

In welke mate deze tevredenheid is bereikt doordat er een aparte portefeuillehouder kernenbeleid verantwoordelijk is voor het onderhouden van goede relaties met de dorpsraden en wijkplatforms is onbekend.

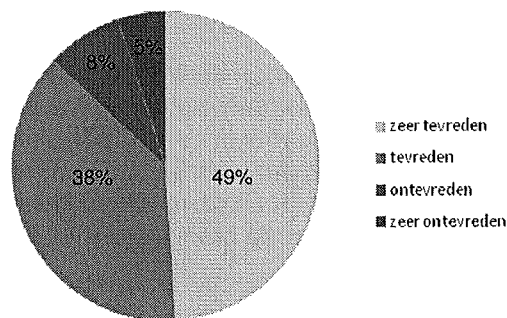
De portefeuillehouder kernenbeleid draagt zorg voor het goed organiseren van het proces en voor het onderhouden van contacten met de kernen hierover. Driekwart van de leden van de dorpsraden en wijkplatforms is (zeer) tevreden over de toegankelijkheid van het college van B&W.

3.3.3 Dorps- en wijkcoördinatoren

De inzet van de dorps- en wijkcoördinatoren wordt zowel intern als extern gewaardeerd.

Uit de enquête blijkt dat 90% van de leden van de dorpsraden en wijkplatforms bekend is met deze functie en hun rol ook duidelijk vindt. Van hen is vervolgens 87% tevreden (38%) tot zeer tevreden (49%) over de uitoefening van hun functie door de dorps- en wijkcoördinatoren; 13% is hierover ontevreden (8%) tot zeer ontevreden (5%). Van de respondenten wil 56% (mede) via de dorps- en wijkcoördinatoren op de hoogte gehouden worden van ontwikkelingen in hun dorp.

Tevredenheid over de dorps- en wijkcoördinatoren

De leden van de dorpsraden en wijkplatforms zien de rol van de dorps- en wijkcoördinator met name als die van de belangrijkste verbindingsschakel / bruggenbouwer tussen dorpsraad/wijkplatform en de gemeente. De informatievoorziening staat daarbij voorop, maar ook het ondersteunen van de dorpsraad/wijkplatform – vooral bij het proces richting gemeente – wordt vaker genoemd. Een enkeling ziet de dorps- en wijkcoördinator als behartiger van de belangen van het dorp.

De intern geïnterviewden verschillen van mening over de vraag wat de rol is van de dorps- en wijkcoördinatoren. Wel zijn zij het eens over de constatering dat de dorps- en wijkcoördinatoren vanuit de gemeente een wezenlijke bijdrage leveren aan een gevoel van waardering en vertrouwen bij de dorpsraden en wijkplatforms. Daarnaast menen zij ook dat interne positionering, draagvlak en doorzettingsmacht op dit moment onvoldoende zijn.

Voor de medewerkers die in de dagelijkse praktijk vaker met de dorps- en wijkcoördinatoren te maken hebben is deze positionering en rol duidelijker dan voor medewerkers en bestuurders die op een wat grotere afstand staan. Vanuit bestuur en ambtelijke leiding wordt geconstateerd dat de dorps- en wijkcoördinatoren zich onvoldoende hebben gepositioneerd bij met name de ambtelijke top. Daarnaast wordt bij deze constatering door zowel bestuurlijke als ambtelijke geïnterviewden opgemerkt dat de dorps- en wijkcoördinatoren van bestuur en leiding onvoldoende mandaat en duidelijkheid hebben meegekregen om hun rol in alle opzichten helder te kunnen uitoefenen.

Vanuit bestuur en leiding wordt gesteld dat bij het vervullen van de brugfunctie tussen dorpsraden en wijkplatforms enerzijds en de gemeentelijke organisatie anderzijds de balans te veel is doorgeslagen naar de eerste groep. Dit vraagt om een stevigere positionering in de richting van de gehele organisatie.

De dorps- en wijkcoördinatoren hebben er de afgelopen jaren voor gezorgd dat de dorpsraden en wijkplatforms vaker en beter in beeld zijn gekomen bij de ambtenaren die betrokken zijn bij concrete projecten en beleidsontwikkeling in de kernen. Echter zij worden door betrokken medewerkers niet altijd voldoende geïnformeerd over relevante ontwikkelingen in de kernen.

De doelstelling uit de nota uit 2005 dat zij de integraliteit van het kernenfacetbeleid binnen de gemeente bevorderen is deels gerealiseerd: via de kernactiviteiten plannen zijn alle activiteiten in een kern ook voor de betrokken medewerkers onderling beter in beeld gebracht. Bovendien vond in de werkgroep kernenbeleid afstemming plaats tussen de betrokkenen bij het kernenbeleid. Deze werkgroep is echter sinds 2009 niet meer bijeengekomen. Daarmee heeft ook het structurele overleg tussen directie, dorps- en wijkcoördinatoren en de contactpersonen per afdeling niet langer plaatsgevonden.

De verwachting dat de dorps- en wijkcoördinatoren door de maatregelen uit de nota uit 2005 minder werkdruk zouden ervaren en ook het vele avondwerk konden verminderen, is niet uitgekomen. Vooral door de DOP-ontwikkeling heeft zelfs een tijdelijke formatieuitbreiding plaatsgevonden.

De inzet van de dorps- en wijkcoördinatoren wordt zowel intern als extern gewaardeerd. 90% van de leden van de dorpsraden en wijkplatforms is bekend met deze functie en vindt hun rol ook duidelijk. Van hen is vervolgens 87% (zeer) tevreden over de uitoefening van hun functie door de dorps- en wijkcoördinatoren.

De intern geïnterviewden verschillen van mening over de vraag wat de rol is van de dorps- en wijkcoördinatoren. Wel constateren zij dat de dorps- en wijkcoördinatoren enerzijds een wezenlijke bijdrage leveren aan een gevoel van waardering en vertrouwen vanuit de gemeente bij de dorpsraden en wijkplatforms, maar dat zij anderzijds op dit moment onvoldoende interne positionering, draagvlak en doorzettingsmacht hebben.

De dorps- en wijkcoördinatoren hebben zich onvoldoende gepositioneerd bij de ambtelijke top, terwijl zij vanuit bestuur en leiding tegelijkertijd ook onvoldoende mandaat en duidelijkheid hebben meegekregen om hun rol in alle opzichten helder te kunnen uitoefenen.

3.3.4 Overige gemeentelijke organisatie

Sinds het opheffen van de Concernstaf in 2007 is de rol van de ambtenaar kernenbeleid niet langer ingevuld. Hoewel een deel van dit takenpakket ook terugkomt in de functie van dorps-

en wijkcoördinatoren, heeft dit toch tot enkele lacunes geleid. Met name het bewaken van de gemeentebrede afspraken over het proces rondom kernenbeleid, het signaleren van tekortkomingen hierin en het daarop bijstellen van het beleid – in het bijzonder met betrekking tot het nieuwe fenomeen “DOP’s” – is hierdoor onvoldoende gebeurd.

Door het stoppen van de werkgroep kernenbeleid in 2009 heeft sindsdien geen structureel overleg meer plaatsgevonden tussen directie, dorp- en wijkcoördinatoren en de contactpersonen van de afdelingen. Tussen dorps- en wijkcoördinatoren en de meest betrokken medewerkers onderling is sindsdien nog regelmatig informatie uitgewisseld over de belangrijkste ontwikkelingen in het kernenbeleid. Ook tussen de portefeuillehouder kernenbeleid en de dorps- en wijkcoördinatoren vond frequent afstemming plaats.

Het heeft echter grotendeels ontbroken aan voldoende gestructureerde informatie-uitwisseling tussen enerzijds bestuur, directie en management als geheel en anderzijds de dorps- en wijkcoördinatoren en overige direct betrokkenen bij het kernenbeleid. Door aanwijzing van een coördinerend afdelingshoofd voor de DOP’s vanuit het managementoverleg (MO) is deels aan deze lacune tegemoet gekomen. Deze had echter een beperkte opdracht en verantwoordelijkheid, zodat nog altijd niet op alle niveaus alle relevante informatie werd uitgewisseld en hierdoor ook onvoldoende sturing werd gegeven. Het overleg met de portefeuillehouder kernenbeleid werd hierdoor bovendien te vaak te operationeel van aard.

De doelstelling uit 2005 dat het kernenbeleid een plek heeft binnen de reguliere plannings- en beheersstructuur is niet volledig gerealiseerd. In de afdelingsplannen is wel vermeld welke taken gericht op welke kernen worden uitgevoerd. Deze informatie wordt vervolgens per kern opgenomen in de kernactiviteitenplannen.

De afspraken over het kernenbeleid zijn ook in een groot deel van de organisatie bekend en worden ook regelmatig toegepast. Dit geldt ook voor de afgesproken werkwijze uit de Toekomstvisie+ dat bij het uitwerken van de opgaven uit de Toekomstvisie+ en bij het opstellen van nieuwe beleidsnota's in ieder geval moet worden bezien of de uitwerking recht doet aan de verscheidenheid aan kernen en gebieden in de gemeenten. En ook voor de opdracht uit het collegeprogramma dat moet worden ingezet op het kwaliteitskenmerk “relatie inwoners-bestuur”.

Dit gebeurt echter meer ad hoc, afhankelijk van de wijze waarop de betrokken medewerker hiermee omgaat. Het kernenbeleid is daarmee niet volledig op een gestructureerde wijze ingebed in de planning- en controlcyclus.

Het ontbreken van een ambtenaar kernenbeleid heeft tot lacunes geleid in het bewaken van de gemeentebrede afspraken over het proces rondom kernenbeleid, het signaleren van tekortkomingen hierin en het daarop bijstellen van het beleid.

Het heeft de afgelopen jaren grotendeels ontbroken aan voldoende gestructureerde informatie-uitwisseling tussen enerzijds bestuur, directie en management als geheel en anderzijds de dorps- en wijkcoördinatoren en overige direct betrokkenen bij het kernenbeleid. Wel heeft regelmatig onderlinge afstemming plaatsgevonden tussen de dorps- en wijkcoördinatoren, de meest betrokken ambtenaren, het coördinerend afdelingshoofd voor de DOP’s en de portefeuillehouder kernenbeleid.

Het kernenbeleid is niet volledig op een gestructureerde wijze ingebed in de gemeentelijke planning- en controlcyclus.

3.4 Proces kernenbeleid

3.4.1 DOP's

De laatste twee DOP's van deze gemeente – te weten Driel en Heteren – naderen hun voltooiing. Hiermee hebben sinds het eerste DOP voor Valburg in 2008 alle kernen van Overbetuwe, met uitzondering van Elst, hun wensen voor hun kern bij de gemeente kenbaar gemaakt.

De evaluatie van de pilot DOP Valburg door Partners en Pröpper bracht als belangrijkste conclusies dat het DOP Valburg een positief resultaat heeft opgeleverd, dat de gemeente echter vooraf geen afwegingskader heeft opgesteld en gecommuniceerd, dat de gemeentelijke regierol beperkt was en dat het DOP nog niet was ingebed in de gemeentelijke organisatie. De rapportage levert hierover een aantal nuttige aanbevelingen op (zie bijlage 4).

Het oorspronkelijke uitgangspunt dat de gemeente op basis van de pilot en de bijbehorende evaluatie zou beoordelen op welke wijze de gemeente de daarop volgende jaren ruimte wilde geven aan de ontwikkeling van DOP's en voor haar eigen rol daarbij, werd ingehaald door de realiteit. Verschillende dorpen gingen zelf al aan de slag met een DOP. Dit is overigens vervolgens politiek nadrukkelijk omarmd. De gemeenteraad heeft in 2008 een motie aangenomen om het plan van aanpak DOP Zetten/Hemmen en DOP Randwijk/Indoornik toch op te pakken, ondanks het niet volledig voldoen aan de criteria. Mede door deze snelle ontwikkelingen is onvoldoende gereflecteerd op de te volgen procedures rondom DOP's.

In de organisatie zijn er wel pogingen ondernomen om de werkwijze rondom de DOP's zowel bij de leiding als in de afdelingen duidelijk in te bedden. In oktober 2008 is tijdens een strategieconferentie op directie- en managementniveau expliciet stilgestaan bij ontwikkeling van de DOP's en de maatregelen die hiervoor in de gemeentelijke organisatie nodig waren. Vervolgens zijn criteria vastgesteld waaraan een DOP in de toekomst moet voldoen (zie bijlage 3). Het uitvoeren van de gemaakte afspraken en het invullen van de gestelde vragen heeft verder echter onvoldoende vervolg gekregen. Dit geldt ook voor de implementatie van de conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie van de pilot DOP Valburg.

De algemene conclusie van de intern geïnterviewden is dan ook dat men ambtelijk onvoldoende heeft geanticipeerd op de toetsings- en uitvoeringsfase van de DOP's. Ook bestuurlijk is het volgens de geïnterviewden niet geheel naar wens verlopen: het bestuur is volgens hen bij het opstellen van de DOP's vooraf onvoldoende duidelijk geweest over de planning en de rol van alle betrokkenen. Rondom de DOP's is onvoldoende sprake geweest van verwachtingenmanagement.

Voor de intern geïnterviewden blijft daarnaast een belangrijke vraag of in hoeverre er voldoende financieringsmogelijkheden zijn voor het realiseren van de wensen vanuit de kernen, zeker nu deze via de DOP's zo nadrukkelijk naar voren zijn gebracht. Daarbij hoeven volgens de geïnterviewden overigens zeker niet per definitie alle wensen uit de kernen te worden gehonoreerd: het is in de eerste plaats van belang te weten wat de behoefte specifiek per kern is. Vervolgens beziet de gemeente na een integrale afweging welke rol er bij de diverse wensen is weggelegd voor de gemeente en welke voor andere relevante partijen. Indien er een rol is voor de gemeente, wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn om de wensen te realiseren, passend binnen de gemeentebrede kaders. Dit vraagt om een integrale toetsing en prioritering van de wensen waarbij mogelijk een rol is weggelegd voor de gemeente.

Deze integrale afweging moet niet te lang na het indienen van de wensen vanuit de kernen plaatsvinden. Dit betekent dat het niet de voorkeur verdient dat de DOP's jaren na elkaar zijn ontwikkeld, omdat dit een tijdige, integrale afweging bemoeilijkt.

De organisatie heeft onvoldoende geanticipeerd op de toetsings- en uitvoeringsfase van de DOP's. De aanbevelingen uit de evaluatie van de pilot DOP Valburg zijn onvoldoende geïmplementeerd. Daarnaast is het bestuur bij het opstellen van de DOP's vooraf onvoldoende duidelijk geweest over de planning en de rol van alle betrokkenen. Rondom de DOP's is onvoldoende sprake geweest van verwachtingenmanagement.

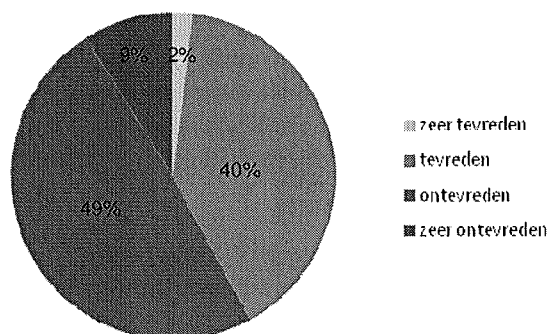
Een tijdige, integrale afweging over een mogelijke rol voor de gemeente bij het realiseren van de wensen, het toetsen van deze wensen aan de gemeentebrede kaders en tot slot het prioriteren van (het leveren van een bijdrage aan) realisatie van deze wensen is bemoeilijkt doordat de DOP's jaren na elkaar zijn ontwikkeld.

3.4.2 Communicatie

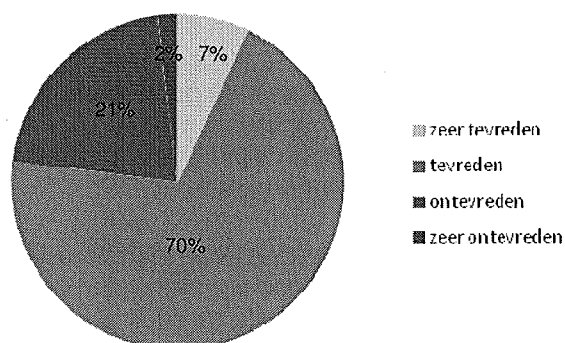
In de enquête onder de leden van de dorpsraden en wijkplatforms is niet alleen gevraagd naar de tevredenheid over burgerparticipatie. De leden hebben ook aangegeven in welke mate zij tevreden zijn over de wijze waarop zij door de gemeente worden geïnformeerd over relevante ontwikkelingen in hun dorp: 58% is hierover ontevreden (49%) tot zeer ontevreden (9%), terwijl 42% hierover tevreden (40%) tot zeer tevreden (2%) is.

Naast het positieve resultaat over de toegankelijkheid van college en raad (zie p. 16) is men ook positief over de toegankelijkheid op ambtelijk niveau: 77% is hierover tevreden (70%) tot zeer tevreden (7%), terwijl 23% hierover ontevreden (21%) tot zeer ontevreden (2%) is.

Tevredenheid over de wijze waarop zij door de gemeente worden geïnformeerd over relevante ontwikkelingen in hun dorp

Tevredenheid over de toegankelijkheid op ambtelijk niveau

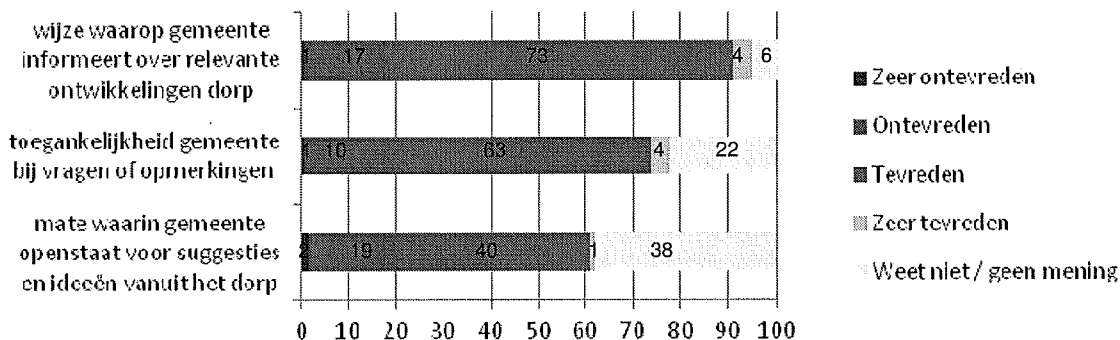
Over de wijze waarop men op de hoogte gehouden wil worden over belangrijke ontwikkelingen in hun dorp, geven de leden van de dorpsraden en wijkplatforms aan:

- door middel van publicatie op de gemeentepagina (60%)
- door de dorps- en wijkcoördinator (56%)
- door middel van een nieuwsbrief voor inwoners (56%)
- door middel van een elektronische nieuwsbrief (53%)
- door middel van de website van de gemeente (35%)
- door middel van e-mail (35%).

De informatie die voor de leden van de dorpsraden en wijkplatforms van belang is, varieert van alledaagse ontwikkelingen tot grote projecten, van ontwikkelingen rondom jeugd, voorzieningen, onderhoud openbare ruimte, verkeer, milieu en veiligheid tot bouw- en bestemmingsplannen. Er is ook een behoorlijk aantal leden dat graag over alle veranderingen geïnformeerd wordt. Tot slot wordt ook genoemd dat het belangrijk is om te communiceren waarom zaken anders gaan dan de bewoners hebben aangegeven te willen.

Uit de inwonerenquête blijkt dat 77% van de inwoners tevreden (73%) tot zeer tevreden (4%) is over de wijze waarop men door de gemeente wordt geïnformeerd over relevante ontwikkelingen in het dorp. 18% is hierover ontevreden (17%) tot zeer ontevreden (1%). In Valburg, Herveld/Andelst en Elst-Oost zijn de inwoners hierover het meest tevreden, in Randwijk, Zetten/Hemmen en Heteren het minst.

Verder blijkt dat van de inwoners 67% tevreden is over de toegankelijkheid van de gemeente bij vragen of opmerkingen: 63% is hierover tevreden en 4% zeer tevreden; 10% is hierover ontevreden en 1% is hierover zeer ontevreden. De inwoners van Elst-Noord en Slijk-Ewijk zijn hierover het meest tevreden en de inwoners van Randwijk en Heteren het minst.

Van de inwoners blijkt 41% tevreden (40%) tot zeer tevreden (1%) over de mate waarin de gemeente openstaat voor suggesties en ideeën vanuit het dorp. 21% is hierover ontevreden (19%) tot zeer ontevreden (2%). In Valburg, Elst-Noord en Elst-Oost wonen de meeste tevreden inwoners hierover, in Heteren en Randwijk is men het minst tevreden.

De leden van de dorpsraden en wijkplatforms zijn verdeeld in hun (on)tevredenheid over de wijze waarop zij door de gemeente worden geïnformeerd over relevante ontwikkelingen in hun dorp: 58% is hierover (zeer) ontevreden en 42% (zeer) tevreden. Over de toegankelijkheid van de gemeente op ambtelijk niveau is 77% (zeer) tevreden.

Van de inwoners is 77% (zeer) tevreden over de wijze waarop men door de gemeente wordt geïnformeerd over relevante ontwikkelingen in het dorp. 67% is (zeer) tevreden over de toegankelijkheid van de gemeente bij vragen of opmerkingen. Over de mate waarin de gemeente openstaat voor suggesties en ideeën vanuit het dorp is echter maar 41% van de inwoners (zeer) tevreden, terwijl 21% hierover (zeer) ontevreden is.

SAMENVATTING Evaluatie kernenbeleid 2005-2011

1. Doelen kernenbeleid

Kernenbeleid is de afgelopen jaren gegaan over het organiseren van het *proces*, en dus niet over de *inhoud* van het gemeentelijke beleid. Belangrijke constatering daarbij is wel dat zonder inhoud het proces vanzelfsprekend ook geen waarde heeft.

Kernenbeleid is de afgelopen jaren gericht geweest op het respecteren van de eigenheid van iedere kern en op het betrekken van inwoners bij gemeentelijke beleidsontwikkeling en het uitvoeren van dit beleid.

Bij het bezien van de mogelijkheden om wensen uit de kernen te realiseren, is het van belang tijdig te reageren op wat er met deze wensen gebeurt. De beschikbaarheid van voldoende financieringsmogelijkheden is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Een succesvol voorbeeld van het honoreren van wensen uit de kernen zijn de zogenaamde "Kernenprojecten".

- *Ervaringen dorpsraden en wijkplatforms*

De leden van de dorpsraden en wijkplatforms zijn niet eensgezind in hun (on)tevredenheid over de mate waarin zij door de gemeente worden betrokken bij gemeentelijke projecten en het opstellen en uitvoeren van beleid voor hun dorp: een krappe meerderheid van 56% is hierover (zeer) tevreden.

Over de mate waarin de gemeente erin slaagt maatwerk te leveren voor hun dorp bij gemeentelijke projecten en bij het opstellen en uitvoeren van beleid, afgewogen tegen het algemeen belang voor de gehele gemeente, blijkt een meerderheid van 61% (zeer) ontevreden. Een meerderheid van 64% is (zeer) ontevreden over de mate waarin de gemeente open staat voor suggesties en ideeën vanuit hun dorp en de mate waarin deze ideeën worden benut.

- *Ervaringen inwoners*

Bijna driekwart (73%) van de inwoners is (zeer) tevreden over de mate waarin men door de gemeente wordt betrokken bij de ontwikkelingen in het dorp. Van de inwoners is 55% (zeer) tevreden over de manier waarop de gemeente rekening houdt met de wensen vanuit het dorp, afgewogen tegen het algemeen belang van de hele gemeente.

2. Randvoorwaarden voor en rollen binnen het kernenbeleid

- *Dorpsraden en wijkplatforms*

De dorpsraden en wijkplatforms vervullen volgens bestuur en organisatie een nuttige rol bij het signaleren van de wensen en verwachtingen uit de kernen en behartigen van de belangen van de kernen. Binnen zowel het bestuur als de gemeentelijke organisatie bestaat grote waardering voor de inzet van de leden van de dorpsraden en wijkplatforms. Wel is geconstateerd dat per onderwerp en de daarbij betrokken kern(en) goed moet worden bezien hoe representatief deze signalen zijn.

Uit de telefonische enquête onder de inwoners blijkt dat 66% bekend is met de dorpsraad/wijkplatform. 70% van de inwoners (zeer) tevreden is over de bijdrage van de dorpsraad of het wijkplatform.

De leden van de dorpsraden en wijkplatforms zien het behartigen van de belangen van de inwoners van hun dorp als hun belangrijkste taak.

- *Portefeuillehouder kernenbeleid*

De portefeuillehouder kernenbeleid draagt zorg voor het goed organiseren van het proces en voor het onderhouden van contacten met de kernen hierover. Driekwart van de leden van de dorpsraden en wijkplatforms is (zeer) tevreden over de toegankelijkheid van het college van B&W.

- *Dorps- en wijkcoördinatoren*

De inzet van de dorps- en wijkcoördinatoren wordt zowel intern als extern gewaardeerd. 90% van de leden van de dorpsraden en wijkplatforms is bekend met deze functie en vindt hun rol ook duidelijk. Van hen is vervolgens 87% (zeer) tevreden over de uitoefening van hun functie door de dorps- en wijkcoördinatoren.

De intern geïnterviewden verschillen van mening over de vraag wat de rol is van de dorps- en wijkcoördinatoren. Wel constateren zij dat de dorps- en wijkcoördinatoren enerzijds een wezenlijke bijdrage leveren aan een gevoel van waardering en vertrouwen vanuit de gemeente bij de dorpsraden en wijkplatforms, maar dat zij anderzijds op dit moment onvoldoende interne positionering, draagvlak en doorzettingsmacht hebben.

De dorps- en wijkcoördinatoren hebben zich onvoldoende gepositioneerd bij de ambtelijke top, terwijl zij vanuit bestuur en leiding tegelijkertijd ook onvoldoende mandaat en duidelijkheid hebben meegekregen om hun rol in alle opzichten helder te kunnen uitoefenen.

- *Overige gemeentelijke organisatie*

Het ontbreken van een ambtenaar kernenbeleid heeft tot lacunes geleid in het bewaken van de gemeentebrede afspraken over het proces rondom kernenbeleid, het signaleren van tekortkomingen hierin en het daarop bijstellen van het beleid.

Het heeft de afgelopen jaren grotendeels ontbroken aan voldoende gestructureerde informatie-uitwisseling tussen enerzijds bestuur, directie en management als geheel en anderzijds de dorps- en wijkcoördinatoren en overige direct betrokkenen bij het kernenbeleid. Wel heeft regelmatig onderlinge afstemming plaatsgevonden tussen de dorps- en wijkcoördinatoren, de meest betrokken ambtenaren, het coördinerend afdelingshoofd voor de DOP's en de portefeuillehouder kernenbeleid.

Het kernenbeleid is niet volledig op een gestructureerde wijze ingebed in de gemeentelijke planning- en controlcyclus.

3. Proces kernenbeleid

- *DOP's*

De organisatie heeft onvoldoende geanticipeerd op de toetsings- en uitvoeringsfase van de DOP's. De aanbevelingen uit de evaluatie van de pilot DOP Valburg zijn onvoldoende geïmplementeerd. Daarnaast is het bestuur bij het opstellen van de DOP's vooraf onvoldoende duidelijk geweest over de planning en de rol van alle betrokkenen. Rondom de DOP's is onvoldoende sprake geweest van verwachtingenmanagement.

Een tijdige, integrale afweging over een mogelijke rol voor de gemeente bij het realiseren van de wensen, het toetsen van deze wensen aan de gemeentebrede kaders en tot slot het prioriteren van (het leveren van een bijdrage aan) realisatie van deze wensen is bemoeilijkt doordat de DOP's jaren na elkaar zijn ontwikkeld.

- *Communicatie*

De leden van de dorpsraden en wijkplatforms zijn verdeeld in hun (on)tevredenheid over de wijze waarop zij door de gemeente worden geïnformeerd over relevante ontwikkelingen in hun dorp: 58% is hierover (zeer) ontevreden en 42% (zeer) tevreden. Over de toegankelijkheid van de gemeente op ambtelijk niveau is 77% (zeer) tevreden.

Van de inwoners is 77% (zeer) tevreden over de wijze waarop men door de gemeente wordt geïnformeerd over relevante ontwikkelingen in het dorp. 67% is (zeer) tevreden over de toegankelijkheid van de gemeente bij vragen of opmerkingen. Over de mate waarin de gemeente openstaat voor suggesties en ideeën vanuit het dorp is echter maar 41% van de inwoners (zeer) tevreden, terwijl 21% hierover (zeer) ontevreden is.

BIJLAGE 1

Waarderingssubsidie dorpsraden en wijkplatforms

Voor de dorps- en wijkcoördinatie was het budget van 2008-2011 als volgt samengesteld:

Soort budget	Per dorpsraad /wijkplatform	Totaal
1. Structureel per dorpsraad /wijkplatform		
- Basisbudget	1.000, -	11.000, -
- Variabel budget	70, - tot 1022, -	6.050, -
2. Centraal budget		8.850, -
Totaal budget		27.000, -

▪ *Structureel basisbudget:*

Alle dorpsraden en wijkplatforms krijgen een basisbudget van € 1000, - voor de vaste kosten zoals: zaalhuur, koffie/thee, kantormateriaal, activiteiten etc.

▪ *Structureel variabel budget:*

Dit budget is afhankelijk van het inwonersaantal. Het is bestemd voor de communicatie met de achterban. Denk aan Nieuwsbrief, Krantenpagina, dorpsbijeenkomsten etc. Het principe is dan hoe meer inwoners in een dorp/wijk, hoe groter het deel van dit budget naar deze kern gaat.

▪ *Centraal budget:*

Dit budget blijft onder beheer van de dorps- en wijkcoördinatie. Algemene kosten en de themabijeenkomsten voor dorpsraden en wijkplatforms worden hiermee bekostigd. Ook kunnen dorpsraden en wijkplatforms die budgettaire in de problemen komen een beroep doen op dit budget. Het gaat dan om onvoorziene activiteiten die zich aandienen als het structurele budget en reserve op zijn. Alle aanvragen voor bedragen boven de €50, - worden eerst aan de portefeuillehouder voorgelegd.

▪ *Extra verhoging budget:*

Bij uitbreiding van dorp of wijk met meer dan 5% groei van de bevolking kan een dorpsraad of wijkplatform bij het indienen van de jaarlijkse begroting verzoeken om een structureel hogere subsidie.

▪ *Communicatiekosten:*

Voor enkele dorpsraden en wijkplatforms is de gemeentelijke subsidie ontoereikend om de communicatie met de achterban te betalen. Een dorpsraad/wijkplatform komt in aanmerking voor deze € 250,- als de dorpsraad/wijkplatform:

- zelf onvoldoende middelen heeft en
- zelf minimaal twee maal per jaar een nieuwsbrief, bulletin, wijkkrant uitgeeft

De € 250,- wordt gefinancierd uit het Centraal Budget voor dorpsraden en wijkplatforms.

Vastgestelde afspraken:

- De subsidiesystematiek voor dorpsraden en wijkplatforms sluit aan bij de gemeentelijke subsidieverordening;
- Subsidie wordt verstrekt aan een rechtspersoonlijkheid (Bv. Stichting, Vereniging);
- Het handhaven van de systematiek van basis- en variabelbudget;
- Indienen jaarverslag en begroting voor 1 maart ;
- Het standaard format voor jaarrekening en begroting gebruiken;
- De € 250,- communicatiekosten kunnen achteraf op declaratiebasis worden ingediend bij de jaarrekening en begroting;

De aanvragen voor extra subsidie worden strikt beoordeeld.

BIJLAGE 2**Resultaten beoogde werkwijze kernenbeleid 2005**

In het tweede deel van de nota uit 2005 wordt de werkwijze per relevante betrokkene expliciet besproken. Hieronder is aangegeven in welke mate deze werkwijze is gerealiseerd:

BESTUURLIJK

Afspraak	Realisatie		
	Niet	Deels	Wel
De wethouder kernenbeleid is bestuurlijk verantwoordelijk voor het realiseren van de randvoorwaarden voor het kernenbeleid.			x
Het college is verantwoordelijk voor het totale kernenbeleid. De individuele portefeuillehouders zijn verantwoordelijk voor het ontwikkelen van kernenfacetbeleid binnen hun portefeuille.			x
Alle dorpsraden en wijkplatforms hebben jaarlijks een gesprek met de wethouder kernenbeleid.			x
Bij zaken die specifiek op de kern gericht zijn en bij <i>grote</i> projecten in de kern betreft het college de dorpsraden en wijkplatforms. Hun rol wordt in de projectopdracht omschreven.		x	
Tweemaal per jaar wordt de raad bij het kernenbeleid betrokken via een themabijeenkomst in twee verschillende kernen met vertegenwoordigers van alle dorpsraden en wijkplatforms bij waarin actuele onderwerpen aan de orde komen.			x
Daarnaast wordt de raad driemaal per jaar geïnformeerd via het bulletin "kernenbeleid".		x	

AMBTELIJK

Afspraak	Realisatie		
	Niet	Deels	Wel
Het kernenbeleid heeft een plek binnen de reguliere plannings- en beheersstructuur.		x	
In de afdelingsplannen staat wat voor specifieke kernen gedaan wordt en er is een kernactiviteitenplan per kern.			x
De dorps- en wijkcoördinatoren zijn dicht bij de directie en de concernstaf gepositioneerd om hun gemeentebrede positie te benadrukken en een goede positie te hebben voor het bevorderen van integraal beleid.		x	
De dorps- en wijkcoördinatoren overleggen regelmatig met de directie, die op basis van hun signalen waar nodig op het niveau van het management problemen kan oplossen.		x	
De dorps- en wijkcoördinatoren houden feeling met de voor het kernenbeleid belangrijke beleidsterreinen en onderhouden contact met de hiervoor aangewezen ambtenaren op de afdelingen.			x

Afspraak	Realisatie		
	Niet	Deels	Wel
De dorps- en wijkcoördinatoren bevorderen integraliteit van het kernenfacetbeleid binnen de organisatie.		x	
De dorps- en wijkcoördinatoren begeleiden contacten tussen afdelingen en dorpsraden en wijkplatforms en tussen gemeente en lokale organisaties waar dit nodig is.			x
De dorps- en wijkcoördinatoren begeleiden dorpsraden en wijkplatforms bij het proces rondom inhoudelijke projecten (wat is ieders rol, wie kunnen we benaderen etc).			x
De dorps- en wijkcoördinatoren geven meer aandacht aan de interne organisatie nu contacten met de dorpsraden en wijkplatforms vaker via de afdelingen verlopen.		x	
De dorps- en wijkcoördinatoren zorgen voor de opdrachtverlening aan de STUW op basis van een behoeftebepaling onder dorpsraden en wijkplatforms om de raden / platforms in hun functioneren te begeleiden / bij te scholen, vanuit een duidelijke op resultaat gerichte opdrachtverstrekking.			x
De dorps- en wijkcoördinatoren proberen in de toekomst meer structuur aan te brengen in hun werk (dus minder ad hoc), de werkdruk en het vele avondwerk te verminderen.		x	
De afdelingen zijn verantwoordelijk voor invulling van het kernenfacetbeleid en moeten inwoners en dorpsraden en wijkplatforms daarbij betrekken.		x	
De afdelingen moeten aanspreekbaar zijn voor dorpsraden en wijkplatforms en voorbereid zijn op hun vragen. De afdelingen wijzen een contactpersoon voor het kernenbeleid aan, die een coördinerende functie op zijn afdeling vervult.			x
Jaarlijks vindt 1 a 2x een ambtelijk overleg plaats met individuele dorpsraden en wijkplatforms, voor zover de dorpsraad / het wijkplatform hier behoefte aan heeft.			x

BIJLAGE 3

Afspraken rondom DOP's

* Pilot DOP Valburg (uit programmabegroting 2007):

Doel:

Een dorpsontwikkelingsplan voor Valburg dat als pilot kan dienen voor de besluitvorming om al dan niet en zo ja, in welke vorm, ook andere kernen te ondersteunen bij het opstellen van een dorpsontwikkelingsplan. Het opstellen van het dorpsontwikkelingsplan is een initiatief van de dorpsraad, daarbij ondersteund door de Vereniging voor Kleine Kernen.

Omschrijving van de beoogde maatschappelijke effecten:

Een dorpsontwikkelingsplan dat:

- richting geeft aan de integrale ontwikkeling van een kern,
- samen met de inwoners, betrokken organisaties en gemeente is opgesteld,
- daardoor op een groot draagvlak kan rekenen,
- via evaluatie een beeld krijgen van de eenmalige kosten, de noodzakelijke ambtelijke en bestuurlijke capaciteit en de te verwachten uitvoeringskosten ten behoeve van de te volgen koers voor de andere kernen.

Voorwaarden waaraan het resultaat van de pilot dient te voldoen:

- Het dorpsontwikkelingsplan past (grotendeels) binnen het bestaande beleid
- Kosten voor het opgestelde plan zijn binnen het eenmalig gestelde budget (€ 15.000) gebleven
- Pilot heeft voldoende informatie opgeleverd om te beslissen over het wel/niet ondersteunen van dorpsontwikkelingsplannen voor andere kernen
- Het plan kan met bestaande beschikbare middelen uitgevoerd worden.
- Het plan levert realistische informatie over de benodigde ambtelijke capaciteit die benodigd is voor het opstellen en uitvoeren van een dorpsontwikkelingsplan

* DOP's algemeen (uit programmabegroting 2010):

Doelstelling DOP :

Het ontstaan van maatschappelijke activiteit leidend tot binding en samenhang binnen een kern, tijdens het proces van het opstellen van een DOP. Behoud en versterking van de identiteit van de kleine kernen.

Beoogde maatschappelijke effecten DOP:

Een breed gedragen integrale ontwikkeling van een kern door samenwerking tussen inwoners, betrokken organisaties en gemeente. Blijvend gevoel van binding en samenhang binnen een kern.

Voorwaarden die aan een DOP worden gesteld:

- een bottom-up proces;
- begeleiding door een onafhankelijke partij;
- een brede bewonersvertegenwoordiging (inclusief jongeren);
- open en transparant proces en communicatie;
- draagvlak bij bestuur, raadsleden en ambtelijke organisatie;
- faciliterende rol gemeente (begeleiden DOP en na totstandkoming DOP toetsen van plannen uit DOP aan vastgestelde kaders en uitvoeringsplannen, zodat inzichtelijk kan worden gemaakt welke onderdelen door de gemeente wel of niet uitgevoerd zullen worden).

*** Interne afspraken DOP (uit verslag ambtelijke strategieconferentie oktober 2008):**

FASE 1 Totstandkoming DOP

Afspraken:

- Het DOP-proces wordt omarmd
- Een DOP is van de lokale samenleving
- "Dromen" moeten worden getoetst (liefst wat eerder dan in proces DOP-Valburg)
- Managen van verwachtingen over haalbaarheid en moment van realisatie
- Proceswethouder benoemen voor bestuurlijke relatie tussen gemeente en dorp
- Gemeente heeft een faciliterende rol

Vooraf duidelijkheid geven over kaders, randvoorwaarden, inspanningen, middelen, rollen, verwachtingen. Gedurende het proces zijn medewerkers beschikbaar om informatie en toelichting te geven over beleidskaders.

Nog af te spreken:

- Benodigde capaciteit van met name d&w-coördinatie
- Hoeveel capaciteit vanuit afdelingen is beschikbaar?
- Wie zijn vanaf start nog meer betrokken behalve d&w coördinatie / VKK / bestuur?

FASE 2 Toetsing/besluitvorming DOP

Afspraken:

- Op initiatief van d&w-coördinator wordt DOP getoetst aan bestaand beleid door programmamanagers in samenspraak met afdelingen.
- D&w coördinator maakt voorstel voor college over gemeentelijke verantwoordelijkheid voor en betrokkenheid bij planning realisatie van plannen.
- Na besluit B&W wordt DOP door directie doorgeleid naar de organisatie.

Nog af te spreken:

- Functie van de werkgroep kernen in deze "nieuwe"situatie

FASE 3 Uitvoering DOP

Afspraken:

- De organisatie van de (deel)projecten wordt bepaald door besluit over: dorp heeft regie danwel gemeente is verantwoordelijk of een combinatie van beide.
Met name in het laatste geval is het van belang aan de hand van de interactieladder vooraf inzicht te geven in betrokkenheid van beide partijen.
- D&w-coördinator blijft gedurende het gehele proces contactpersoon naar het dorp en volgt derhalve de uitvoering van het DOP. De voor de uitvoering verantwoordelijke afdeling heeft informatieplicht aan d&w-coördinator.

Nog af te spreken:

- Hoe organiseren we de samenwerking met de dorpsraad?
- Hoe betrek je andere partijen en op welk moment?
- Hoe wordt de communicatie opgepakt en door wie?
- Wat is de rol van het college gedurende het proces van uitvoering en heeft de politiek in deze fase ook een rol?

Algemene aandachtspunten

- Communicatie naar dorp over aanpak uitvoering/uitwerking DOP
- Communicatie naar organisatie over DOP's
- Communicatie in- en extern over gebruik interactieladder
- Rol van externe partijen bij DOP / subsidiemogelijkheden / participatie en moment

Conclusies**Conclusie 1 Positief resultaat**

Alle partners die bij de ontwikkeling van het DOP Valburg-Homoet betrokken zijn geweest, zijn zeer tevreden zijn over de wijze waarop het proces en de inhoud tot stand zijn gekomen. Er ligt een resultaat waar alle partijen de komende jaren in de uitvoering mee vooruit kunnen. Dit positieve resultaat is met name te danken aan de inspanning van de Dorpsraad en Dorpswerkgroep (met ondersteuning van de VKK). De gemeente heeft ervoor gekozen het DOP bottom-up tot stand te laten komen en is wel betrokken geweest maar heeft beperkte inhoudelijke inbreng gehad in het DOP.

Het proces heeft iets langer geduurd dan gepland. De voortgang in het proces is van belang voor het behouden van de betrokkenheid en positieve energie. Met name het tweede deel van het proces heeft (te) lang geduurd en heeft de Dorpswerkgroep veel energie gekost.

Conclusie 2 Een afwegingskader ontbreekt

Hoewel de DOP's een belangrijk speerpunt zijn in het gemeentelijke beleid, is dit tot nu toe niet uitgewerkt in een afwegingskader waarin de gemeentelijke visie, doelstelling en andere voorwaarden zijn aangegeven. Dit maakt het lastig om voorafgaand aan de start van een DOP aan te geven wat het speelveld van de bewoners is. In het geval van Valburg is dat ook niet nodig geweest omdat het proces hier goed is verlopen en alle partijen tevreden zijn met de resultaten.

Het ontbreken van een afwegingskader heeft tot gevolg dat de gemeente niet proactief kan sturen in het proces en de mogelijkheden om het proces en de inhoud te beïnvloeden beperkt zijn. Dit kan overigens een keuze zijn, maar deze keuze is nog niet expliciet gemaakt. Door het ontbreken van een afwegingskader moet voor ieder DOP opnieuw de afweging worden gemaakt op welke wijze de gemeente hiermee om wil gaan.

Conclusie 3 De gemeentelijke regierol is beperkt

De gemeente heeft – met vertrouwen in de Dorpsraad en Dorpswerkgroep – de regie op inhoud en proces uit handen gegeven. Uit het onderzoek blijkt ook, dat waarschijnlijk niet voor ieder dorp deze rol even geschikt is, en dat voor sommige kernen een meer actieve rol vanuit de gemeente wenselijk of zelfs noodzakelijk is.

Welke vorm van regie heeft de gemeente voor het DOP Valburg-Homoet gevoerd?

De regiefunctie kan op verschillende manieren worden vormgegeven. We onderscheiden vier typen:

1. Beheersingsgerichte regisseur (inhoudelijk én procesmatig)
2. Uitvoeringsgerichte regisseur
3. Visionaire regisseur
4. Faciliterende regisseur

Deze onderscheiden we aan de hand van de volgende twee invalshoeken:

- Beschikt de regisseur over doorzettingsmacht? Met andere woorden: in hoeverre kan de regisseur de andere relevante betrokken partijen zijn wil opleggen?
- Volgt de regisseur zijn eigen 'script'? Met andere woorden: in hoeverre stippelt de regisseur zijn eigen koers uit en kan hij zijn eigen beleidskader vormgeven?

¹ Dorpen in ontwikkeling in Overbetuwe: Procesevaluatie dorpsontwikkelingsplan Valburg-Homoet, Partners & Pröpper, april 2008

Afhankelijk van het regiotype kan inhoud worden gegeven aan de feitelijke invulling van de regierol (zie aanbevelingen). In dit geval is sprake van een faciliterende regisseur:

- De gemeente Overbetuwe heeft er bewust voor gekozen de Dorpsraad/Dorpswerkgroep (ondersteund vanuit de VKK) aan het roer te zetten.
- De bewoners van Valburg bepalen de inhoud van het DOP.

Er is vanuit de gemeente geen aanleiding geweest om in het proces in te grijpen. Vanuit bovenstaande typologie geredeneerd is het de vraag of en hoe dit in de praktijk mogelijk was geweest. Immers: de gemeente beschikte niet over een script noch een doorzettingsmacht in dit proces.

Geconcludeerd kan dan ook worden dat de gemeente zowel aan de voorkant (zie conclusie 2) als gedurende het proces nauwelijks instrumenten in handen heeft om dit proces te beïnvloeden. Met name wanneer de samenwerking met de bewoners niet zo voorspoedig loopt, kan dit een probleem opleveren.

Conclusie 4 Het DOP is nog niet ingebed in de gemeentelijke organisatie

Het DOP Valburg-Homoet is een pilot en is daardoor logischerwijs nog niet in de organisatiestructuur en werkprocessen ingebed. Dit betekent dat de DOP's nog niet in de organisatieplanning en P&C-cyclus is opgenomen en de medewerkers (behoudens de dorps- en wijkcoördinator) hiervoor geen tijd beschikbaar hebben. Hier kan de gemeente dan ook – in termen van management – niet op sturen.

Het is op dit moment niet mogelijk om aan te geven in hoeverre de bestede uren toereikend zijn geweest. Het feit dat het DOP nog niet is ingebed in de gemeentelijke organisatie betekent ook dat het DOP-proces nog niet aansluit op de werkwijze van projectmatig werken. Met name in de overdracht van het DOP door de bewoners aan de gemeentelijke organisatie zal dit waarschijnlijk tot een vertraging in het uitvoeringproces opleveren, omdat de maatregelen uit het DOP in de initiatieffase (de eerste fase van projectmatig werken) op haalbaarheid worden getoetst.

Aanbevelingen

Aanbeveling 1 Werk aan een afwegingskader en communiceer dit actief

Het is van belang om een aantal afwegingen te maken die de basis vormen voor de gemeentelijke uitgangspunten bij de DOP's. Dit hoeft geen uitgebreide visie in een beleidsnota te zijn, DOP's zijn immers vooral input voor beleid. Het is wel van belang om in het kader van de gemeentelijke sturing op het proces (en wellicht bij toekomstige DOP's ook op de inhoud) en ten behoeve van het verwachtingsmanagement aan te geven wat bewoners van de gemeente kunnen verwachten en wat de gemeente van bewoners verwacht. Communiceer dit afwegingskader ook actief en handel ernaar: 'zeg wat je doet en doe wat je zegt.'

Bepaal daarbij ook welke vorm van regie de gemeente wil voeren. Indien de gemeente er in de toekomst voor kiest een andere vorm van regie te voeren (mede afhankelijk van de mate waarin de gemeente zelf actief stuurt), staan andere regie-instrumenten tot beschikking.

De volgende elementen kunnen onderdeel van het **afwegingskader** uitmaken:

- Het DOP is *input* voor zowel nieuw beleid als voor bestaand beleid/plannen, maar beleid/ plannen/ projecten die een relatie hebben met het DOP en waar afspraken met derden over zijn gemaakt staan niet ter discussie.
- Afhankelijk van de situatie beslist de gemeente welke *regiotype* zij invult. Dit is onder andere afhankelijk van de plannen die al in voorbereiding of uitvoering zijn in dorp, de

samenwerking tussen de partijen die betrokken zijn bij het DOP en de kennis en ervaring van de bewonersorganisatie ten aanzien van het DOP-proces.

- Een *brede bewonersvertegenwoordiging* (inclusief jongeren) moet actief betrokken zijn bij de ontwikkeling van een DOP.
- Het verdient de voorkeur om het proces door een onafhankelijke partij te laten begeleiden. Alle betrokken partijen (de gemeente, bewoners en eventuele derden) stemmen gezamenlijk in met deze partij. Dit kan zowel een commerciële als niet-commerciële partij zijn. Voorop staat de onafhankelijkheid ten opzichte van de deelnemers in het proces.

Aanbeveling 2 Zorg dat het proces van DOP's wordt ingebed in de gemeentelijke organisatie

Een inbedding van de DOP's in de organisatie is van belang om te voorkomen dat ze los van de organisatie staan en de organisatie pas na de besluitvorming door B en W of de raad kan gaan kijken of en op welke wijze de ambities en wensen uit het DOP gerealiseerd kunnen worden.

De volgende punten zijn van belang voor een goede inbedding van DOP's in de organisatie:

- Neem DOP's op in de P&C-cyclus en houd in de jaarplanning rekening met de inzet van mensen, zowel bij de ontwikkeling als voor de uitvoering van DOP's.
- De afstemming tussen de vakafdelingen en de dorps- en wijkcoördinator is van belang voor de inhoudelijke bijdrage van de gemeente aan het DOP, maar zeker voor een slagvaardige uitvoering. DOP's komen via de dorps- en wijkcoördinator in de organisatie terecht, waarna de vakafdeling met de uitvoering van de ambities en wensen aan de slag gaan. Vanwege het integrale karakter van een DOP, is van belang dat de integraliteit van de uitvoering wordt bewaakt. De dorps- en wijkcoördinator zou deze functie kunnen vervullen, omdat zij/hij ook het contact met de bewoners onderhoudt.
- Maak een fasering van DOP's, want niet alle DOP's kunnen tegelijk worden ontwikkeld en worden uitgevoerd. Voor deze fasering kan een aantal criteria worden gehanteerd:
 - De urgentie bij bewoners, gemeente of een derde partij om aan een DOP te werken.
 - De noodzaak om diverse uiteenlopende plannen met elkaar te verbinden.
 - Beleidsinhoudelijke vraagstukken waarvoor een integrale DOP-benadering noodzakelijk is.
 - Sociaal-maatschappelijke problemen/ vraagstukken waarvoor een DOP noodzakelijk is.
- Zorg dat het proces van de DOP's aansluit op projectmatig werken of als het proces door een onafhankelijke derde partij wordt begeleid, kijk dan waar in het proces de koppeling met projectmatig werken zit zodat hierop geanticipeerd kan worden. Afhankelijk van de rol in het proces, kan de gemeente Overbetuwe het DOP-proces koppelen aan de werkwijze van projectmatig werken (zie voor uitgebreide toelichting het evaluatierapport).

Aanbeveling 3 Faciliteer de Dorpsraden en Dorpswerkgroepen in het delen en ontwikkelen van kennis.

Naarmate er meer DOP's worden ontwikkeld, raakt het proces en de samenwerking verder uitgekristalliseerd. Het ene dorp zal eerder met een DOP bezig zijn dan een ander dorp. Dorpsraden en Dorpswerkgroepen kunnen veel van elkaar leren. De gemeente kan dit faciliteren door bijvoorbeeld eens per jaar een themabijeenkomst te organiseren, waar kennis en ervaring uitgewisseld kan worden. Hiermee wordt daarnaast ook het belang van goed functionerende Dorpsraden en – werkgroepen benadrukt.

BIJLAGE 5 Resultaten enquête leden dorpsraden en wijkplatforms

[zie aparte rapportage]

BIJLAGE 6 Resultaten inwonersenquête

[zie apart rapport JES-marketing]

THE
HISTORICAL RECORD
OF THE
CITY OF
CHICAGO
FROM
1837 TO
1897
PUBLISHED BY THE
CHICAGO HISTORICAL SOCIETY
1897

DEEL II

NOTA VAN UITGANGSPUNTEN

KERNGERICHT WERKEN

2012 – 2015

Hoofdstuk 4 Uitgangspunten kerngericht werken 2012-2015

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk komen de belangrijkste uitgangspunten voor het kerngericht werken in de komende jaren aan de orde. Na bespreking van deze nota met de dorpsraden, wijkplatforms en overige betrokken maatschappelijke partners en na vaststelling in de gemeenteraad, wordt het kerngericht werken op basis van deze uitgangspunten verder vormgegeven in een uitwerkingsnotitie. Hierin worden de doelstellingen verder geoperationaliseerd, zodat het in de toekomst mogelijk is het kerngericht werken op basis van SMART geformuleerde doelstellingen te evalueren. Ook worden in deze notitie de rol van alle betrokkenen en de stappen die zij in ieder proces moeten doorlopen duidelijk in beeld gebracht.

4.2 Doelen kerngericht werken

4.2.1 Definitie kerngericht werken

De conclusie uit de evaluatie kernenbeleid dat dit beleid gaat over het organiseren van het *proces*, en dus niet over de *inhoud* van het gemeentelijke beleid betekent dat er een nieuwe definitie nodig is voor het kernenbeleid.

Dit brengt bovendien de vraag met zich mee of hier nog wel sprake is van beleid. Zonder een academische discussie te starten over de definitie van beleid, kan wel worden ingeschat of dit niet een te "zware" betiteling is voor deze beschrijvingen. Er wordt hier weliswaar wel vastgelegd met welke middelen en binnen welk tijdspad bepaalde doelen moeten worden gerealiseerd. Dit betreft echter niet een nauwgezette uitwerking van een specifieke bestuursbevoegdheid, maar eerder het vastleggen van een werkwijze. Er zou voortaan dan ook beter gesproken kunnen worden van *kerngericht werken*.

Het organiseren van het proces betekent hier vooral dat er binnen de gemeente sprake is van *regie* op de betrokkenheid van de kernen bij de ontwikkeling en uitvoering van gemeentelijk beleid, evenals van *regie* op het in een juiste balans tussen de eigen belangen van de individuele gemeenschappen en van de gedeelde verantwoordelijkheid voor de gemeente als geheel inrichten en uitvoeren van beleid.

In de praktijk betekent het vinden van deze juiste balans tussen de beide belangen over het algemeen dat op *strategisch niveau* vooral de gemeente als geheel voorop staat: dit betreft immers gemeentebrede beleidsvraagstukken voor de langere termijn. Bij de verdere uitwerking en uitvoering van dit beleid op tactisch en operationeel niveau komt het waar mogelijk toepassen van maatwerk per kern vervolgens steeds nadrukkelijker naar voren.

De definitie van kerngericht werken is dan:

het geheel aan afspraken om binnen de gemeente regie te organiseren op:

- 1. het zo goed mogelijk benutten van de kracht vanuit onze kernen bij het opstellen en uitvoeren van ons beleid, en*
- 2. het daarbij realiseren van de juiste balans tussen enerzijds de belangen van de individuele kernen en anderzijds het belang van de gemeente als geheel.*

4.2.2. Doelstelling kerngericht werken

De doelstellingen van kerngericht werken zijn:

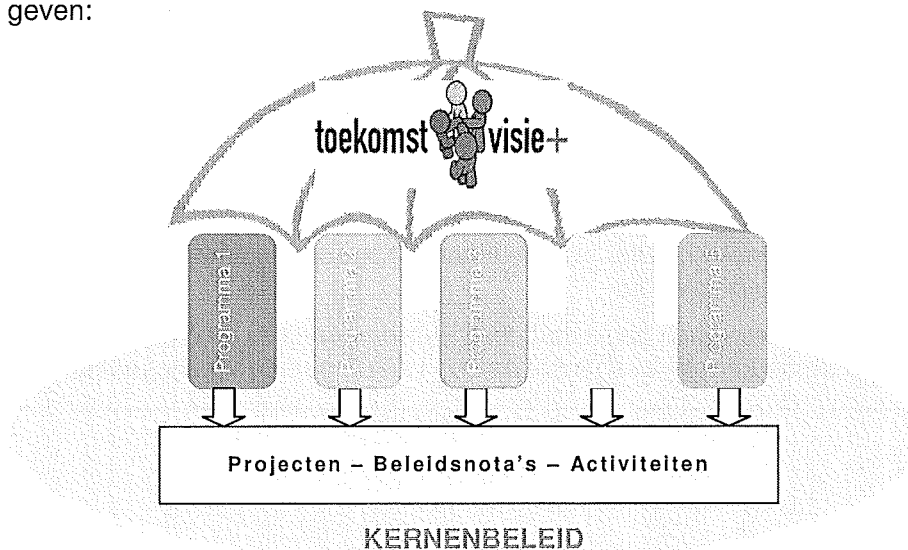
1. *Bij het opstellen en uitvoeren van ons beleid de kracht vanuit onze kernen zo goed mogelijk benutten;*
2. *Bij het opstellen en uitvoeren van ons beleid realiseren van een juiste balans tussen enerzijds de belangen van de individuele kernen en anderzijds van de gemeente als geheel.*

De eerste doelstelling betreft dus de manier waarop interactie met de kernen plaatsvindt – zowel de mate waarin wij hen raadplegen als de mate waarin wij voor hun inbreng open staan (tweerichtingsverkeer). De tweede doelstelling betreft de mate waarin wij erin slagen dorps- of kerngericht te werken, met hoeveel maatwerk dus in relatie tot gemeentebrede uitgangspunten.

Kerngericht werken gaat aldus over de vraag hoe de gemeente gebruik maakt van de kracht en het verbindend vermogen uit de kernen en hoe ze deze faciliteert. Kerngericht werken gaat over het organiseren van de toegevoegde waarde van de gemeente in de richting van de kernen en omgekeerd: de gemeente moet de kernen versterken waar nodig en kernen benutten waar het kan. De gemeente moet vraaggericht (met maatwerk) naar de dorpen toe werken en daarbij de verschillende karakteristieken in het oog houden. Als kernen zelf zaken regelen en oplossen is dat een goede zaak. De gemeente moet de gemeentelijke doelen samen met de kernen blijven nastreven. Daarbij kunnen we samen nog meer uit het kerngericht werken halen dan tot nu toe is gebeurd.

Daarbij is de rol van de gemeente onder meer afhankelijk van de vraag van wie het concrete initiatief uitgaat. Vraagt de gemeente de inwoners om bij te dragen aan de uitvoering van een gemeentelijke taak, dan is er sprake van *burgerparticipatie*. Komt het initiatief echter uit de samenleving, dan is er sprake van *overheidsparticipatie*: de gemeente kijkt daarbij hoe ze kan aansluiten. De rol van de gemeente is dan vooral die van samenwerkingspartner: ondersteunen, meedenken, mogelijkheden zoeken en voorwaarden scheppen staan daarbij voorop.

Kerngericht werken is een hulpmiddel, verankerd aan de programma's waarmee de gemeentelijke doelen worden nagestreefd. Door het kerngericht werken kunnen we concrete invulling (maatwerk) geven aan het gemeentebrede beleid in de programma's. Dit is als volgt weer te geven:

Interactie en communicatie

Als uitgangspunt voor de eerste doelstelling geldt dat deze inbreng vanuit de kernen waar mogelijk actief wordt gevraagd bij die onderwerpen (beleidsontwikkeling en uitvoering) die de belangen van de kern rechtstreeks raken. De afspraken die gelden binnen het kerngericht werken zijn daarbij dus niet aan bepaalde onderwerpen gebonden; het geldt voor alle gemeentelijke beleidsvelden voor zover de belangen van de kern direct worden geraakt.

Daarbij wordt gemotiveerd gekozen voor een trede van de interactieladder en voor de doelgroepen die hierbij worden betrokken (zoals dorpsraden/wijkplatforms, (groepen) inwoners, belanghebbenden, maatschappelijke organisaties, bedrijven etc). Hierover vindt vervolgens duidelijke communicatie plaats (zowel over deze keuzes als over wat ieders rol is in dit proces en wat men mag verwachten dat met hun inbreng gebeurt). Inbreng op eigen initiatief vanuit de kernen wordt altijd meegenomen in het proces. Ook hierover vindt zorgvuldige communicatie plaats, zowel over wat er met de deze informatie gebeurt als over waarom bepaalde keuzes hierbij worden gemaakt.

Bovendien is het van belang vooraf nadrukkelijk de kaders in beeld te brengen, zowel de inhoudelijke als de financiële. Het is helder dat niet alle wensen zonder meer gehonoreerd kunnen worden, maar dit moet dan wel tijdig worden gecommuniceerd. Voor een goed verloop van dergelijk proces is het noodzakelijk dat alle betrokkenen zich vooraf bewust zijn van wat ze wel en niet mogen verwachten.

Nadrukkelijk aandachtspunt is aldus dat er voldoende oog is voor communicatie over het procesverloop, de kaders, de rol van alle betrokkenen en de inhoud van de keuzes, inclusief een motivering van wat er met de inhoud van de inbreng uit de kernen is gebeurd en waarom.

4.3 Randvoorwaarden voor en rollen binnen het kerngericht werken

4.3.1 Dorpsraden en wijkplatforms

De dorpsraden en wijkplatforms blijven belangrijke gesprekpartners van de gemeente over ontwikkelingen in de kernen. Zij hebben geen democratische legitimatie om namens de inwoners te spreken, maar kunnen - vaak als één van meerdere betrokken doelgroepen - signalen uit de kern doorgeven. Zij houden het recht op informatie en overleg en kunnen gevraagd en ongevraagd advies geven aan het college over zaken die hun dorp / wijk aangaan. Daarbij is het van belang dat periodiek overleg plaatsvindt tussen de gemeente op bestuurlijk niveau en de dorpsraden/wijkplatforms over wat wederzijds van elkaar verwacht mag worden en over knelpunten die daarbij naar voren komen.

De facilitering vanuit de gemeente in de vorm van *kernenadviseurs* blijft gehandhaafd. Wel is de inhoud van hun functie gewijzigd ten opzichte van de functie van dorps- en wijkcoördinator (zie verder onder 4.2.3). Daarnaast behouden de dorpsraden en wijkplatforms hun werkbudget. Om de belasting van dit budget te verminderen, kunnen de dorpsraden en wijkplatforms voor hun informatievoorziening aansluiten bij de digitale nieuwsbrief die de gemeente binnenkort gaat opstarten voor inwoners, afgestemd op hun leef- en woonomgeving.

De dorpsraden en wijkplatforms blijven belangrijke gesprekpartners van de gemeente, waarbij het van belang is periodiek overleg te hebben over de wederzijdse verwachtingen en mogelijke knelpunten daarbij. Voor hun facilitering kunnen zij gebruik blijven maken van hun werkbudget, de ondersteuning van de *kernenadviseur* en kunnen zij aansluiting zoeken bij de digitale nieuwsbrief van de gemeente.

4.3.2 Inwoners

Om de kracht vanuit de kernen zo goed mogelijk te kunnen benutten, is het van belang om in aanvulling op de samenwerking met de dorpsraden en wijkplatforms ook via andere wegen de inwoners te betrekken bij het opstellen en uitvoeren van het gemeentelijke beleid. Ook bij andere groepen uit de kernen, zoals bijvoorbeeld buurtverenigingen, maar ook bij individuele inwoners is immers veel deskundigheid aanwezig. Aan het begin van ieder proces moet dan ook nadrukkelijk worden stilgestaan bij de vraag op welke manieren de betrokkenheid vanuit de kernen kan worden vormgegeven en welke keuzes er in dat concrete geval worden gemaakt.

Om de kracht vanuit de kernen zo goed mogelijk te benutten, is het van belang om in aanvulling op de dorpsraden en wijkplatforms ook via andere wegen inwoners te betrekken bij het opstellen en uitvoeren van gemeentelijk beleid.

4.3.3 Portefeuillehouder kerngericht werken

De portefeuillehouder kerngericht werken speelt vooral een belangrijke rol als eerste bestuurlijk aanspreekpunt voor de kernen – en dan in het bijzonder voor de dorpsraden en wijkplatforms – over het proces. Hij moet zich inzetten voor een goede relatie en de wederzijdse verwachtingen en mogelijke knelpunten bespreken. Inhoudelijke onderwerpen worden echter niet door de portefeuillehouder kerngericht werken, maar door de inhoudelijk verantwoordelijke portefeuillehouder opgepakt.

De portefeuillehouder kerngericht werken is verantwoordelijk voor een goed verloop van het proces rondom kerngericht werken. Hij is daarvoor ook eerste bestuurlijk aanspreekpunt voor de kernen. Het primaat voor inhoudelijke onderwerpen blijft liggen bij de eerstverantwoordelijke inhoudelijke portefeuillehouder.

4.3.4 De kernenadviseur

De eisen die de samenleving stelt aan de gemeente zijn de afgelopen jaren veranderd. De gemeente is bij veel onderwerpen bovendien niet langer de dominante partij, maar werkt samen met andere betrokken (maatschappelijke) partners, instellingen, ondernemingen en natuurlijk haar inwoners aan de gewenste Overbetuwe samenleving. De gemeente speelt op deze gewijzigde omstandigheden in door in de eerste plaats haar doelen te richten op de eisen uit deze veranderende samenleving en op het beeld dat alle betrokkenen voor ogen staat om voor onze gemeente te realiseren. In de tweede plaats is de inrichting en werkwijze van de gemeentelijke organisatie de afgelopen periode in ontwikkeling om snel en wendbaar in te kunnen spelen op de veranderende omgeving.

De gemeente wil zelfredzaamheid en participatie bevorderen. Dit ideaalbeeld voor de Overbetuwe samenleving kenmerkt zich door een sterke sociale samenhang tussen de inwoners in wijken en kernen. Inwoners voelen en tonen zich betrokken bij en verantwoordelijk voor maatschappelijke en sociale verbanden in hun persoonlijke leven. Mensen die (tijdelijk) minder in staat zijn zichzelf te redden, kunnen rekenen op hulp uit hun sociale omgeving en zijn in staat de regie te houden over hun eigen leven. Door verantwoordelijkheden terug te leggen waar zij horen en betrokkenen te stimuleren en in staat te stellen die verantwoordelijkheid naar vermogen ook te nemen, wordt het zelfregulerend vermogen van de samenleving beter benut.

Bij de belangrijkste doelstellingen voor de gemeente in de komende jaren staat de uitdaging centraal om een kanteling te bewerkstelligen van het denken vanuit claims en rechten naar het denken vanuit plichten, verantwoordelijkheden en betrokkenheid.

De gemeente wil bovendien betrokkenheid van inwoners bij hun directe leefomgeving bevorderen. Betrokkenheid ontstaat niet alleen door het geven van invloed. Het is noodzakelijk dat inwoners ook verantwoordelijkheid nemen. Daarvoor is de juiste houding nodig van inwoners, gemeente en eventuele betrokken organisaties zoals politie of corporaties, inclusief een goede dialoog tussen deze betrokkenen. Dit vereist ook een kanteling van betrokken partijen in houding en gedrag: stimuleren van eigen verantwoordelijkheid.

Het tweewegbrengen van deze kanteling in diverse opzichten betekent niet dat de gemeente zich als lokale overheid terugtrekt uit de samenleving. Het is eerder een verandering in de rol die de gemeente gaat spelen in de samenleving. Die zal veranderen van een initiërende en uitvoerende naar een meer regisserende en faciliterende rol. Dit sluit ook duidelijk aan bij de eisen die de rijksoverheid stelt aan de gemeente bij het decentraliseren van een aantal taken op het gebied van samenleven, leren en werken.

Deze gewijzigde rol voor de gemeente en de belangrijke uitdagingen waarvoor zij zich gesteld ziet, betekenen dat ook vanuit het kerngericht werken andere eisen worden gesteld aan de gemeentelijke organisatie en de belangrijkste functionarissen voor het kerngericht werken. Het realiseren van deze kanteling gaat niet vanzelf. Dit vraagt buiten én binnen de gemeente om een omslag in denken en werken. De programmaregisseurs voor de programma's Samenleven, Leren & Werken en Wonen zijn binnen de gemeentelijke organisatie de primaire trekkers van deze gewenste ontwikkeling. Zij bevorderen organisatiebreed dat de inspanningen en activiteiten van de gemeente binnen deze beleidsthema's bijdragen aan deze belangrijke uitdaging. Ook binnen de andere programma's komen de gewijzigde eisen aan de gemeente overigens naar voren.

Het stimuleren van deze kanteling in wijken en kernen vraagt echter niet alleen om regie zodat de uitvoering van de gemeentelijke taken in samenwerking met partners bijdraagt aan deze programmadoelstellingen (programmaregie). Het vraagt ook om een gedegen kennis van belangrijke ontwikkelingen en wensen in kernen, en om een stevig netwerk met belangrijke partners (inwoners, organisaties, instellingen en ondernemingen) binnen de kernen. Zodat er niet alleen sprake is van regie op de inhoudelijke keuzes voor de kernen (via de programmaregisseurs), maar ook op de informatiestromen van en naar iedere kern.

De nieuwe *kernenadviseur* is primair verantwoordelijk voor het realiseren van deze netwerken en de beheersing van de bijbehorende informatiestromen. Hij vormt de schakel vanuit de gemeentelijke organisatie tussen de kernen en de gemeente. Dit betekent dat hij ook binnen de organisatie moet zorgdragen dat de juiste informatie op de juiste plek komt en dat ook de relevante informatie weer terugkomt in de kernen. Ook bevordert hij als eerste ambassadeur het kerngericht denken en werken binnen de organisatie. Bovendien moedigt

hij actieve inwoners uit de kernen – inclusief de leden van de dorpsraden en wijkplatforms – aan tot het nemen van initiatieven en het gebruik maken van hun eigen kracht.

De *kernenadviseur* is daarbij primair verantwoordelijk voor het goed organiseren van het proces. Door het opzetten van een stevig netwerk en het beheersen van de informatiestromen draagt hij nadrukkelijk bij aan het benutten van de kracht uit de kernen. Door binnen de gemeente én de kernen voortdurend te wijzen op het belang van het vinden van een juiste balans tussen enerzijds de belangen van de individuele kernen en anderzijds van de gemeente als geheel, dragen zij ook wezenlijk bij aan het tweede deel van de doelstelling die de gemeente heeft met kerngericht werken. De *kernenadviseur* is daarmee in eerste instantie niet gericht op de inhoud van de keuzes die uiteindelijk uit dit proces volgen; hij zet zich primair in op een kwalitatief goede inrichting van het proces om hiertoe te komen, vanuit de uitgangspunten voor kerngericht werken. De regie op de gewenste inhoud van deze keuzes ligt daarbij nog altijd primair bij de programmaregisseurs.

De *kernenadviseur* werkt daarmee niet alleen nauw samen met de programmaregisseurs. Hij heeft vanzelfsprekend ook een goede afstemming met de collega's van Communicatie, die immers interactieve beleidsontwikkeling en inwonerparticipatie binnen de gemeente als geheel ook nadrukkelijk stimuleren.

Het takenpakket voor deze *kernenadviseur* is dan:

- Ontwikkelen en onderhouden van een breed netwerk rondom de kernen van dorpsraden, wijkplatforms en andere belangengroepen, maatschappelijke partners, bestuurders en ambtenaren ("spin in het web");
- Weten wat er leeft in de kernen om relevante ontwikkelingen en knelpunten te kunnen signaleren en analyseren;
- Zorgen dat vragen uit de kernen op de goede plaats in het gemeentehuis terecht komen;
- Bevorderen van kerngericht werken binnen de ambtelijke organisatie door in het oog te houden dat bij het opstellen en uitvoeren van het gemeentelijke beleid het proces zodanig is ingericht dat wordt gezocht naar een juiste balans tussen enerzijds de belangen van de individuele kernen en anderzijds van de gemeente als geheel;
- Stimuleren bij de programmaregisseurs dat bij het uitwerken en realiseren van de programmadoelen sprake is van betrokkenheid uit en gerichtheid op de kernen;
- Aanmoedigen van actieve inwoners uit de kernen – inclusief de leden van de dorpsraden en wijkplatforms – tot het nemen van initiatieven en het gebruik maken van hun eigen kracht;
- Bevorderen van wederzijds begrip bij dorpsraden, wijkplatforms en andere partners in de kernen en bij bestuur en organisatie;
- Managen van verwachtingen bij dorpsraden, wijkplatforms en andere belangengroepen in de kernen (over proces én inhoud);
- In samenspraak met de dorpsraden en wijkplatforms en/of maatschappelijke partners zorgdragen voor het maken van procesafspraken om knelpunten op te lossen of aan andere relevante ontwikkelingen tegemoet te komen;
- Betrekken van ambtenaren en bestuurders bij het proces om tot oplossingen van knelpunten en overige relevante ontwikkelingen in de kernen te komen;
- Bevorderen van een integrale aanpak van vragen uit de kernen en monitoren van de nakoming van afspraken;
- Doorgeleiden van adviesaanvragen naar dorpsraden, wijkplatforms en eventuele andere partners in de kernen, en in samenspraak met de organisatie (met name Communicatie) en de overige betrokkenen regie houden op de momenten en de manier waarop dit gebeurt;
- Gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen over communicatie met en participatie vanuit de kernen;

- Adviseren bestuur bij contacten met dorpsraden, wijkplatforms en andere partners in de kernen;
- Signaleren van belemmeringen in de dienstverlening aan de kernen vanuit de gemeente;
- Op de hoogte blijven van relevante gemeentelijke beleidskaders en ontwikkelingen;
- Deelname aan relevante netwerken in en rondom de kernen (in samenspraak met de programmaregisseurs).

De gewijzigde rol voor de gemeente en de belangrijke uitdagingen waarvoor zij zich gesteld ziet, betekenen dat ook vanuit het kerngericht werken andere eisen worden gesteld aan de gemeentelijke organisatie en de belangrijkste functionarissen voor het kerngericht werken. Het vraagt ook om een gedegen kennis van belangrijke ontwikkelingen en wensen in kernen, en om een stevig netwerk met belangrijke partners (inwoners, organisaties, instellingen en ondernemingen) binnen de kernen. Zodat er niet alleen sprake is van regie op de inhoudelijke keuzes voor de kernen (via de programmaregisseurs), maar ook op de informatiestromen van en naar iedere kern.

De nieuwe *kernenadviseur* is primair verantwoordelijk voor het realiseren van deze netwerken en de beheersing van de bijbehorende informatiestromen. Hij vormt de schakel vanuit de gemeentelijke organisatie tussen de kernen en de gemeente. Dit betekent dat hij ook binnen de organisatie moet zorgdragen dat de juiste informatie op de juiste plek komt en dat ook de relevante informatie weer terugkomt in de kernen. Ook bevordert hij als eerste ambassadeur het kerngericht denken en werken binnen de organisatie. Bovendien moedigt hij actieve inwoners uit de kernen – inclusief de leden van de dorpsraden en wijkplatforms – aan tot het nemen van initiatieven en het gebruik maken van hun eigen kracht. De *kernenadviseur* is daarbij primair verantwoordelijk voor het goed organiseren van het proces.

4.3.5 Overige gemeentelijke organisatie

In het afgelopen jaar heeft binnen de gemeentelijke organisatie een structuurwijziging plaatsgevonden, zodat de organisatie nu anders is ingericht. Deze wijziging maakt onderdeel uit van een brede doorontwikkeling van de organisatie om de sturing, beheersing en samenhang te verbeteren. In aanvulling op de structuurwijziging wordt ook een aantal samenhangende werkwijzen uitgewerkt om de organisatiedoelen beter te kunnen realiseren. Met betrekking tot projecten is al een dergelijke werkwijze ontwikkeld. Dit gebeurt nu ook rondom de beleidscyclus, zodat betere sturing, beheersing en samenhang kunnen worden gerealiseerd bij alle fasen binnen deze cyclus, van het agenderen en opstellen van beleid tot de uitvoering en evaluatie ervan.

Dit biedt ook goede mogelijkheden om het kerngericht werken nog beter in de organisatie in te bedden. In de Toekomstvisie+ "Overbetuwe verbindt" is immers nadrukkelijk aangegeven dat bij het uitwerken van de opgaven uit de Toekomstvisie+ en bij het opstellen van nieuwe beleidsnota's in ieder geval moet worden gezien of de uitwerking recht doet aan de verscheidenheid aan kernen en gebieden in de gemeenten. Bovendien geeft het college aan dat binnen alle programma's expliciet moet worden ingezet op het kwaliteitskenmerk "relatie inwoners-bestuur".

Om dit structureel te borgen binnen de organisatie, krijgt het kerngericht werken een expliciete plek binnen deze in ontwikkeling zijnde werkwijzen rondom de beleidscyclus. Zo wordt al aan de voorkant van ieder proces bewust stilgestaan bij de vraag op welke wijze de afspraken uit het kerngericht werken een plek moet krijgen in het desbetreffende proces. Hetzelfde geldt voor de werkwijze rondom projecten, waarbij ook gestructureerd vanaf de

voorkant van het proces over toepasbaarheid van afspraken uit het kerngericht werken moet worden nagedacht. Bij het verder uitwerken van deze werkwijze kunnen de aanbevelingen hierover uit het evaluatierapport pilot DOP Valburg worden meegenomen. Tot slot moet nog nader worden bezien of ook bij de overige uitvoering een dergelijke gestructureerde werkwijze noodzakelijk is en, zo ja, op welke wijze deze kan worden vormgegeven.

Om te zorgen voor een voldoende gestructureerde informatie-uitwisseling tussen enerzijds bestuur, directie en management als geheel en anderzijds de *kernenadviseur* is inmiddels een aantal heldere afspraken gemaakt. De *kernenadviseur* maakt deel uit van het team Beleidsrealisatie. De teammanager is verantwoordelijk voor een juiste en tijdige informatievoorziening aan de algemeen manager van de afdeling Realisatie, het managementteam en de portefeuillehouder kerngericht werken. De positionering in het team Beleidsrealisatie betekent een goede verbinding met het hart van de gemeentelijke beleidsprocessen. Door de gestructureerde betrokkenheid bij de werkwijzen rondom de beleidscyclus en de projecten wordt daarnaast de verbinding met de overige meest relevante betrokkenen binnen de gemeentelijke organisatie geborgd.

Het bewaken van de gemeentebrede afspraken over kerngericht werken, het signaleren van tekortkomingen hierin en het daarop bijstellen van het beleid wordt centraal opgepakt.

Binnen de werkwijzen rondom de beleidscyclus en de projecten krijgt het kerngericht werken een structurele plek. Zo wordt bij aan de voorkant van ieder proces bewust stilgestaan bij de vraag op welke wijze de afspraken uit het kerngericht werken worden toegepast in het desbetreffende proces.

De positionering van de *kernenadviseur* in het team Beleidsrealisatie betekent een goede verbinding met de meest relevante medewerkers. De desbetreffende teammanager is verantwoordelijk voor de juiste en tijdige informatievoorziening aan algemeen manager, managementteam en portefeuillehouder. Het bijstellen van het afspraken over kerngericht werken wordt centraal opgepakt.

4.4 Proces kerngericht werken

4.4.1 DOP's

De dorpsontwikkelingsplannen (DOP's) leveren een belangrijke bijdrage aan de beleids- en planvorming binnen de gemeente. Met deze DOP's hebben de inwoners uit de meeste kernen duidelijke naar voren gebracht welke wensen er leven voor hun dorpen. Dit levert een schat aan informatie op voor het ontwikkelen en uitvoeren van diverse gemeentelijke (beleids)plannen in de komende jaren. Voor de kernen zelf is nog weer eens duidelijk naar voren gekomen welke krachten er schuilen en wat er – samen met de gemeente of via particuliere initiatieven – allemaal kan worden gerealiseerd.

Met het afronden van de laatste twee DOP's uit Driel en Heteren is de ontwikkelfase van de DOP's voor de gemeente definitief afgerond. De gemeente brengt in beeld aan welke wensen en ideeën zij een bijdrage kan leveren, afhankelijk van beleidsinhoudelijke en financiële kaders en de prioriteiten die hierin vervolgens zijn aangebracht. Vervolgens worden de plannen (deels) uitgevoerd, vanuit de dorpen, samen met de gemeente en/of met andere partners.

Ook DOP's zijn echter geen statische plannen. Hoewel er nu veel informatie beschikbaar is, komt er ook vanuit de kernen de komende jaren ongetwijfeld de behoefte om de wensen en ideeën op onderdelen te actualiseren. Het staat alle betrokkenen daarin vanzelfsprekend vrij om deze wensen en ideeën bij de gemeente kenbaar te maken.

Vanuit de gemeente bestaat daarnaast de behoefte om de komende jaren gerichte vragen uit te zetten over mogelijke ideeën en wensen die leven in de kernen op specifieke deelterreinen van de gemeente. Op deze manier is het mogelijk uit alle kernen van de gemeente tegelijkertijd de relevante informatie te verzamelen, wat weging en prioritering vereenvoudigt. Bovendien kan zo gericht worden ingezet op het verzamelen van informatie die nog wordt gemist.

Zo heeft het college geconstateerd dat in de DOP's naar verhouding meer ruimtelijk-fysieke dan sociaal-maatschappelijke vraagstukken aan de orde zijn gesteld. Dit betekent dat het college de komende jaren gericht een aantal sociaal-maatschappelijke vraagstukken aan alle kernen gaat voorleggen.

Het op deze manier betrekken van de kernen bij de gemeentelijke beleids- en planvorming levert een verrijking van het proces én de inhoud op. Afhankelijk van het doel per specifiek proces, de daarin betrokken partijen, de mate van interactie en de rolverdeling tussen deze partijen kan dit de volgende voordelen opleveren:

	Proces	Inhoud
Delen van verantwoordelijkheid	Slagkracht Capaciteit en snelheid in de aanpak van het probleem wordt vergroot.	Draagvlak Meer betrokkenen vinden zich in beleid dat in samenspraak gevormd is.
	Bundeling van middelen Beschikbare middelen worden gebundeld ingezet. Risico's worden gedeeld.	Commitment Betrokkenen voelen zich meer verbonden met beleid dat interactief gevormd is.
Verbeteren van kwaliteit	Democratie Directe participatie heeft positieve gevolgen voor het democratisch gehalte van de gemeente.	Ideeënvariatie Een hoger potentieel aan informatie en ideeën vergroot de kans op goed beleid.
	Anti-paternalisme Heldere mogelijkheden voor interactiviteit nemen gevoelens van 'over de hoofden' weg.	Eenduidig beleid Deelname van meerdere betrokkenen maakt de weg vrij voor afstemming van acties.

Bij de inrichting van deze processen wordt gebruik gemaakt van de aanbevelingen van Partners en Pröpper bij de evaluatie van de pilot DOP Valburg:

1. De gemeente zorgt voor een afwegingskader waarin de gemeentelijke visie, doelstelling en andere voorwaarden zijn aangegeven. De gemeente bepaalt daarbij welke rol zij pakt (welke vorm van regie), zodat de gemeente proactief kan (bij)sturen in het proces.
2. De gemeente geeft duidelijk aan wat inwoners van de gemeente kunnen verwachten en wat de gemeente van inwoners verwacht (verwachtingsmanagement).

3. De gemeente bevordert de voortgang in het proces voor het behouden van de betrokkenheid en positieve energie.
4. De gemeente zorgt voorafgaand aan het proces dat dit is ingebed in de gemeentelijke organisatie en dat is geanticipeerd op adequate verwerking van de uitkomsten: het is opgenomen in de P&C-cyclus (jaarstukken en jaarplanning) en er is aansluiting tussen dit proces en de werkwijzen rondom de beleidscyclus en rondom projecten.
5. De gemeente faciliteert de dorpsraden, wijkplatforms en overige betrokkenen in het delen en ontwikkelen van kennis.

Het tijdig formuleren van afwegingskader houdt in dat ook voorafgaand aan deze processen duidelijk in beeld moet zijn welke voorwaarden worden gesteld, aan welke inhoudelijke kaders de uitkomsten worden getoetst, maar ook welke financieringsmogelijkheden er zijn om de uitkomsten van het proces ook daadwerkelijk (al dan niet deels of gefaseerd) te kunnen realiseren.

De DOP's zijn een waardevolle bron van informatie voor de gemeentelijke beleids- en planontwikkeling in de komende jaren. Na de integrale afweging worden deze plannen (deels) uitgevoerd, vanuit de dorpen, samen met de gemeente en/of met andere partners.

Vanuit de gemeente bestaat daarnaast de behoefte om de komende jaren gerichte vragen uit te zetten over mogelijke ideeën en wensen die leven in de kernen op specifieke deelterreinen van de gemeente. Dit levert een verrijking van het proces én de inhoud op. Bij de inrichting van deze processen wordt gebruik gemaakt van de aanbevelingen uit de evaluatie van de pilot DOP Valburg.

4.4.2 Communicatie

Het kerngericht werken is, gezien de doelstellingen, bij uitstek een beleidsterrein waarbij communicatie centraal staat. In bovenstaande paragrafen zijn dan ook al vele conclusies en aanbevelingen opgenomen met duidelijke communicatieve aspecten.

In het nieuwe communicatiebeleidsplan, dat in de eerste helft van 2012 wordt opgesteld, nemen wij de resultaten van enquêtes onder de inwoners en de leden van de dorpsraden en wijkplatforms dan ook absoluut mee. Daarbij gaat het in ieder geval om de aandacht die is gevraagd voor frequentere, tijdigere en adequate communicatie, beter luisteren naar de wensen van inwoners en meer gebruikmaken van de expertise van inwoners, heldere en tijdige vraagstelling aan betrokkenen, beter managen van verwachtingen en duidelijker aangeven van de rol die betrokkenen hebben in het proces.

In de enquêtes is veelal als aandachtspunt naar voren gebracht dat inwoners graag beter willen horen wat er met hun inbreng is gebeurd. In de werkwijzers voor het opstellen van college- en raadsvoorstellen wordt hiervoor dan ook voortaan expliciet aandacht gevraagd. Ook komt dit nadrukkelijk aan de orde bij de communicatie over nieuwe projecten, plannen en activiteiten waaraan inwoners een bijdrage hebben geleverd.

Om inwoners beter te informeren over ontwikkelingen in hun kern, willen wij op korte termijn in een vaste frequentie een digitale nieuwsbrief voor inwoners uitgeven die is afgestemd op de leef- en woonomgeving van de inwoners. Daarbij kunnen zij zelf aangeven in welke onderwerpen zij geïnteresseerd zijn en hoe vaak ze die informatie willen ontvangen. Om inwoners de mogelijkheid te bieden snel in beeld te krijgen wat relevante projecten, beleidsdocumenten en besluiten zijn, ontwikkelen wij op onze website bovendien per kern aparte informatiepagina's.

Tot slot organiseert de *kernenadviseur* per kern een gesprek om de resultaten van de enquêtes te bespreken en te bezien op welke wijze de gemeente – in aanvulling op de gewijzigde beleidsnotitie en implementatie daarvan – aan de hierin genoemde aandachtspunten tegemoet kan komen.

Naast de al in dit rapport opgenomen conclusies en aanbevelingen over communicatie in het kerngericht werken, worden de resultaten van de enquêtes onder dorpsraden, wijkplatforms en overige inwoners in het nieuwe communicatiebeleidsplan meegenomen.

Om het inzicht van de inwoners in gemeentelijke keuzes en in de resultaten van hun eigen inbreng te vergroten, worden interne werkwijzers aangepast en komt er meer aandacht voor deze aspecten bij concrete projecten, plannen en activiteiten.

Met een digitale nieuwsbrief op maat en kernenpagina's op de gemeentelijke website wordt de informatievoorziening richting de kernen verder verbeterd. Met de dorpsraden en wijkplatforms volgen gesprekken over de resultaten van de enquêtes om te bezien welke verbeteracties op basis hiervan kunnen worden uitgevoerd.

SAMENVATTING Nota van uitgangspunten kerngericht werken 2012-2015

1. Doelen kerngericht werken

De definitie van kerngericht werken is:

het geheel aan afspraken om binnen de gemeente regie te organiseren op het zo goed mogelijk benutten van de kracht vanuit onze kernen bij het opstellen en uitvoeren van ons beleid, en op het daarbij realiseren van de juiste balans tussen enerzijds de belangen van de individuele kernen en anderzijds het belang van de gemeente als geheel.

De doelstellingen van kerngericht werken zijn:

1. *Bij het opstellen en uitvoeren van ons beleid de kracht vanuit onze kernen zo goed mogelijk benutten;*
2. *Bij het opstellen en uitvoeren van ons beleid realiseren van een juiste balans tussen enerzijds de belangen van de individuele kernen en anderzijds van de gemeente als geheel.*

Nadrukkelijk aandachtspunt is aldus dat er voldoende oog is voor communicatie over het procesverloop, de kaders, de rol van alle betrokkenen en de inhoud van de keuzes, inclusief een motivering van wat er met de inhoud van de inbreng uit de kernen is gebeurd en waarom.

2. Randvoorwaarden voor en rollen binnen het kerngericht werken

- *Inwoners*

Om de kracht vanuit de kernen zo goed mogelijk te benutten, is het van belang om in aanvulling op de dorpsraden en wijkplatforms ook via andere wegen inwoners te betrekken bij het opstellen en uitvoeren van gemeentelijk beleid.

- *Dorpsraden en wijkplatforms*

De dorpsraden en wijkplatforms blijven belangrijke gesprekpartners van de gemeente, waarbij het van belang is periodiek overleg te hebben over de wederzijdse verwachtingen en mogelijke knelpunten daarbij. Voor hun facilitering kunnen zij gebruik blijven maken van hun werkbudget, de ondersteuning van de *kernenadviseur* en kunnen zij aansluiting zoeken bij de digitale nieuwsbrief van de gemeente.

- *Portefeuillehouder kerngericht werken*

De portefeuillehouder kerngericht werken is verantwoordelijk voor een goed verloop van het proces rondom kerngericht werken. Hij is daarvoor ook eerste bestuurlijk aanspreekpunt voor de kernen. Het primaat voor inhoudelijke onderwerpen blijft liggen bij de eerstverantwoordelijke inhoudelijke portefeuillehouder.

- *Kernenadviseur*

De gewijzigde rol voor de gemeente en de belangrijke uitdagingen waarvoor zij zich gesteld ziet, betekenen dat ook vanuit het kerngericht werken andere eisen worden gesteld aan de gemeentelijke organisatie en de belangrijkste functionarissen voor het kerngericht werken. Het vraagt ook om een gedegen kennis van belangrijke ontwikkelingen en wensen in kernen, en om een stevig netwerk met belangrijke partners (inwoners, organisaties, instellingen en ondernemingen) binnen de kernen. Zodat er niet alleen sprake is van regie op de

inhoudelijke keuzes voor de kernen (via de programmaregisseurs), maar ook op de informatiestromen van en naar iedere kern.

De nieuwe *kernenadviseur* is primair verantwoordelijk voor het realiseren van deze netwerken en de beheersing van de bijbehorende informatiestromen. Hij vormt de schakel vanuit de gemeentelijke organisatie tussen de kernen en de gemeente. Dit betekent dat hij ook binnen de organisatie moet zorgdragen dat de juiste informatie op de juiste plek komt en dat ook de relevante informatie weer terugkomt in de kernen. Ook bevordert hij als eerste ambassadeur het kerngericht denken en werken binnen de organisatie. Bovendien moedigt hij actieve inwoners uit de kernen – inclusief de leden van de dorpsraden en wijkplatforms – aan tot het nemen van initiatieven en het gebruik maken van hun eigen kracht. De *kernenadviseur* is daarbij primair verantwoordelijk voor het goed organiseren van het proces.

- *Overige gemeentelijke organisatie*

Binnen de werkwijzen rondom de beleidscyclus en de projecten krijgt het kerngericht werken een structurele plek. Zo wordt bij aan de voorkant van ieder proces bewust stilgestaan bij de vraag op welke wijze de afspraken uit het kerngericht werken worden toegepast in het desbetreffende proces.

De positionering van de *kernenadviseur* in het team Beleidsrealisatie betekent een goede verbinding met de meest relevante medewerkers. De desbetreffende teammanager is verantwoordelijk voor de juiste en tijdige informatievoorziening aan algemeen manager, managementteam en portefeuillehouder. Het bijstellen van het afspraken over kerngericht werken wordt centraal opgepakt.

3. Proces kerngericht werken

- *DOP's*

De DOP's zijn een waardevolle bron van informatie voor de gemeentelijke beleids- en planontwikkeling in de komende jaren. Na de integrale afweging worden deze plannen (deels) uitgevoerd, vanuit de dorpen, samen met de gemeente en/of met andere partners.

Vanuit de gemeente bestaat daarnaast de behoefte om de komende jaren gerichte vragen uit te zetten over mogelijke ideeën en wensen die leven in de kernen op specifieke deelterreinen van de gemeente. Dit levert een verrijking van het proces én de inhoud op. Bij de inrichting van deze processen wordt gebruik gemaakt van de aanbevelingen uit de evaluatie van de pilot DOP Valburg.

- *Communicatie*

Naast de al in dit rapport opgenomen conclusies en aanbevelingen over communicatie in het kerngericht werken, worden de resultaten van de enquêtes onder dorpsraden, wijkplatforms en overige inwoners in het nieuwe communicatiebeleidsplan meegenomen.

Om het inzicht van de inwoners in gemeentelijke keuzes en in de resultaten van hun eigen inbreng te vergroten, worden interne werkwijzers aangepast en komt er meer aandacht voor deze aspecten bij concrete projecten, plannen en activiteiten.

Met een digitale nieuwsbrief op maat en kernenpagina's op de gemeentelijke website wordt de informatievoorziening richting de kernen verder verbeterd. Met de dorpsraden en wijkplatforms volgen gesprekken over de resultaten van de enquêtes om te bezien welke verbeteracties op basis hiervan kunnen worden uitgevoerd.

Enquête Resultaten

Menu: Resultaten

Resultaten: [Resultaten overzicht](#)
Extra: [Extra diensten](#)

Homepage: [Hoofdmenu](#)
Enquête: [Enquête wijzigen](#)

Ik ben een:

man		32 (74.42 %)
vrouw		11 (25.58 %)
		n = 43 # 43

Mijn leeftijd is:

jonger dan 25 jaar		0 (0 %)
tussen 25 en 35 jaar		2 (4.65 %)
tussen 35 en 55 jaar		16 (37.21 %)
55 jaar en ouder		25 (58.14 %)
		n = 43 # 43

Ik woon in:

Elst		9 (20.93 %)
Valburg		2 (4.65 %)
Herveld/Andelst		3 (6.98 %)
Oosterhout		11 (25.58 %)
Slijk-Ewijk		3 (6.98 %)
Heteren		2 (4.65 %)
Zetten/Hemmen		7 (16.28 %)
Randwijk		2 (4.65 %)
Driel		4 (9.3 %)
		n = 43 # 43

Ik ben lid van:

een buurtvereniging		1 (2.27 %)
een dorpsraad of wijkplatform		35 (79.55 %)
anders, namelijk		8 (18.18 %)
		n = 44 # 44

Hoe beoordeelt u de mate waarin u door de gemeente wordt betrokken bij geme...
(1 = zeer ontevreden, 4 is zeer tevreden) (1 - 4)

1		3 (6.98 %)
2		16 (37.21 %)
3		21 (48.84 %)
4		3 (6.98 %)
		n = 43 # 43

Bent u bekend met de participatieladder van de gemeente?

ja , ga verder naar vraag 7		11 (25.58 %)
nee, ga verder naar vraag 8		32 (74.42 %)
		n = 43 # 43

Hoe beoordeelt u in het algemeen de keuzes die de gemeente maakt voor het t...
(1 = zeer ontevreden, 4 is zeer tevreden) (1 - 4)

1		0 (0 %)
2		4 (33.33 %)
3		8 (66.67 %)
4		0 (0 %)
		n = 12 # 12

Hoe beoordeelt u de mate waarin de gemeente erin slaagt maatwerk te leveren...
(1 = zeer ontevreden, 4 is zeer tevreden) (1 - 4)

1		3 (6.98 %)
2		23 (53.49 %)
3		16 (37.21 %)
4		1 (2.33 %)
n = 43 # 43		

Hoe beoordeelt u de wijze waarop u door de gemeente wordt geïnformeerd...
(1 = zeer ontevreden, 4 is zeer tevreden) (1 - 4)

1		4 (9.3 %)
2		21 (48.84 %)
3		17 (39.53 %)
4		1 (2.33 %)
n = 43 # 43		

Hoe beoordeelt u de toegankelijkheid van het college van B&W en de gemeente...
(1 = zeer ontevreden, 4 is zeer tevreden) (1 - 4)

1		2 (4.76 %)
2		8 (19.05 %)
3		28 (66.67 %)
4		4 (9.52 %)
n = 42 # 42		

Hoe beoordeelt u de toegankelijkheid van de gemeente indien u hier met vrag...
(1 = zeer ontevreden, 4 is zeer tevreden) (1 - 4)

1		1 (2.33 %)
2		9 (20.93 %)
3		30 (69.77 %)
4		3 (6.98 %)
n = 43 # 43		

Hoe beoordeelt u de mate waarin de gemeente open staat voor suggesties en i...
(1 = zeer ontevreden, 4 is zeer tevreden) (1 - 4)

1		4 (9.76 %)
2		22 (53.66 %)
3		15 (36.59 %)
4		0 (0 %)
n = 41 # 41		

Bent u bekend met de functie van dorps- en wijkcoördinatoren?

ja, ga verder naar vraag 15		39 (90.7 %)
nee, ga verder naar vraag 18		4 (9.3 %)
n = 43 # 43		

Is de rol van de dorps- en wijkcoördinatoren voor u duidelijk?

ja		36 (90 %)
nee		4 (10 %)
n = 40 # 40		

Hoe beoordeelt u de uitoefening van hun functie door de dorps- en wijkco&ou...
(1 = zeer ontevreden, 4 is zeer tevreden) (1 - 4)

1		2 (5.13 %)
2		3 (7.69 %)
3		15 (38.46 %)
4		19 (48.72 %)
n = 39 # 39		

Op welke wijze wilt u op de hoogte gehouden worden door de gemeente over de...

door de dorps- en wijkcoördinator		24 (55.81 %)
door middel van een nieuwsbrief voor inwoners		24 (55.81 %)
door middel van een elektronische nieuwsbrief		23 (53.49 %)
door middel van publicatie in het Gemeentenieuws		26 (60.47 %)

door middel van de website		15 (34.88 %)
van de gemeente		15 (34.88 %)
&-1054; door middel van e-mail		
		n = 43
		# 127

Wat is in uw ogen de belangrijkste rol van de dorpsraad / wijkplatform?

contact onderhouden met gemeente		28 (65.12 %)
bedenken van plannen voor het dorp		13 (30.23 %)
belangen behartigen van inwoners van het dorp		41 (95.35 %)
adviseren over ontwikkelingen		22 (51.16 %)
meebeslissen over dorpsontwikkeling		26 (60.47 %)
maatschappelijke betrokkenheid van inwoners stimuleren		21 (48.84 %)
zelfredzaamheid dorp bevorderen		12 (27.91 %)
sociale binding tussen inwoners tot stand brengen		13 (30.23 %)
anders		6 (13.95 %)
namelijk.....		

n = 43
182

Legenda:

n = aantal respondenten dat de vraag heeft gezien
= aantal ontvangen antwoorden

(c) Joan van Rixtel

**Onderzoek naar tevredenheid van de rol van de gemeente bij
de ontwikkelingen in de gemeente
Gemeente Overbetuwe
november 2011**

JES Marketing Onderzoek BV
drs. S. Brons
N.S.K. Egbertsen
Arnhem, december 2011

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING EN CONCLUSIES	3
1 INLEIDING	4
1.1 ALGEMEEN.....	4
1.2 DOEL VAN HET ONDERZOEK	4
1.3 METHODE VAN ONDERZOEK	4
1.4 VERANTWOORDING VAN DE RAPPORTAGE	4
2 RESULTATEN	5
BIJLAGEN	13
BIJLAGE 1 SAMENSTELLING VAN DE STEEKPROEF	13
BIJLAGE 2 ENQUÊTEVRAGEN	14
BIJLAGE 3 FREQUENTIES VAN DE OPEN VRAGEN.....	16

Samenvatting en conclusie

De gemeente Overbetuwe heeft in november JES Marketing Onderzoek opdracht gegeven een telefonisch onderzoek uit te voeren onder de inwoners van de gemeente om een beeld te krijgen van de tevredenheid van de bewoners over de rol van de gemeenten bij de ontwikkelingen in hun dorp.

Het doel van het onderzoek is te bepalen in hoeverre de bewoners tevreden zijn over de rol van de gemeente bij de ontwikkelingen in de gemeente Overbetuwe.

Bijna driekwart (73%) van de inwoners van de gemeente Overbetuwe is (zeer) tevreden over de mate waarin men door de gemeente wordt betrokken bij de ontwikkelingen in het dorp en 17% is hier (zeer) ontevreden over. De meest genoemde reden van ontevredenheid is dat men geen of te weinig informatie krijgt of dat men te laat geïnformeerd wordt (26 keer genoemd).

Van de inwoners van de gemeente Overbetuwe is 55% (zeer) tevreden over de manier waarop de gemeente rekening houdt met de wensen vanuit het dorp, afgewogen tegen het algemeen belang van de hele gemeente. Ruim een kwart (27%) van de inwoners van de gemeente Overbetuwe is hier (zeer) ontevreden over. De meest genoemde reden van ontevredenheid is dat men geen inspraak heeft/ er niet geluisterd wordt/ je er niet bij betrokken wordt (23 keer genoemd).

Ruim driekwart (77%) van de inwoners van de gemeente Overbetuwe is (zeer) tevreden over de wijze waarop men door de gemeente wordt geïnformeerd over relevante ontwikkelingen in het dorp. Van de inwoners van de gemeente Overbetuwe is 18% hier (zeer) ontevreden over. De meest genoemde reden van ontevredenheid is dat men geen/ weinig informatie krijgt van de gemeente of dat men te laat geïnformeerd wordt (44 keer genoemd).

Over de toegankelijkheid bij vragen en opmerkingen is tweederde (67%) van de inwoners (zeer) tevreden. Van het totaal aantal inwoners is 11% (zeer) ontevreden. De meest genoemde reden hiervoor is dat het gemeentehuis te ver weg is/ moeilijk te bereiken is (15 keer genoemd).

Meer dan vier van de tien (41%) inwoners van de gemeente Overbetuwe zijn (zeer) te spreken over de mate waarin de gemeente open staat voor suggesties en ideeën vanuit het dorp en de mate waarin deze benut worden. Van het totaal aantal inwoners is 21% (zeer) ontevreden. De meest genoemde reden hiervoor is dat men geen inspraak heeft/ er niet geluisterd wordt/ je er niet bij betrokken wordt (39 keer genoemd).

Tweederde (66%) van de inwoners van de gemeente Overbetuwe is bekend met de dorpsraad/ wijkplatform. In Elst-Noord is men het meest onbekend met het wijkplatform. Ruim de helft (53%) is hier niet mee bekend.

Zeven van de tien inwoners van de gemeente Overbetuwe zijn (zeer) tevreden over de bijdrage van de dorpsraad/wijkplatform. Van de inwoners is 7% (zeer) ontevreden.

Geconcludeerd kan worden dat de inwoners uit de gemeente Overbetuwe over het algemeen tevreden zijn over de ontwikkelingen in de gemeente Overbetuwe. Het meest ontevreden is men over de manier waarop de gemeente rekening houdt met de wensen vanuit het dorp, afgewogen tegen het algemeen belang van de gehele gemeente. Over algemeen is men in Elst meer tevreden dan in de kleinere dorpen, zoals Slijk-Ewijk, Zetten/Hemmen en Randwijk.

1 INLEIDING

1.1 Algemeen

Bij de afdeling Communicatie van de gemeente Overbetuwe is behoefte ontstaan naar onderzoek onder de bevolking om een beeld te krijgen van de tevredenheid van de bewoners over de rol van de gemeenten bij de ontwikkelingen in hun dorp. In dit kader heeft JES Marketing Onderzoek BV op 21 en 22 november een telefonisch onderzoek uitgevoerd onder de bewoners naar de tevredenheid. Het voorliggende rapport doet verslag van dit onderzoek.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is te bepalen in hoeverre de bewoners tevreden zijn over de rol van de gemeente bij de ontwikkelingen in de gemeente Overbetuwe.

In het onderzoek zullen onder andere de volgende vragen aan bod komen:

- Tevredenheid over de rol van de gemeente;
- Mate van betrokkenheid bij de ontwikkelingen;
- Suggesties voor verbetering van de communicatie met de gemeente;
- Achtergrondvariabelen: geslacht en woonplaats

1.3 Methode van onderzoek

Het onderzoek is gehouden in de gemeente Overbetuwe, bestaande uit alle kernen van de gemeente Overbetuwe (n=600). Het onderzoek is gehouden op 21 en 22 november 2011.

Op basis van een steekproef van n=600 kunnen er met 95% betrouwbaarheid uitspraken gedaan worden met betrekking tot het onderzoek met een nauwkeurigheid van 4 procentpunten. Dat wil zeggen dat als bijvoorbeeld 50% van de inwoners tevreden is over de mate waarin men door de gemeente betrokken wordt bij de ontwikkelingen in het dorp, dit in werkelijkheid tussen de 46% en 54% zal liggen.

De medewerking aan het onderzoek is zeer goed te noemen: 77% van de benaderde inwoners die aan de telefoon zijn gekomen, heeft aan het onderzoek meegewerkt en 23% weigerde de medewerking. Van alle benaderde adressen is dit respectievelijk 42% en 13%. Op 40% van de adressen werd niet opgenomen of was men in gesprek en bij 5% was het telefoonnummer foutief.

De vragenlijst is in overleg met gemeente Overbetuwe opgesteld. De samenstelling van de steekproef naar woonplaats en geslacht is in bijlage één opgenomen. De vragenlijst is opgenomen in bijlage twee.

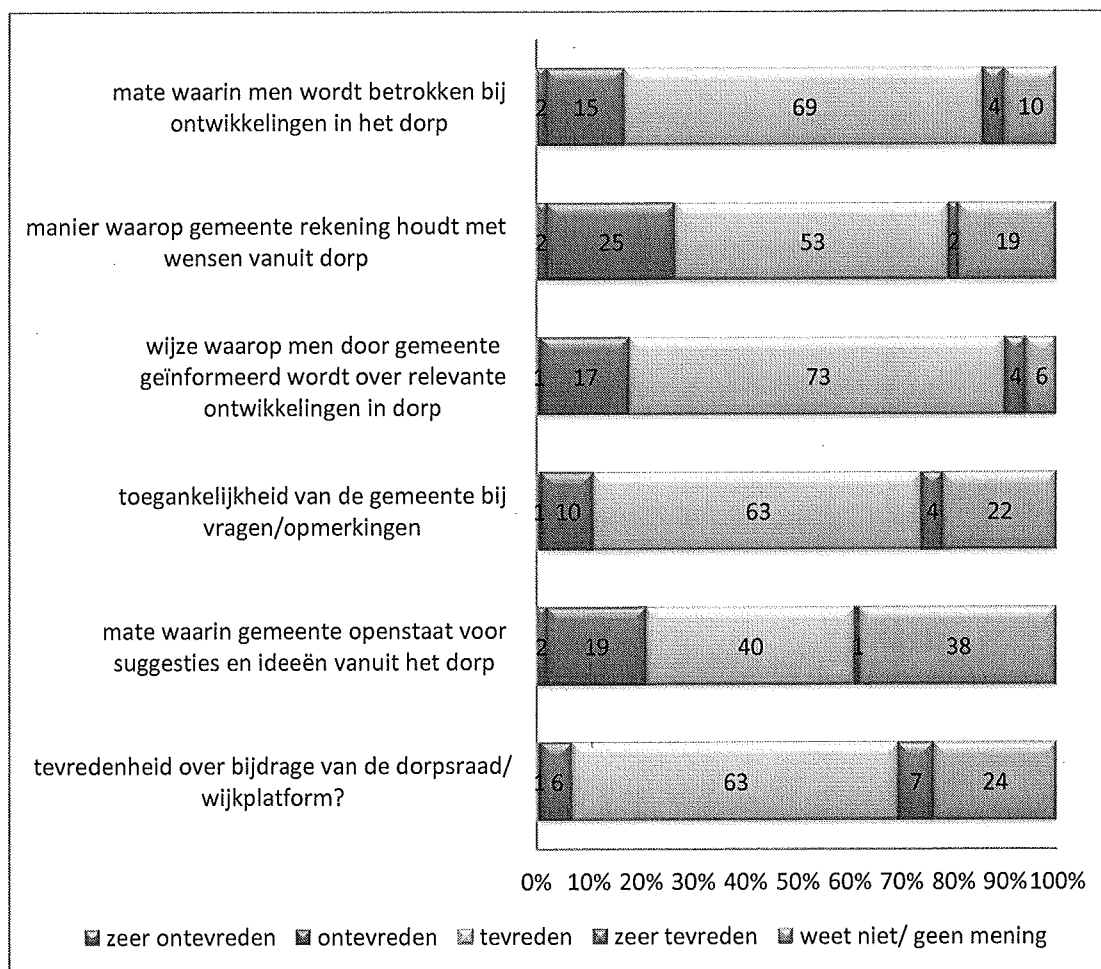
De gegevens zijn in SPSS ingevoerd en door JES Marketing Onderzoek BV geanalyseerd en gerapporteerd. Het rapport bestaat uit de resultaten van het onderzoek, gepresenteerd in grafieken, met daarbij een korte toelichting.

1.4 Verantwoording van de rapportage

In hoofdstuk twee zijn de belangrijkste resultaten in de vorm van vereenvoudigde tabellen weergegeven, aangevuld met een korte toelichting. Alle in de tabellen vermelde getallen zijn percentages berekend op basis van het aantal respondenten dat de vraag beantwoordt heeft (dit wordt weergegeven met n=..). Het kan zijn dat het totaal van de tabellen niet precies op 100% uitkomt, wat te maken heeft met de afronding van de percentages.

2 RESULTATEN

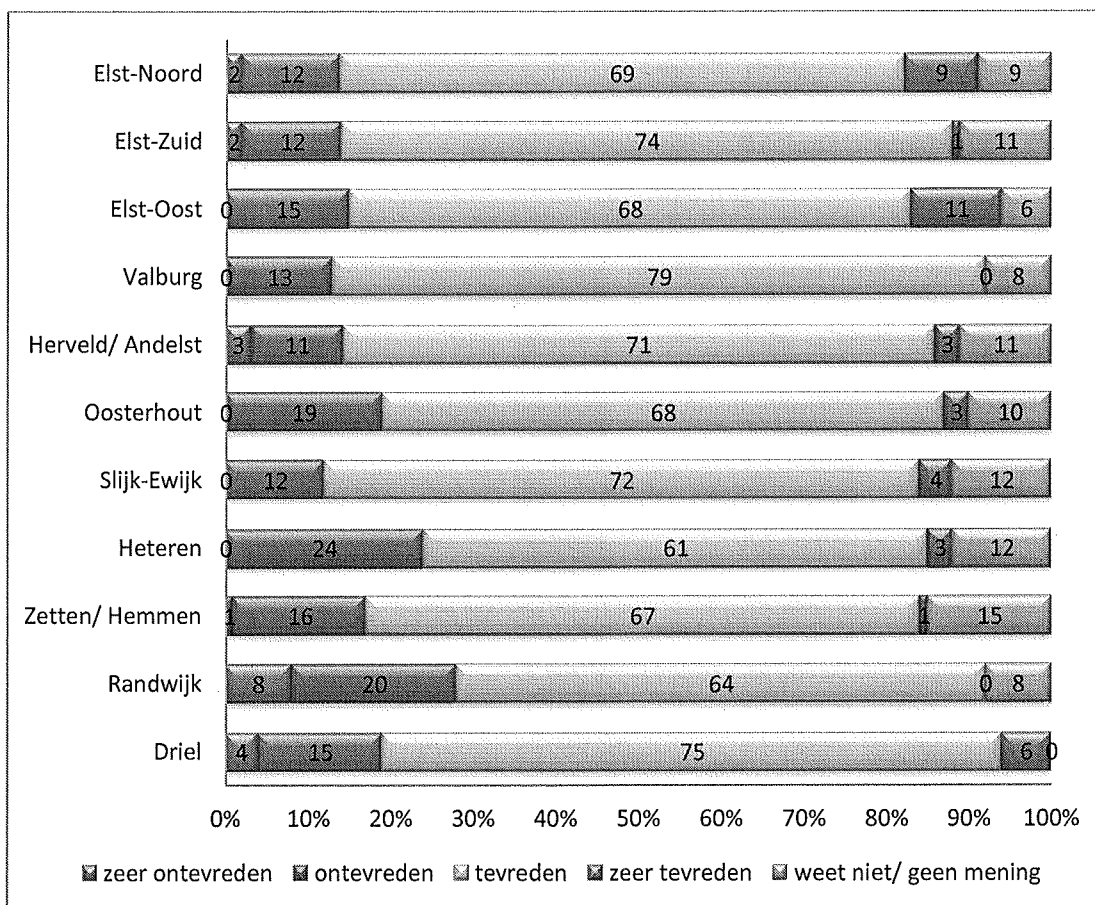
Grafiek 1. Tevredenheid verschillende aspecten (totaal)

De inwoners van de gemeente Overbetuwe zijn het meest tevreden over de wijze waarop men door de gemeente wordt geïnformeerd over relevante ontwikkelingen in het dorp. Ruim driekwart (77%) van de inwoners is hier (zeer) tevreden over. Gevolgd door de mate waarin men wordt betrokken bij de ontwikkelingen in het dorp. Bijna driekwart (73%) van de inwoners is hier (zeer) over te spreken.

Relatief het meest ontevreden is men over de manier waarop de gemeente rekening houdt met wensen vanuit het dorp. Ruim een kwart (27%) van de inwoners is hier (zeer) ontevreden over. De meest genoemde reden hiervoor is dat men geen inspraak heeft/ ze niet luisteren/ je er niet bij betrokken wordt (23 keer genoemd). Dit wordt gevolgd door de mate waarin de gemeente open staat voor suggesties en ideeën vanuit het dorp, 21% van de inwoners is hier (zeer) ontevreden over. Ook hierbij is het meest genoemd dat men geen inspraak heeft/ ze luisteren niet/ je er niet bij betrokken wordt (39 keer genoemd).

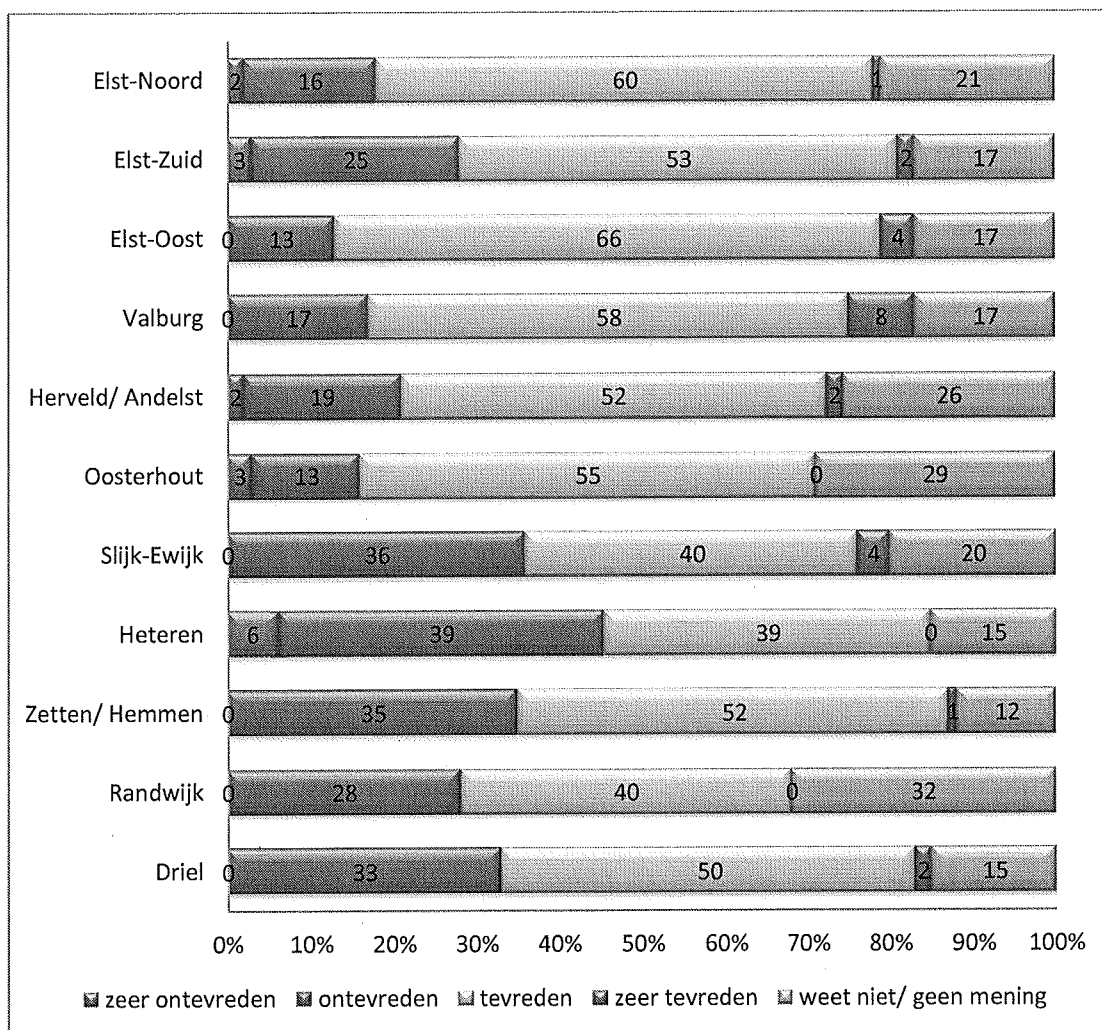
Grafiek 2. Tevredenheid over de mate waarin men wordt betrokken bij ontwikkelingen in het dorp (naar dorp/ kern)

In Driel, Valburg, Elst-Oost en Elst-Noord is men het meest (zeer) tevreden over de mate waarin men betrokken wordt bij de ontwikkelingen in het dorp. Respectievelijk is dit 81%, 79% en 78%. Van het totaal aantal inwoners is bijna driekwart (73%) hier (zeer) tevreden over (zie grafiek 1). Het minst tevreden is men in Randwijk en Heteren. Respectievelijk 28% en 24% is hier (zeer) ontevreden over. Van de inwoners van de gemeente Overbetuwe is 17% hier (zeer) ontevreden over (zie grafiek 1).

De inwoners die (zeer) ontevreden zijn over de mate waarin men betrokken wordt bij ontwikkelingen in het dorp, noemen met name de volgende redenen: ik krijg geen/ weinig informatie van de gemeente of ik word te laat geïnformeerd (26 keer genoemd), ik weet niets over ontwikkelingen/ je wordt niet op de hoogte gehouden (13 keer genoemd) en ik voel me er minder bij betrokken door de gemeente (11 keer genoemd).

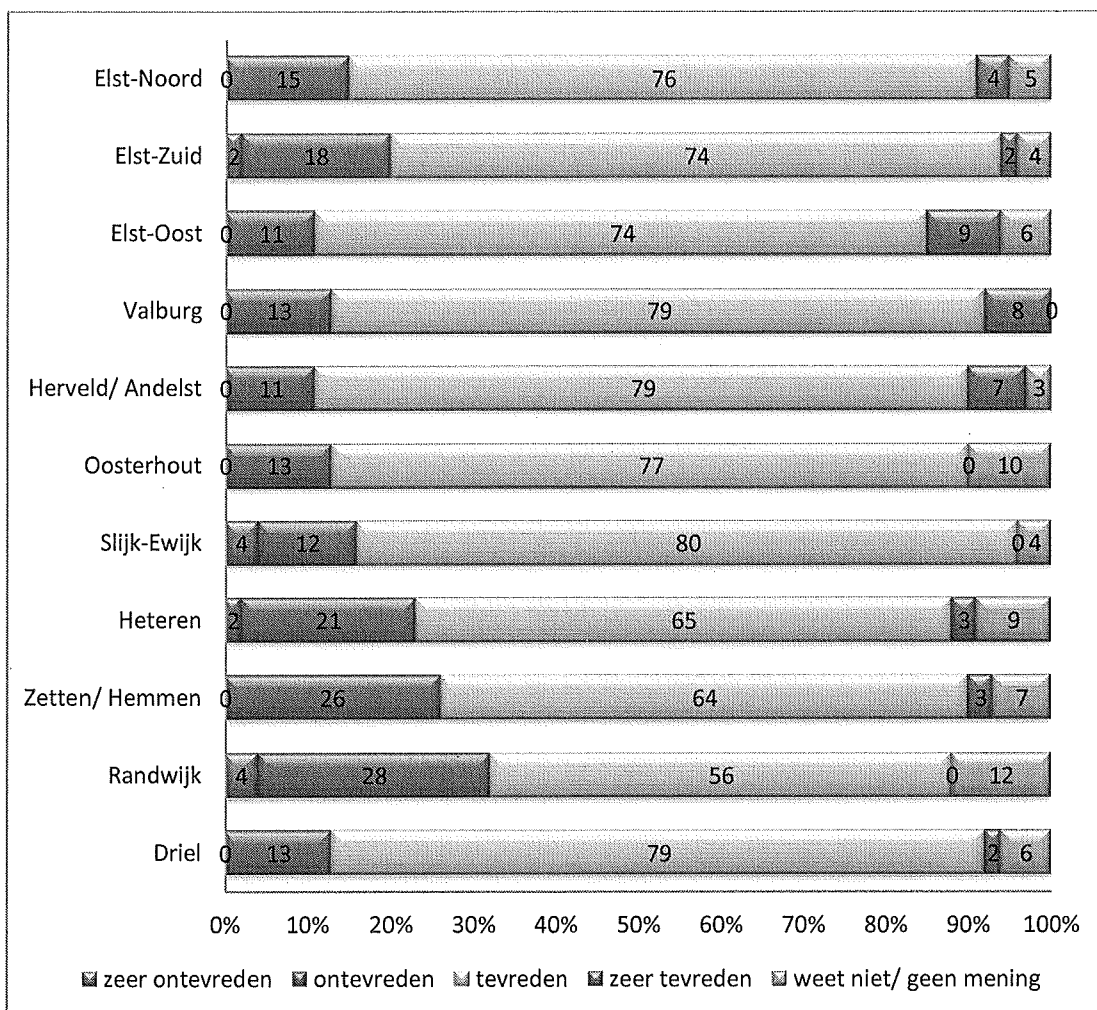
Grafiek 3. Tevredenheid over de manier waarop gemeente rekening houdt met wensen vanuit dorp, afgewogen tegen het algemeen belang van de hele gemeente (naar dorp/ kern)

In Elst-Oost, Valburg en Elst-Noord is men het best te spreken over de manier waarop de gemeente rekening houdt met wensen vanuit het dorp, afgewogen tegen het algemeen belang van de hele gemeente. Respectievelijk is 70%, 66% en 61% hier (zeer) tevreden over. Van de inwoners van de gemeente Overbetuwe is 55% (zeer) tevreden (zie grafiek 1). Het meest (zeer) ontevreden is men in Heteren (45%), Slijk-Ewijk (36%) en Zetten/Hemmen (35%). Ruim een kwart (27%) van de inwoners van de gemeente Overbetuwe is (zeer) ontevreden (zie grafiek 1).

De inwoners die (zeer) ontevreden zijn over de manier waarop de gemeente rekening houdt met de wensen vanuit het dorp, noemen met name de volgende redenen: geen inspraak/ ze luisteren niet/ je wordt er niet bij betrokken (23 keer genoemd), te veel op Elst en/of grote dorpen gericht (18 keer genoemd) en geen realisatie winkelpark (14 keer genoemd, allen in Heteren).

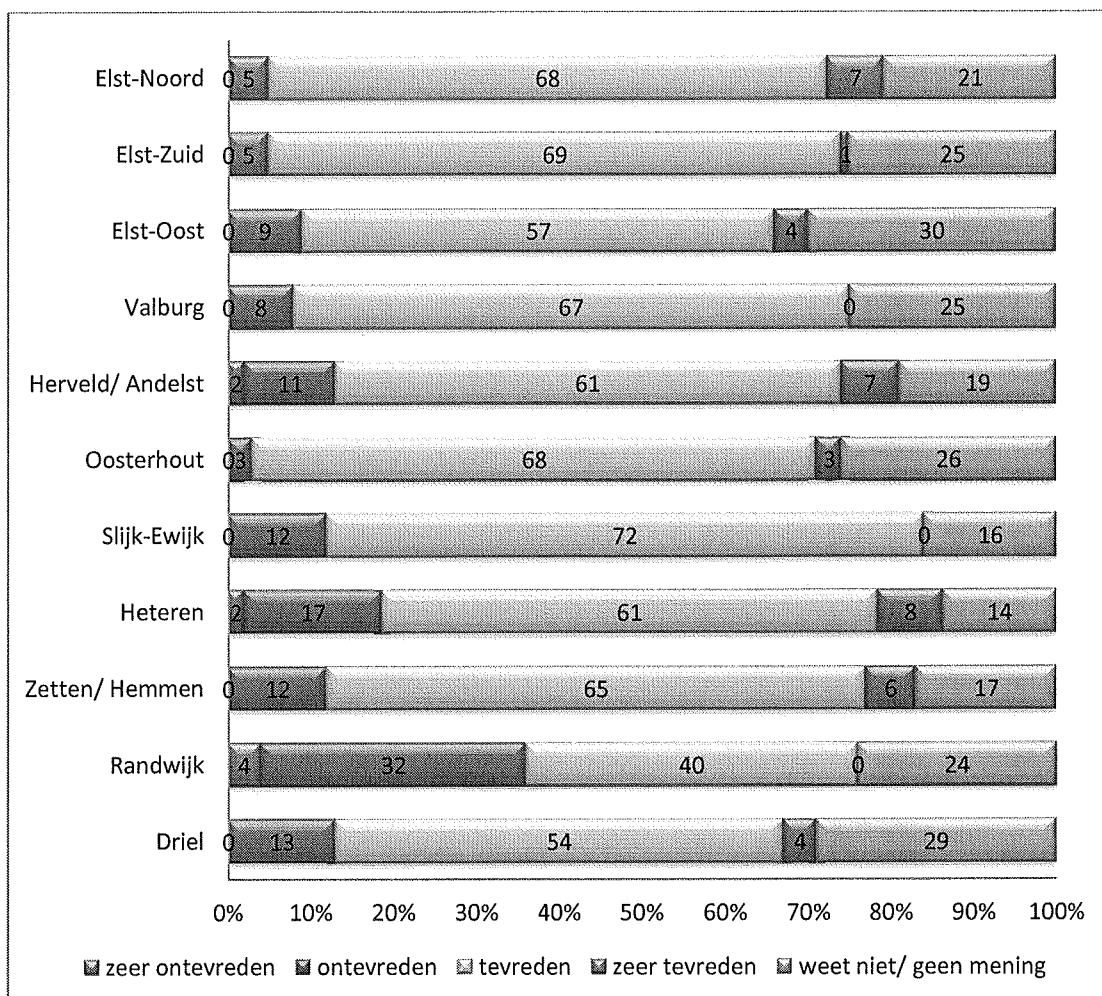
Grafiek 4. Tevredenheid over de wijze waarop men door gemeente geïnformeerd wordt over relevante ontwikkelingen in het dorp (naar dorp/ kern)

In Valburg, Herveld/Andelst en Elst-Oost zijn de inwoners van de gemeente Overbetuwe het meest tevreden over de wijze waarop men door de gemeente wordt geïnformeerd over relevante ontwikkelingen in het dorp. Respectievelijk is 87%, 86% en 83% hier (zeer) over te spreken. Ruim driekwart (77%) van de inwoners is hier (zeer) tevreden over. Bijna twee van de tien (18%) inwoners van de gemeente Overbetuwe zijn hier (zeer) ontevreden over. In Randwijk (32%), Zetten/Hemmen (26%) en Heteren (23%) is men hier het meest (zeer) ontevreden over.

De inwoners die (zeer) ontevreden zijn over de wijze waarop men door de gemeente wordt geïnformeerd over relevante ontwikkelingen in het dorp, noemen met name de volgende redenen: ik krijg geen/weinig informatie van de gemeente of ik word te laat geïnformeerd (44 keer genoemd), weet niets over ontwikkelingen/ wordt niet op de hoogte gehouden (16 keer genoemd) en je moet er op gespitst zijn/ actief zoeken/ zelf uit de krant halen (8 keer genoemd).

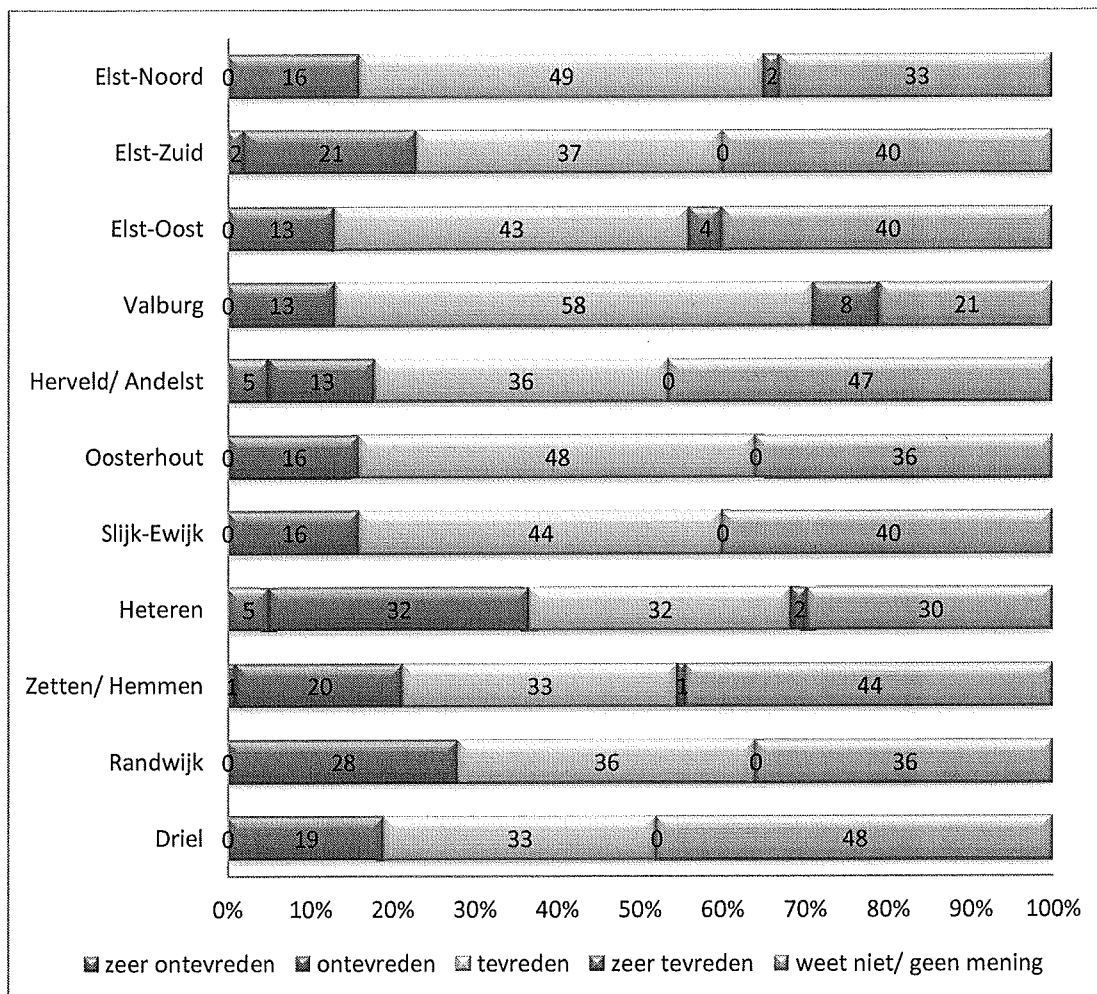
Grafiek 5. Tevredenheid over de toegankelijkheid van de gemeente bij vragen/opmerkingen (naar dorp/ kern)

In Elst-Noord (75%) en Slijk-Ewijk (72%) is men het meest (zeer) tevreden over de toegankelijkheid van de gemeente indien men er met vragen en/of opmerkingen terecht wil. Van het totaal aantal inwoners van de gemeente Overbetuwe is 67% hier (zeer) tevreden over (zie grafiek 1). In Randwijk en Heteren is men hier het minst over te spreken. Respectievelijk is 36% en 19% hier (zeer) ontevreden over. Van het totaal aantal inwoners is 11% (zeer) ontevreden (zie grafiek 1).

De inwoners die (zeer) ontevreden zijn over de toegankelijkheid van de gemeente bij vragen/opmerkingen, noemen met name de volgende redenen: gemeentehuis is ver weg/ moeilijk te bereiken (15 keer genoemd), beperkte openingstijden (5 keer genoemd), geen inspraak/ ze luisteren niet/ je wordt er niet bij betrokken (4 keer genoemd) en nooit reactie gehad op brief/ e-mail (4 keer genoemd).

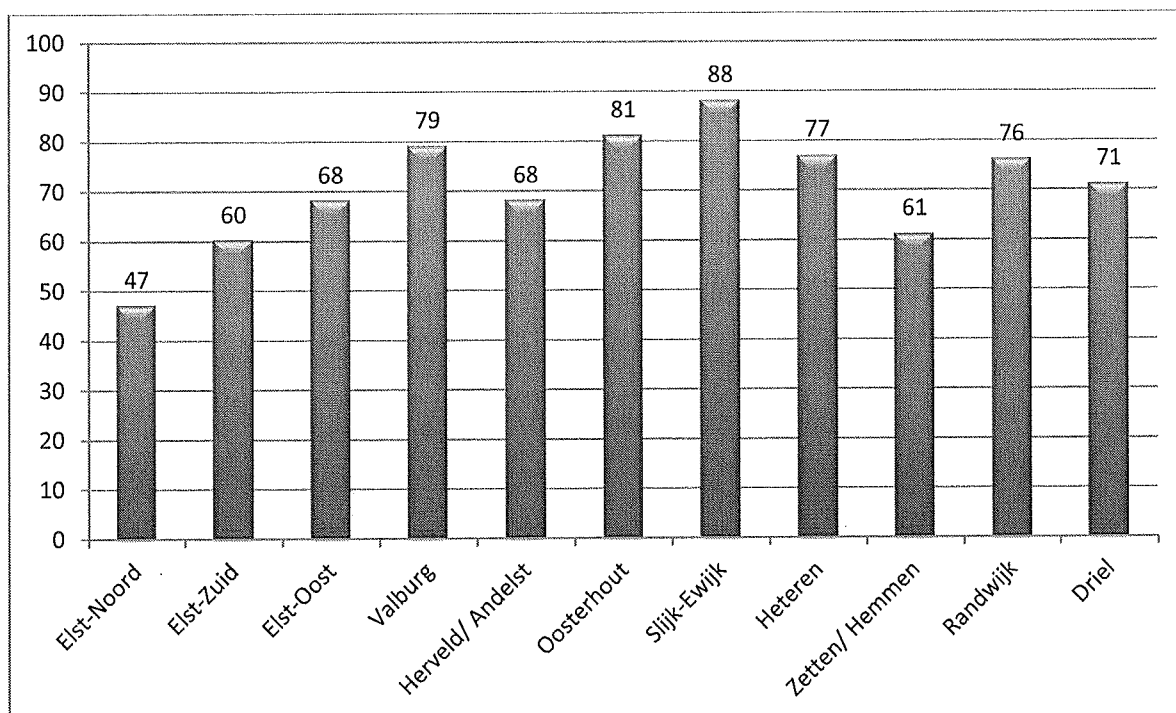
Grafiek 6. Tevredenheid over de mate waarin gemeente openstaat voor suggesties en ideeën vanuit het dorp en mate waarin deze benut worden (naar dorp/ kern)

De inwoners van Valburg (66%), Elst-Noord (51%) en Elst-Oost (47%) zijn het meest (zeer) tevreden over de mate waarin de gemeente open staat voor suggesties en ideeën vanuit het dorp en de mate waarin deze benut worden. Van de inwoners van de gemeente Overbetuwe is 41% hier (zeer) over te spreken (zie grafiek 1). In Heteren en Randwijk is men hier het minst over te spreken. Respectievelijk is 37% en 28% hier (zeer) ontevreden over. Van het totaal aantal inwoners is dit 21% (zie grafiek 1).

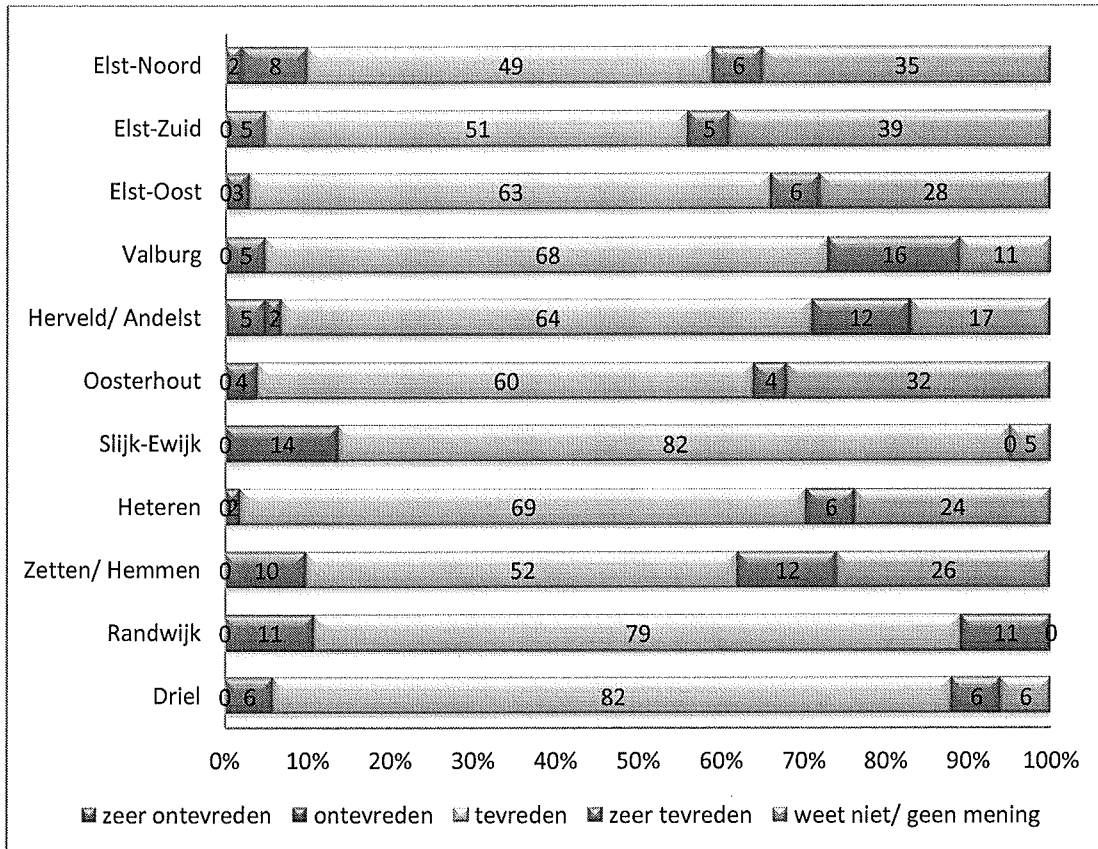
De inwoners die (zeer) ontevreden zijn over de mate waarin de gemeente open staat voor suggesties en ideeën vanuit het dorp en de mate waarin deze benut worden, noemen met name de volgende redenen: geen inspraak/ ze luisteren niet/ je wordt er niet bij betrokken (39 keer genoemd), er wordt onvoldoende over nagedacht/ te weinig mee gedaan (14 keer genoemd) en er worden geen maatregelen getroffen/ ze doen er niets aan/ beloftes worden niet nagekomen (10 keer genoemd).

Grafiek 7. Percentage dat bekend is met de dorpsraad/ wijkplatform (naar dorp/ kern)

Van de inwoners van de gemeente Overbetuwe is 66% bekend met de dorpsraad/wijkplatform. In Slijk-Ewijk zijn de inwoners het meest bekend met de dorpsraad. Bijna negen van de tien (88%) inwoners uit Slijk-Ewijk zijn hiermee bekend. Gevolgd door Oosterhout en Valburg (respectievelijk 81% en 79%). In Elst-Noord is men het meest onbekend met het wijkplatform, Ruim de helft (53%) is hier niet mee bekend. Gevolgd door Elst-Zuid (40%) en Zetten/Hemmen (39%).

Grafiek 8. Tevredenheid over bijdrage van de dorpsraad/ wijkplatform (naar dorp/ kern)

In Randwijk, Driel en Valburg is men het meest tevreden over de dorpsraad. Respectievelijk is 90%, 88% en 84% hier (zeer) over te spreken. Van de inwoners van de gemeente Overbetuwe is dit 70% (zie grafiek 1). Het minst tevreden is men in Slijk-Ewijk en Randwijk. Respectievelijk is 14% en 11% hier (zeer) ontevreden over. Van het totaal aantal inwoners is dit 7% (zie grafiek 1).

De inwoners die (zeer) ontevreden zijn over de bijdrage van de dorpsraad, noemen met name de volgende redenen: ik voel me er minder bij betrokken door de gemeente, gemeente redeneert uit eigen belang/ geen rekening houden met anderen, ik krijg geen/ weinig informatie van de gemeente of ik word te laat geïnformeerd en geen inspraak/ ze luisteren niet/ je wordt er niet bij betrokken (allen 2 keer genoemd).

Bijlagen

Bijlage 1 Samenstelling van de steekproef

tabel 1 **Woonplaats/ kern**

inwoneraantal			
Elst-Noord	18%	105	
Elst-Zuid	16%	98	
Elst-Oost	8%	47	
Totaal Elst	42%	250	20.975
Valburg	4%	24	1.667
Herveld/ Andelst	10%	62	4.710
Oosterhout	5%	31	2.351
Slijk-Ewijk	4%	25	485
Heteren	11%	66	5.101
Zetten/ Hemmen	12%	69	5.438
Randwijk	4%	25	1.454
Driel	8%	48	3.687
		100% (n=600)	22.854

tabel 2 **Geslacht**

man	42%
vrouw	58%
100% (n=600)	

Bijlage 2 Enquêtevragen

Goedenavond, u spreekt metnamens de gemeente Overbetuwe . We houden momenteel een onderzoek naar de tevredenheid over de gemeente bij de ontwikkelingen in het dorp. Zou ik u hierover een aantal vragen mogen stellen. Het onderzoek is anoniem en duurt maar een paar minuten.

1	Bent u tevreden over de mate waarin u door de gemeente wordt betrokken Bij de ontwikkelingen in het dorp? Is dat:
(enq: 5 niet oplezen, alleen invullen als respondent het echt niet weet)	1. zeer ontevreden
2. ontevreden
3. tevreden -> 2
4. zeer tevreden -> 2
(5. weet niet/geen mening)-> 2
1b.	Waarom bent u hier ontevreden over?	
2	Bent u tevreden over de manier waarop de gemeente rekening houdt met, de wensen vanuit het dorp, afgewogen tegen het algemeen belang van de: gehele gemeente? Is dat:
(enq: 5 niet oplezen, alleen invullen als respondent het echt niet weet)	1. zeer ontevreden
2. ontevreden
3. tevreden -> 3
4. zeer tevreden -> 3
(5. weet niet/geen mening) -> 3
2b.	Waarom bent u hier ontevreden over?	
3	Bent u tevreden over de wijze waarop u door de gemeente geïnformeerd wordt over relevante ontwikkelingen in uw dorp? Is dat:
(enq: 5 niet oplezen, alleen invullen als respondent het echt niet weet)	1. zeer ontevreden
2. ontevreden
3. tevreden-> 4
4. zeer tevreden -> 4
(5. weet niet/geen mening) ->4
3b.	Waarom bent u hier ontevreden over?	
4	Bent u tevreden over de toegankelijkheid van de gemeente indien u hier met vragen en of opmerkingen terecht wilt? Is dat:
(enq: 5 niet oplezen, alleen invullen als respondent het echt niet weet) | 1. zeer ontevreden
2. ontevreden
3. tevreden -> 5
4. zeer tevreden -> 5

(5. weet niet/geen mening)-> 5 |
| 4b. | Waarom bent u hier ontevreden over? | |
| 5 | Bent u tevreden over de mate waarin de gemeente openstaat voor suggesties en ideeën vanuit uw dorp en de mate waarin deze benut worden ? Is dat:
(enq: 5 niet oplezen, alleen invullen als respondent het echt niet weet) | 1. zeer ontevreden
2. ontevreden
3. Tevreden -> 6
4. zeer tevreden -> 6
(5. weet niet/geen mening) -> 6 |
| 5b. | Waarom bent u hier ontevreden over? | |
| 6. | Bent u bekend met de dorpsraad (in Elst: wijkplatform)? | 1. ja
2. nee -> 8 |
| 7. | Bent u tevreden over de bijdrage van de dorpsraad (in Elst: wijkplatform)?
(enq: 5 niet oplezen, alleen invullen als respondent het echt niet weet) | 1. zeer ontevreden
2. ontevreden
3. tevreden -> 8
4. zeer tevreden -> 8
(5. weet niet/geen mening) -> 8 |
| 7b. | Waarom bent u hier ontevreden over? | |

8 (alleen in Elst): Woont u in:

Noteer woonplaats/kern

9. Noteer geslacht:

Hartelijk bedankt voor uw medewerking!

1. Elst-Noord
2. Elst-Zuid
3. Elst-Oost

.....
Indien onbekend, noteer volledige postcode

4. Valburg
5. Herveld/Andelst
6. Oosterhout
7. Slijk-Ewijk
8. Heteren
9. Zetten/Hemmen
10. Randwijk
11. Driel

1. man
2. vrouw

Bijlage 3 Frequenties van de open vragen

V1. Waarom ontevreden over mate waarin men door de gemeente wordt betrokken bij de ontwikkelingen in het dorp.

Redenen (zeer) ontevreden (in aantallen per plaats, indien één keer genoemd, staan er geen aantallen achter):

- ik krijg geen/ weinig informatie van de gemeente of ik word te laat geïnformeerd (Heteren 8 keer, Elst-Noord 4 keer, Zetten/Hemmen 4 keer, Herveld/ Andelst 3 keer, Valburg 2 keer, Oosterhout, Slijk-Ewijk, Driel, Elst-Zuid en Elst-Oost)
- geen inspraak/ ze luisteren niet/ je wordt er niet bij betrokken (Oosterhout 3 keer, Randwijk 3 keer, Heteren 2 keer, Elst-Zuid 2 keer, Herveld/Andelst, Slijk-Ewijk en Elst-Oost)
- weet niets over ontwikkelingen/ wordt niet op de hoogte gehouden (Zetten/Hemmen 4 keer, Randwijk 3 keer, Elst-Oost 3 keer, Driel 2 keer en Elst-Noord)
- ik voel me er minder bij betrokken door de gemeente (Elst-Noord 5 keer, Elst-Zuid 5 keer en Elst-Oost)
- informatievoorziening slecht georganiseerd (Elst-Noord 3 keer, Elst-Zuid en Elst-Oost)
- er worden geen maatregelen getroffen/ ze doen er niets aan/ beloftes worden niet nagekomen (Elst-Noord, Elst-Zuid en Zetten/Hemmen)
- je moet er op gespitst zijn/ actief zoeken/ zelf uit de krant halen (Driel 2 keer en Herveld/Andelst)
- slechte informatie/ inlichtingen (Herveld/Andelst, Zetten/Hemmen en Elst-Zuid)
- geen realisatie winkelplan (Heteren 3 keer)
- te veel op Elst en/of grote dorpen gericht (Valburg en Zetten/Hemmen)
- groenvoorziening niet bijgehouden (Heteren en Zetten/Hemmen)
- wijken niet af van hun standpunt (Elst-Noord)
- gemeente redeneert uit eigen belang/ geen rekening houden met anderen (Driel)
- door persoonlijke ervaring (Oosterhout)
- ik merk er niet zo veel van (Elst-Zuid)
- ze doen maar wat (Elst-Zuid)
- wegen opeens afgesloten/ afzetting (Oosterhout)
- er wordt nu pas wat gedaan aan de wateroverlast (Herveld/Andelst)
- niet tevreden/ slecht behandeld (Elst-Zuid)
- verkeerslus Steenovenlaan nog steeds niet betrokken (Heteren)
- eenzijdige informatie (Heteren)
- nooit reactie gehad op brief/ e-mail (Driel)
- geen hulp bij klachten (Herveld/Andelst)
- onduidelijk (Slijk-Ewijk)
- wegversmalling zonder overleg (Herveld/Andelst)
- ouderen worden minder betrokken (Driel)
- ongezellige hoofdstraat/ weinig betrokken (Driel)
- wordt pas iets aan gedaan als het mis gaat (Randwijk)

V2. Waarom ontevreden over de manier waarop de gemeente rekening houdt met de wensen vanuit het dorp, afgewogen tegen het algemeen belang van de gehele gemeente

Redenen (zeer) ontevreden (in aantallen per plaats, indien één keer genoemd, staan er geen aantallen achter):

- geen inspraak/ ze luisteren niet/ je wordt er niet bij betrokken (Elst-Zuid 7 keer, Elst-Noord 3 keer, Herveld/Andelst 3 keer, Zetten/Hemmen 3 keer, Valburg 2 keer, Elst-Oost, Oosterhout, Heteren, Randwijk en Driel)
- te veel op Elst en/of grote dorpen gericht (Zetten/Hemmen 7 keer, Herveld/Andelst 3 keer, Heteren 3 keer, Driel 3 keer, Valburg en Slijk-Ewijk)
- geen realisatie winkelpark (Heteren 14 keer)
- er worden geen maatregelen getroffen/ ze doen er niets aan/ beloftes worden niet nagekomen (Elst-Noord 3 keer, Driel 3 keer, Elst-Zuid, Elst-Oost, Slijk-Ewijk, Heteren en Zetten/Hemmen)
- gemeente redeneert uit eigen belang/ geen rekening houden met anderen (Driel 3 keer, Zetten/Hemmen 2 keer, Elst-Oost 2 keer, Elst-Zuid, Herveld/Andelst, Oosterhout en Heteren)
- ik krijg geen/ weinig informatie van de gemeente of ik word te laat geïnformeerd (Elst-Noord 2 keer, Elst-Zuid 2 keer, Herveld/Andelst en Slijk-Ewijk)
- nieuw gemeentehuis is geldverspilling (Elst-Zuid 2 keer, Elst-Noord en Elst-Oost)
- ik voel me er minder bij betrokken door de gemeente (Elst-Noord 2 keer en Elst-Zuid)
- meer voor jeugd (Zetten/Hemmen 3 keer)
- weet niets over ontwikkelingen/ wordt niet op de hoogte gehouden (Elst-Zuid 3 keer)
- ik merk er niet zo veel van (Elst-Zuid 2 keer)
- slechte informatie/ inlichtingen (Elst-Zuid en Herveld/Andelst)
- groenvoorziening niet bijgehouden (Heteren en Zetten/Hemmen)
- plannen worden niet uitgevoerd (Heteren 2 keer)
- nooit reactie gehad op brief/ e-mail (Driel 2 keer)
- meer/ te veel nieuwbouw (Zetten/Hemmen en Randwijk)
- lopen financieel achter op Elst (Zetten/Hemmen en Driel)
- informatievoorziening slecht georganiseerd (Elst-Noord)
- door persoonlijke ervaring (Elst-Noord)
- lange wachttijden van het spoor (Elst-Zuid)
- er wordt veel bezuinigd (Elst-Noord)
- wensen gaan vaak niet samen met algemeen belang (Elst-Zuid)
- geen reactie/ terugkoppeling over plannen/ontwikkelingen (Elst-Noord)
- te weinig politiecontrole/ veiligheid (Elst-Oost)
- last van hangjongeren (Elst-Zuid)
- plannen/ projecten worden behoorlijk vooruit geschoven (Zetten/Hemmen)
- centrum is niet goed te bereiken voor iedereen (Elst-Noord)
- mag moderner worden (Elst-Noord)
- er wordt nu pas wat gedaan aan de wateroverlast (Elst-Zuid)
- gemeente moeilijk bereikbaar voor ouderen (Elst-Zuid)
- niet oprecht (Elst-Zuid)
- te veel aandacht aan de wensen van de rijken (Elst-Noord)
- te veel geld besteed aan projecten (Elst-Zuid)
- weinig voorzieningen (Slijk-Ewijk)
- gemeentehuis is ver weg/ moeilijk te bereiken (Slijk-Ewijk)
- er wordt geen rekening gehouden met de natuur (Heteren)
- verkeerslus Steenovenlaan nog steeds niet betrokken (Heteren)
- schoonmaak openbare weg wordt niets aan gedaan (Heteren)
- duurt te lang (Heteren en Zetten/Hemmen)
- wordt onvoldoende over nagedacht/ te weinig mee gedaan (Herveld/Andelst)
- plannen veranderen vaak (Slijk-Ewijk)
- sporthal gekregen/ veel verzoeken/ gemeente was stug (Heteren)
- parkeerverbod aangevraagd/ goed gekeurd/ na 7 maanden nog niets mee gedaan/ traag (Heteren)
- onduidelijk (Herveld/Andelst)
- wegversmalling zonder overleg (Herveld/Andelst)

Vervolg v2

- meer doen met ideeën (Herveld/Andelst)
- onvoldoende verkeersveiligheid in de stad (Valburg)
- wilden tbs kliniek plaatsen bij school (Zetten/Hemmen)
- niet goed aan burger aangegeven waarom gemeente voor of tegen is/ motieven (Slijk-Ewijk)
- slechte verlichting (Slijk-Ewijk)
- onvoldoende bestuursleden (Slijk-Ewijk)
- wegonderhoud moet beter (Zetten/Hemmen)
- er worden te weinig dingen georganiseerd (Zetten/Hemmen)
- met betrekking tot verkeerszaken (Oosterhout)
- onvoldoende draagvlak (Oosterhout)
- bibliobus (Oosterhout)
- communicatie stroef (Driel)
- verbetering fietspaden (Driel)
- slecht strooi beleid/ wordt niets aan gedaan (Driel)
- randwijk achtergesteld in vergelijking met andere gemeente (Randwijk)
- meer geld besteden aan inwoners (Randwijk)
- wordt pas iets aan gedaan als het mis gaat (Randwijk)
- hard rijden dijk/ doen er niets mee (Randwijk)
- erf straat open gebroken/ veel ouderen in de straat (Randwijk)

V3. Waarom ontevreden over de wijze waarop men door de gemeente geïnformeerd wordt over relevante ontwikkelingen in het dorp

Redenen (zeer) ontevreden (in aantallen per plaats, indien één keer genoemd, staan er geen aantallen achter):

- ik krijg geen/ weinig informatie van de gemeente of ik word te laat geïnformeerd (Zetten/Hemmen 9 keer, Elst-Noord 8 keer, Elst-Zuid 7 keer, Heteren 7 keer, Herveld/Andelst 5 keer, Valburg 3 keer, Slijk-Ewijk 2 keer, Elst-Oost, Oosterhout en Driel)
- weet niets over ontwikkelingen/ wordt niet op de hoogte gehouden (Randwijk 4 keer, Elst-Noord 3 keer, Zetten/Hemmen 3 keer, Elst-Zuid 2 keer, Elst-Oost 2 keer, Heteren en Driel)
- je moet er op gespitst zijn/ actief zoeken/ zelf uit de krant halen (Herveld/Andelst 2 keer, Zetten/Hemmen 2 keer, Elst-Zuid, Slijk-Ewijk, Randwijk en Driel)
- ik voel me er minder bij betrokken door de gemeente (Elst-Noord 3 keer en Elst-Zuid 3 keer)
- informatievoorziening slecht georganiseerd (Elst-Zuid 2 keer, Elst Noord en Elst-Oost)
- gemeente redeneert uit eigen belang/ geen rekening houden met anderen (Elst-Zuid, Heteren en Driel)
- onduidelijk (Oosterhout 2 keer en Slijk-Ewijk)
- geen inspraak/ ze luisteren niet/ je wordt er niet bij betrokken (Elst-Noord en Elst-Zuid)
- slechte informatie/ inlichtingen (Heteren en Zetten/Hemmen)
- er worden geen maatregelen getroffen/ ze doen er niets aan/ beloftes worden niet nagekomen (Heteren)
- door persoonlijke ervaring (Elst-Zuid)
- gemeente is niet open naar bewoners (Elst-Oost)
- merk er niet zo veel van (Elst-Zuid)
- geen reactie/ terugkoppeling over plannen/ontwikkelingen (Driel)
- je wordt niet serieus genomen door de gemeente (Zetten/ Hemmen)
- wegen opeens afgesloten/ afzetting (Elst-Zuid)
- geen realisatie winkelplan (Heteren)
- eerder informeren (Heteren)
- geen realisatie dorpsplein (Heteren)
- plannen worden niet uitgevoerd (Heteren)
- nooit reactie gehad op brief/ e-mail (Driel)
- kan beter (Randwijk)
- niet goed aan burger aangegeven waarom gemeente voor of tegen is/ motieven (Zetten/Hemmen)
- specifieke informatie voor alle bewoners en niet in wijkkranten (Zetten/Hemmen)
- wijziging busroute/ inwoners niet geïnformeerd (Oosterhout)
- meer via nieuwsbrief en/of mail (Randwijk)
- meer via de site (Randwijk)

V4.Waarom ontevreden over de toegankelijkheid van de gemeente indien men hier met vragen en of opmerkingen terecht wil

Redenen (zeer) ontevreden (in aantallen per plaats, indien één keer genoemd, staan er geen aantallen achter):

- gemeentehuis is ver weg/ moeilijk te bereiken (Heteren 4 keer, Zetten/Hemmen 4 keer Herveld/Andelst 3 keer, Slijk-Ewijk 2 keer en Randwijk 2 keer)
- beperkte openingstijden (Driel 2 keer, Oosterhout, Heteren en Zetten/Hemmen)
- geen inspraak/ ze luisteren niet/ je wordt er niet bij betrokken (Randwijk 3 keer en Elst-Oost)
- nooit reactie gehad op brief/ e-mail (Driel 2 keer, Valburg en Heteren)
- je wordt van het kastje naar de muur gestuurd (Elst-Noord, Elst-Zuid en Valburg)
- er worden geen maatregelen getroffen/ ze doen er niets aan/ beloftes worden niet nagekomen (Elst-Noord 2 keer en Zetten/Hemmen)
- te veel op Elst en/of grote dorpen gericht (Heteren en Driel)
- slecht bereikbaar (Herveld/Andelst en Slijk-Ewijk)
- ik voel me er minder bij betrokken door de gemeente (Heteren)
- wijken niet af van hun standpunt (Elst-Noord)
- gemeente komt niet altijd met goede antwoorden (Elst-Zuid)
- gemeente redeneert uit eigen belang/ geen rekening houden met anderen (Randwijk)
- weet niets over ontwikkelingen/ wordt niet op de hoogte gehouden (Randwijk)
- ik wil de mensen die er over gaan spreken/ de echte beslissers (Elst-Noord)
- geen reactie/ terugkoppeling over plannen/ontwikkelingen (Heteren)
- er moeten ruimere openingstijden zijn (Elst-Oost)
- privé parkeerplaatsen worden openbaar (Elst-Zuid)
- telefonisch lange wachttijden bij de gemeente (Elst-Zuid)
- geen potje voor ouderenhulp (Elst-Zuid)
- wordt niet geholpen (Elst-Oost)
- telefonisch slecht bereikbaar (Heteren)
- duurt te lang (Herveld/Andelst)
- wordt onvoldoende over nagedacht/ te weinig mee gedaan (Zetten/Hemmen)
- weinig antwoorden (Heteren)
- onduidelijk (Herveld/Andelst)
- moeilijk om vergunning aan te vragen (Herveld/Andelst)
- weinig met gemeente te maken (Herveld/Andelst)
- slecht gekwalificeerd personeel (Zetten/Hemmen)
- onduidelijke website/ moeilijk te vinden (Driel)
- laks gereageerd (Randwijk)
- onbeschofte reactie (Randwijk)

V5. Waarom ontevreden over de mate waarin de gemeente openstaat voor suggesties en ideeën vanuit het dorp en de mate waarin deze benut worden.

Redenen (zeer) ontevreden (in aantallen per plaats, indien één keer genoemd, staan er geen aantallen achter):

- geen inspraak/ ze luisteren niet/ je wordt er niet bij betrokken (Elst-Zuid 14 keer, Elst-Noord 11 keer, Herveld/Andelst 4 keer, Heteren 4 keer, Oosterhout 2 keer, Zetten/Hemmen 2 keer, Elst-Oost en Randwijk)
- wordt onvoldoende over nagedacht/ te weinig mee gedaan (Valburg 3 keer, Driel 3 keer, Herveld/Andelst 2 keer, Heteren 2 keer, Zetten/Hemmen 2 keer, Oosterhout en Slijk-Ewijk)
- er worden geen maatregelen getroffen/ ze doen er niets aan/ beloftes worden niet nagekomen (Heteren 3 keer, Slijk-Ewijk 2 keer, Driel 2 keer, Herveld/Andelst, Zetten/Hemmen en Randwijk)
- weinig voorzieningen/ geen winkels/ geen realisatie winkelplan (Heteren 5 keer en Randwijk)
- duurt te lang (Heteren 3 keer, Slijk-Ewijk, Zetten/Hemmen en Randwijk)
- ik voel me er minder bij betrokken door de gemeente (Elst-Noord 2 keer en Elst-Zuid 2 keer)
- gemeente redeneert uit eigen belang/ geen rekening houden met anderen (Driel 2 keer, Oosterhout, Heteren en Zetten/Hemmen)
- ik merk er niet zo veel van (Elst-Zuid 2 keer)
- weet niets over ontwikkelingen/ wordt niet op de hoogte gehouden (Elst-Noord en Randwijk)
- je wordt niet serieus genomen door de gemeente (Elst-Zuid en Zetten/Hemmen)
- nooit reactie gehad op brief/ e-mail (Zetten/Hemmen 2 keer)
- niet toegankelijk voor contact (Elst-Zuid en Elst-Oost)
- te veel op Elst en/of grote dorpen gericht (Herveld/Andelst en Driel)
- kan beter (Herveld/Andelst en Oosterhout)
- meer voor jeugd (Zetten/Hemmen 2 keer)
- wijken niet af van hun standpunt (Elst-Noord)
- ik krijg geen/ weinig informatie van de gemeente of ik word te laat geïnformeerd (Elst-Noord)
- nieuwe gemeentehuis is geldverspilling (Elst-Oost)
- gemeente is niet open naar bewoners (Elst-Noord)
- wensen gaan vaak niet samen met algemeen belang (Elst-Zuid)
- slechte voorlichtingen (Elst-Oost)
- je wordt van het kastje naar de muur gestuurd (Driel)
- parkeerruimtes zijn vol (Elst-Oost)
- ontwikkelingen voetbalveld niet genoeg geluisterd naar omwonenden (Elst-Oost)
- plannen/ projecten worden behoorlijk vooruit geschoven (Elst-Zuid)
- plannen veranderen vaak (Heteren)
- sporthal gekregen/ veel verzoeken/ gemeente was stug (Heteren)
- toen Gemeente Overbetuwe kwam hebben ze plannen weer van tafel gegooit (Heteren)
- gemeentelijke secretaris voorheen beter (Herveld/Andelst)
- wilden tbs kliniek plaatsen bij school (Zetten/Hemmen)
- molen staat er nog, maar staat op instorten (Zetten/Hemmen)
- gemeente moet open fora organiseren (Zetten/Hemmen)
- wordt pas iets aan gedaan als het mis gaat (Randwijk)
- onbeschofte reactie (Randwijk)
- bushalte keepunt (Heteren)
- verkeerslus Steenovenlaan nog steeds niet betrokken (Heteren)

V7. Waarom bent u ontevreden over de bijdrage van de dorpsraad (in Elst: wijkplatform)

Redenen (zeer) ontevreden (in aantallen per plaats, indien één keer genoemd, staan er geen aantallen achter):

- ik voel me er minder bij betrokken door de gemeente (Elst-Noord en Herveld/Andelst)
- gemeente redeneert uit eigen belang/ geen rekening houden met anderen (Slijk-Ewijk en Zetten/Hemmen)
- ik krijg geen/ weinig informatie van de gemeente of ik word te laat geïnformeerd (Elst-Zuid en Elst-Oost)
- geen inspraak/ ze luisteren niet/ je wordt er niet bij betrokken (Elst-Zuid en Randwijk)
- er worden geen maatregelen getroffen/ ze doen er niets aan/ beloftes worden niet nagekomen (Driel)
- informatievoorziening slecht georganiseerd (Elst-Noord)
- ik merk er niet zo veel van (Elst-Noord)
- geen reactie/ terugkoppeling over plannen/ontwikkelingen (Randwijk)
- te veel afstand tussen burgers en gemeente/ veel tussenstappen (Elst-Zuid)
- wordt onvoldoende over nagedacht/ te weinig mee gedaan (Driel)
- plannen worden niet uitgevoerd (Zetten/Hemmen)
- kwaliteit van de oplossingen zijn slecht (Heteren)
- te hoge ambities (Valburg)
- bijdrage beperkt (Slijk-Ewijk)
- er gebeuren onbelangrijke dingen (Slijk-Ewijk)
- geen voorzitter (Zetten/Hemmen)
- voorzitter woont nu niet meer in het dorp/ kan niet (Zetten/Hemmen)
- geen binding (Oosterhout)